

PARKS & BENEFITS
Baltic protected areas and tourism

Ķemeru nacionālā parka ilgtspējīga tūrisma stratēģija un rīcības plāns

Jūrmala, 2012

Stratēģijas izstrādi daļēji finansējusi Eiropas Savienība (Eiropas Reģionālās attīstības fonds) Baltijas jūras reģiona transnacionālās sadarbības programmas 2007. – 2013. gadam projekta Nr.21 “Parki un ieguvumi” ietvaros.

Saturs

Ievads	4
Kopsavilkums	5
1. Tūrisma politika un plānošana	7
1.1. Tūrisma politika Latvijā.....	7
1.2. Tūrisma plānošanas dokumenti ĶNP reģionā.....	7
2. Stratēģijas reģiona noteikšana.....	7
3. Esošās situācijas apraksts un analīze	7
3.1. Dabas vērtības.....	7
3.2. Kultūrvēstures vērtības	37
3.3. Ainavas	51
3.4. Dziednieciskās vērtības	51
3.5. Vides saglabāšana un ilgtspējīga resursu izmantošana	51
3.6. Sociālekonomiskā analīze	51
3.7. Vietējo iedzīvotāju labklājība	54
3.8. Tūrisms.....	57
3.9. Apmeklētāju plūsmu virzīšana	93
3.10. Vides izglītība un interpretācija	94
3.11. Ilgtspējīga tūrisma attīstība Ķemeru nacionālajā parkā – SVID analīze	99
4. Tūrisma vīzija.....	100
4.1. Tūrisma piedāvājums	100
4.2. Tūristi (mērķgrupas).....	100
4.3. Infrastruktūra	100
4.4. Sadarbība	100
4.5. Ieguldījums vietējā ekonomikā	100
4.6. Vietējo iedzīvotāju dzīves kvalitāte.....	101

4.7. Apmeklētāju ietekmes monitorings.....	101
4.8. Vides izglītība	101
5. Ilgtspējīga tūrisma attīstības mērķi.....	101
6. Stratēģijas un rīcības plāna atjaunošana	101
6.1. Stratēģijas ieviešanas indikatori.....	102

Ievads

Kopš pirmā dabas aizsardzības plāna izstrādes Ķemeru nacionālajam parkam 2002. gadā viena no galvenajām Ķemeru nacionālā parka administrācijas prioritātēm ir bijusi pievienošanās EUROPARC izveidotajai Eiropas aizsargājamo dabas teritoriju ilgtspējīga tūrisma hartai. "Hartas process" Ķemeru nacionālajā parkā tika uzsākts 2009. gada decembrī. Tajā ietilpa gan individuālas tikšanās ar tūrismā iesaistītajām pusēm, gan dažādiem ilgtspējīga tūrisma aspektiem veltīti semināri. Izstrādātā stratēģija ir kopīga darba rezultāts. Tās izveidē iesaistījās ĶNP tūrisma foruma dalībnieki, eksperti un administrācijas darbinieki. Stratēģijas sadaļu autori:

Vita Caune, Dabas aizsardzības pārvaldes Pierīgas reģionālās administrācijas projekta "Parki un ieguvumi" vadītāja - 2.; 3.1.-3.5.; 3.8.1. – 3.8.4.; 3.8.7.; 3.8.9.; 3.9.; 4.; 5.; 6.; 7. nodaļas;

Agnese Balandiņa, Dabas aizsardzības pārvaldes Pierīgas reģionālās administrācijas vecākā valsts vides inspektore un projekta "Parki un ieguvumi" informācijas speciāliste - 3.7.; 3.10. nodaļas;

Iluta Bērziņa, ekonomikas eksperte – 3.6. nodaļa;

Ingrīda Šmuškova, Tukuma tūrisma informācijas centra vadītāja un projekta "Parki un ieguvumi" marketinga eksperte – 3.8.5 un 3.8.6. nodaļas;

Zanda Serdāne, brīvdienu un atpūtas centra "Valgums" direktore – 1. nodaļa.

Dabas aizsardzības sistēmas reformas rezultātā, kas norisinājās Latvijā 2010. gadā, Ķemeru nacionālā parka teritorijas apsaimniekošana tika nodota no Ķemeru nacionālā parka administrācijas Dabas aizsardzības pārvaldes Pierīgas reģionālajai administrācijai, kas turpinās projekta gaitā uzsākto sadarbību ar tūrismā iesaistītajām pusēm un rīcības plāna realizēšanu.

"Hartas process" un Ķemeru nacionālā parka ilgtspējīga tūrisma stratēģijas un rīcības plāna izstrāde tika īstenoti pateicoties ES Baltijas Jūras reģiona transnacionālās sadarbības programmas 2007.-2013. gadam projektam Nr.21 " Parki un ieguvumi" , ko daļēji finansē Eiropas Reģionālās Attīstības Fonds.

Stratēģijas autori izsaka īpašu pateicību esošajiem un bijušajiem Ķemeru nacionālā parka administrācijas darbiniekiem, tūrisma foruma dalībniekiem un ekspertiem.

Stratēģijas tulkojums latviešu valodā sagatavots ar Ķemeru nacionālā parka fonda atbalstu.

Kopsavilkums

Ķemeru nacionālajā parkā atrodas ļoti dažādas dabas vērtības – augstie sūnu purvi, pārmitrie lapu koku meži (dumbrāji), sekli piejūras ezeri, neskarta jūras piekraste, iekšzemes kāpas un plavas. Nozīmīgākās no īpaši aizsargājamām sugām ir dzeltenā dzegužkurpīte, melnais stārķis, mazais ērglis, jūras ērglis, grieze, lielais dumpis, vilks un lūsis. ĶNP ir starptautiska putniem nozīmīga vieta un viens no ezeriem – Kaņiera ezers – ir iekļauts Ramsāres konvencijā kā starptautiski nozīmīga ūdensputnu ligzdošanas vieta un migrējošo putnu atpūtas vieta. Nacionālā parka teritoriju unikālu padara sērūdeņraža minerālūdeņi, kas veidojas zem augstajiem purviem un izplūst parka teritorijā kā avoti. Šī dabas daudzveidība atspoguļojas arī kultūras vērtību dažādībā. Piejūras ciemos ir saglabājušās jūras zvejas un zvejnieku tradicionālā dzīves veida liecības. Pašā nacionālā parka sirdī atrodas bijušais Ķemeru kūrorts, kurā joprojām ir apskatāms ainavu parks un vēsturiskās kūrorta ēkas. Kūrorta darbojās no 1838. gada līdz 1990tajiem gadiem un bija izslavēts ar saviem minerālūdeņiem, ārstnieciskajām dūņām un aktīvu sociālo dzīvi.

ĶNP purvos un mežos ir norisinājušās vairākas izšķirošas kaujas gan Pirmajā, gan Otrajā pasaules karā.

Visas šīs vērtības atrodas vien stundas brauciena attālumā no Rīgas un pusstundas brauciena attālumā no Jūrmalas centra. Katru gadu nacionālajā parkā ierodas ap 60 000 apmeklētāju, lai atpūstos pludmalē, atgūtu veselību sanatorijās, apmeklētu dabas takas un muzejus un izmantotu citus tūrisma piedāvājumus. ĶNP reģionā darbojas ap 50 ar tūrisma pakalpojumiem saistītu uzņēmumu – sanatorijas, viesu nami, kafejnīcas, veikali, velonomas u.c.

Kopš nacionālā parka nodibināšanas 1997. gadā, parka administrācija ir strādājusi dažādos virzienos, lai nodrošinātu parka teritorijas attīstību ilgtspējīgā virzienā. Ir realizēti mitrāju atjaunošanas projekti, izveidotas vairākas dabas takas un velomaršruti, nodibināta dabas skola un regulāri tiek rīkoti dažādi dabas izziņas pasākumi. Administrācija uztur regulārus kontaktus ar vietējiem iedzīvotājiem izmantojot ziņas vietējos laikrakstos un tikšanās, lai apspriestu un atrisinātu neskaidros jautājumus un problēmas. Veiksmīgi tiek piesaistīts ES finansējums – gan dabas aizsardzībai, gan ilgtspējīga tūrisma attīstībai. Daudzas ar tūrismu saistītas aktivitātes tie realizētas ar ar vien pieaugošu vietējo pašvaldību un uzņēmēju iesaistīšanos un finansiālu atbalstu.

Ķemeru nacionālā parka tūrisma foruma ziņas saņem vairāk kā 50 ar tūrismu saistītu organizāciju pārstāvji, bet foruma aktīvāko daļu veido apmēram 15 dalībnieki.

Ķemeru nacionālā parka ilgtspējīga tūrisma stratēģija tika izstrādāta no 2009. līdz 2011. gadam. To izstrādāja ĶNP administrācijas darbinieki cieši sadarbojoties ar tūrisma forumu un vairākiem ekspertiem.

Mūsu kopējā vīzijā Ķemeru nacionālais parks ir teritorijā, kurā tiek saglabātas dabas, kultūras un dziednieciskās vērtības vienlaicīgi piedāvājot plašu tūrisma produktu klāstu, kas palīdz mums saglabāt parka vērtības, sniedz ienākumus vietējiem uzņēmējiem, harmoniski iekļaujas vietējo iedzīvotāju ikdienā un sniedz prieku mūsu apmeklētājiem. Mēs vēlamies redzēt daudz veiksmīgu sadarbības piemēru starp tūrismā iesaistītajām pusēm, kvalitatīvu dabas interpretāciju un izglītību, kā arī labi nostādītu apmeklētāju skaita un ietekmes monitoringu un plūsmu virzīšanu.

Lai sasniegtu šo vīziju mūsu ilgtspējīga tūrisma stratēģijas galvenie mērķi ir mūsu dabas un kultūrvēstures mantojuma aizsardzība un apsaimniekošana, tūrisma pakalpojumu un produktu kvalitātes uzlabošana, tūrisma radīto ieņēmumu palielināšana reģiona ekonomikā, saskarsmes uzlabošana ar vietējiem iedzīvotājiem, apmeklētāju monitoringa un apmeklētāju plūsmu virzīšanas sistēmas uzlabošana, dabas izglītības un interpretācijas aktivitāšu turpināšana un attīstīšana un sadarbības stiprināšana starp tūrismā iesaistītajām pusēm.

Rīcības plānā ir iekļautas galvenās aktivitātes katra mērķa sasniegšanai, kā arī norādīts laiks, kad aktivitātes veicamas, kā arī nepieciešamie resursi, sagaidāmie rezultāti un to indikatori.

Rīcības ir apvienotas vairākos lielos blokos:

- ✦ mitraiņu atjaunošana un tūrisma infrastruktūras uzlabošana izmantojot ES fondu finansējumu;
- ✦ jaunu, autentisku tūrisma produktu radīšana (piemēram, velomaršruti, tūres un pasākumi) un apmeklētāju iesaistīšana dabas aizsardzības un apsaimniekošanas pasākumos (griežu un migrējošo zosu uzskaites), ar mērķi palielināt apmeklētāju uzturēšanās ilgumu, īpaši ārpus galvenās tūrisma sezonas;
- ✦ apkopot informāciju par nemateriālo kultūras mantojumu, vietējiem dabai draudzīgiem ražotājiem, amatniekiem un iekļaut viņus nacionālā parka tūrisma piedāvājumā, lai saglabātu kultūras mantojumu un sniegtu papildus ienākumus vietējiem iedzīvotājiem.
- ✦ Uzlabot apmeklētāju monitoringu uzstādot digitālos apmeklētāju skaitītājus, uzlabojot datu bāzes un izveidojot vienotu apmeklētāju anketu visiem tūrisma pakalpojumu sniedzējiem.
- ✦ Turpināt individuālas vizītes tūrisma uzņēmumos, lai iesaistītu jaunus dalībniekus tūrisma forumā, to paplašinātu un stiprinātu.
- ✦ Turpināt sadarbību ar vietējiem iedzīvotājiem un NVO regulāri sazinoties un realizējot kopīgas aktivitātes.
- ✦ Turpināt dabas skolas aktivitātes un vairāk interpretēt dažādās jutīgas tēmas kā pieaugošā jūras kraukļu populācija, nokaltuši koki, kas tiek atstāti mežā un hidroloģiskā situācija.

Mēs sagaidām, ka pēc pieciem gadiem mēs būsīm spēruši nozīmīgus soļus katrā no šiem virzieniem, lai pietuvotos ilgtspējībai tūrismā un nacionālā parka teritorijas apsaimniekošanā kopumā. Pēc tam, kad būsīm izvērtējuši veikto aktivitāšu rezultātus atbilstoši 6. nodaļā uzskaitītajiem indikatoriem, mēs plānojam papildināt savu stratēģiju un izstrādāt rīcības plānu nākošajiem pieciem gadiem.

1. Tūrisma politika un plānošana

1.1. Tūrisma politika Latvijā

Skat. Anglisko versiju.

1.2. Tūrisma plānošanas dokumenti ĶNP reģionā

Skat. Anglisko versiju.

2. Stratēģijas reģiona noteikšana

ĶNP ilgtspējīga tūrisma attīstības reģions noteikts ĶNP teritorijā un apmēram 5km joslā ap to (sk. karti). Reģions noteikts tā, lai ietvertu tos tūrisma uzņēmumus, kam ir tieša saistība ar ĶNP apmeklētāju uzņemšanu un apkalpošanu. Reģiona robeža izvēlēta ietverot būtiskus ar ĶNP saistītus uzņēmumus un tūrisma objektus un noteikta pēc iespējas pa dabīgām robežām – ūdenstecēm un ceļiem. ĶNP tūrisma ekonomiskā ietekme pārsniedz šī reģiona robežas, tūrisma foruma ietvaros tiek nodrošināta sadarbība ar plašāka reģiona pārstāvjiem (Jūrmalas un Tukuma TIC un pašvaldībām), bet DAP esošie resursi nav pietiekami, lai nodrošinātu sadarbību uzņēmēju un marketinga līmenī. Nākamajā hartas periodā, iespējams, šo reģionu varētu paplašināt, ietverot visu Jūrmalas pilsētu, kā arī plašāku Tukuma novada daļu.

3. Esošās situācijas apraksts un analīze

3.1. Dabas vērtības

Ķemeru nacionālā parka dabas, kultūras un dziedniecisko vērtību inventarizācija ir apkopota dabas aizsardzības plānā, kas tika izstrādāts laika periodam no 2002. līdz 2010. gadam un 2010. gadā pagarināts līdz 2015. gadam. Tajā ir arī izvirzīti šo vērtību aizsardzības mērķi un aprakstītas rīcības šo mērķu sasniegšanai un indikatori, kas norāda, vai realizētās rīcības sniedz plānotos rezultātus. Līdz ar to šajā daļā tiks sniegts tikai īss dabas, kultūras un dziedniecisko vērtību apraksts un tiek analizēta to saistība ar tūrisma: pašreizējais izmantojums tūrismā, potenciālais izmantojums tūrismā, faktori, kas ierobežo izmantojumu tūrismā un iespējas, kā tūrisms varētu palīdzēt šo vērtību aizsardzībā.

3.1.1. Jūras piekraste

Jūras piekrastē nevar vai ir ļoti grūti aizsargāt un saglabāt vienu atsevišķu biotopu un ir jāaizsargā biotopu kopums – pludmale un kāpas: embrionālās kāpas, priekškāpas jeb baltās kāpas, pelēkās kāpas, mežainas kāpas. ĶNP piekrastē var izdalīt vairākus posmus: no Kauguriem līdz Jaunķemeriem, no Bigauņciema līdz Ragaciemam un Gauso Jūdzi.

3.1.1.1. Posms: Kauguri – Jaunķemeris

Atrodas Jūrmalas pilsētas teritorijā. Pludmale: 25-30m plata smilšu pludmale, kas tiek intensīvi izmantota un apsaimniekota atbilstoši pludmaļu ierīkošanas prasībām. Liedags regulāri tiek irdināts,

savācot gan atkritumus, gan jūras izskalojumus, kas tiek krauti uz priekškāpas. Līdz ar to tiek iznīcināti pludmales biotopi, kas savukārt ir barošanās vieta kukaiņiem un putniem. Kāpas – embrionālās un priekškāpas ir noskalotas 2001. un 2005. gada vētrās un sākt atjaunoties. Embrionālajās kāpās un priekškāpās aug tipiski kāpu augi – smiltāju kāpukviesis, honkēnija, kālija sālszāle un dzīvo smilšvabole (*Cicindela maritima*). Mežainajās kāpās vērtīgākie ir vecu priežu mežu nogabali, kur labas ligzdošanas iespējas ir arī īpaši aizsargājamiem putniem: meža balodim, melnai dzilnai un vakarlēpim. Šajos mežos sastopama arī reta kukaiņu suga - sveķotājkoksngrauzis *Notorina punctata*. Mežainās kāpas šajā posmā tiek izmantotas pastaigām, un augājs vietām ir ļoti degradēts.

Esošais izmantojums tūrismā un rekreācijā

Pludmali un kāpas rekreācijai izmanto gan Jaunķemeros esošo sanatoriju viesi, gan apmeklētāji no Jūrmalas un Rīgas. Mežus un pludmali diezgan daudz izmanto nūjotāji. Šobrīd ne pārāk lielā intensitātē notiek vizināšanās ar ūdens motocikliem. To skaits pēdējos gados ir samazinājies, iespējams, tādēļ, ka ieviestas stingrākas prasības ūdens transporta līdzekļu vadītājiem. Precīzs kopējais apmeklētāju skaits nav zināms, bet pēc 2010. gada uzskaišu datiem tas ir vismaz 15 000 apmeklētāju gadā. Pludmalē ir ierīkota glābšanas stacija, izvietotas ģērbtuves, atkritumu tvertnes un soliņi, noteikta mierīgās atpūtas zona. Nav pētījumu par to, vai pēc apmeklētāju domām pludmale ir „pārapdzīvota”.

Tūrisma potenciāls

Pludmales atpūtnieku skaits turpmākajos gados varētu saglabāties pašreizējā līmenī vai pat palielināties. Tāpat cilvēki turpinās staigāt pa meža takām (gan vietējie iedzīvotāji, gan sanatoriju viesi). Iespējams, jāveido dabas taka ar veselības aspektu (sadarbībā ar sanatorijām) – nūjotājiem, kājāmgājējiem, ar informatīviem stendiem par veikto distanci, uzņemto skābekļa daudzumu utt.. Kopā ar attiecīgo organizāciju pārstāvjiem jāizvērtē šī posma pievilcīgums jūras laivu maršrutiem. Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģijā 2010.-2030. gadam iekļauti plāni par promenādes būvniecību.

Jutīgums un pieejamības ierobežojumi

Piekrastes meži atrodas uz smilšainām augsnēm vējainā vietā, tāpēc ir ļoti jutīgi pret nobradāšanu un tai sekojošu vēja eroziju. Šajā piekrastes posmā, būtu nepieciešams organizēt apmeklētāju plūsmu pa piekrastes mežiem – izplānot un marķēt takas, lai samazinātu slodzi un izglītotu apmeklētājus. Nākotnē būtu nepieciešams aprēķināt piekrastes biotopu antropogēno ietilpību (carrying capacity), lai tā kalpotu kā arguments apspriežot dažādus attīstības projektus.

Interpretācija

Nepieciešamas izglītot apmeklētājus par dabas vērtībām pludmalē un kāpās – lai veicinātu to saudzēšanu, izmantojot stendus un, iespējams, rotaļu elementus bērniem. Varētu sniegt informāciju par dabas ieguldījumu cilvēku veselības saglabāšanā. Apmeklētājiem vajadzētu būt sajūtai, ka šī nav parasta pludmale, ka tā atrodas nacionālajā parkā. Laba vieta dabas skolas nodarbībām par piekrasti izmantojot projekta „Atpakaļ pie dabas” ietvaros izstrādātās programmas.

3.1.1.2. Posms no Bigauņciema līdz Ragaciemam

Atrodas jūrmalciemū: Bigauņciema, Lapmežciema un Ragaciema teritorijā. Pludmale: Smilts pludmales ar oļu un dolomīta šķembu piejaukumu, 10-25 m plata. Vietām pludmalē ir zemas un mitras vietas ar peļķēm, kurās attīstās bagāta ūdens kukaiņu fauna. Šajās vietas ir arī bagātīgs augājs, ieskaitot retus un īpaši aizsargājamus augus kā skaistaugļu balodeni un Baltijas doni. Septembrī pludmalē bagātīgi izskalo brūnaļģes un citus sanesumus, kas vietām sedz visu pludmali uz tiem vasaras beigās un rudenī izveidojas bagātīgs augājs, tajā skaitā arī retas sugas - skaistaugļu balodene, dažviet arī Baltijas donis. Dolomīta šķembās var atrast fosiliju atliekas.

Kāpas – embrionālās un priekškāpas, kas robežojas ar mežainajām kāpām šajā posmā ir maz saglabājušās, jo pateicoties zvejniecības attīstībai gandrīz no katras mājas cauri kāpām ir laivu ceļš uz jūru, īpaši Ragaciema ziemeļu daļā. Kāpas iznīcina arī būvniecība, jo būvējot tuvu jūrai, priekškāpas tiek noraktas vai tajās tiek izvietoti dārzi. Kāpas tiek noskalotas vētrās. Zvejnieku šķūnīšus un citas būves, kas atrodas jūras malā, ligzdošanai izmanto Sāmsalas dižpīle.

Šajā posmā atrodas divu nelielu upju grīvas – Siliņupes grīva un Starpiņupes grīva, kurās bagātīgi aug ūdensaugi un ir salīdzinoši liela bioloģiskā daudzveidība. Posmā no Starpiņupes ietekas līdz bijušajai raķešu bāzei jūlija beigās – septembra sākumā ir ārkārtīgi pievilcīga vieta caurceļojošiem ūdensputniem, bridējputniem (sastopama purva tilbīte, pļavas tilbīte).

Esošais izmantojums tūrismā un rekreācijā

Pludmale nav labiekārtota, ir izvietotas tikai dažas atkritumu tvertnes. Lai arī pludmalē ir daudz izskalojumu un dolomīta šķembu, to tomēr atpūtai izmanto gan vietējie iedzīvotāji, gan atpūtnieki, atstājot ievērojamu daudzumu atkritumu. Par to regulāri sūdzas daļa vietējo iedzīvotāju un uzņēmēju, notikušajā galvenokārt vainojot atkritumu tvertņu trūkumu. Pludmalē pie Bigauņciema mola katru gadu zvejnieku svētkos notiek liela mēroga brīvdabas koncerts, kas pulcina vairākus tūkstošus apmeklētāju. Vasarās notiek vizināšanās ar ūdens motocikliem, taču to skaits pēdējos gados ir samazinājies, iespējams, tādēļ, ka ieviestas stingrākas prasības ūdens transporta līdzekļu vadītājiem. Pludmales posmu savām aktivitātēm dažkārt izmanto arī kaitbordisti. Vietējās zvejniecības vajadzību nodrošināšanai pa pludmali pārvietošanas traktori un dažkārt arī automašīnas. Starpiņupes grīva tiek popularizēta kā putnu vērošanas vieta, bet nav zināms, cik tā tiek izmantota. Jūrā vietējais iedzīvotājs piedāvā peldošo pirti.

Tūrisma potenciāls

Pludmales atpūtnieku skaits turpmākajos gados varētu saglabāties pašreizējā līmenī vai pat palielināties. Nepieciešams atrisināt pludmales īpašumtiesību jautājumus aizsargājamās dabas teritorijās valsts mērogā, līdz ar atvieglojot arī atkritumu savākšanas problēmas risināšanu. Šis pludmales posms varētu būt piemērots arī kājām gājējiem, taču tad būtu nepieciešamas norādes no pludmales uz dažādiem objektiem iekšzemē, kā arī no iekšzemes objektiem norādīt izejas uz jūru. Iespējams, vajadzētu izdales materiālu par atpūtas iespējām šajā pludmales posmā. Tāpat varētu apsvērt iespēju veidot kopīgu dabas taku šim un iepriekšējām pludmales posmam (Jaunķemeri – Bigauņciems) ar veselības aspektu– nūjotājiem, kājām gājējiem, ar informatīviem stendiem par veikto distanci, uzņemto skābekļa daudzumu utt. – sadarbībā ar Jaunķemeros esošajām sanatorijām. Šis posms varētu būt interesants arī jūras laivām. Visu attīstību būtu nepieciešams saskaņot ar vietējiem iedzīvotājiem.

Jutīgums un pieejamības ierobežojumi – sākot apsaimniekot pludmali vajadzētu atstāt neskartas pelķes un vismaz kādus posmus ar izskalotajām jūras zālēm. Jāizvērtē esošais stāvoklis ar Sāmsalas dižpīļu ligzdošanas sekmēm un migrējošo putnu traucējumiem Starpiņupes grīvā.

Interpretācija – zvejniekiem ir bagātīga vēsture un tradīcijas un veidojot maršrutu, tās noteikti ir jāiekļauj stendos un izdales materiālos - atbilstoši vietai. Tāpat ir nepieciešamas izglītot apmeklētājus un vietējos iedzīvotājus par dabas vērtībām pludmalē un kāpās – lai veicinātu to saudzēšanu. Apmeklētājiem vajadzētu būt sajūtai, ka šī nav parasta pludmale, ka tā atrodas nacionālajā parkā. Tā ir arī laba vieta dabas skolas nodarbībām par piekrasti.

3.1.1.3. Gausā Jūdze

Par Gauso Jūdzi sauc piekrastes posmu no Ragaciema līdz Klapkalnciemam. Šajā posmā gandrīz nav apbūves. Visā posmā ir 25-30m plata smilšu pludmale ar dabīgai pludmalei raksturīgiem augiem un kukaiņiem. Tā nav labiekārtota, bet tiek izmantota rekreācijā. Kāpas – embrionālās, priekškāpas un pelēkās kāpas tika noskalotas 2000., 2001. un 2005. gada vētrās un pamazām atjaunojas. Šajā posmā vietām ir sastopama pelēkā kāpa – kas ir īpaši rets kāpas veids - tās platums ir tikai daži metri. Šajās kāpās aug sūnas, ķērpji, lauka vībotne, mazais mārsils, čemurainā mauraga, kodīgais laimiņš, kā arī smiltāju neļķe, kas ir aizsargājama gan Latvijas, gan Eiropas mērogā. Visā posmā jūras krastu veido 2,2-5 m augsts stāvkrasts – tiek noskalota sena (Litorīnas jūras) kāpa. Aiz stāvkrasta seko mežainās kāpas, kurās vērtīgākie ir vecu priežu mežu nogabali, kur ir labas ligzdošanas iespējas īpaši aizsargājamiem putniem: meža balodim, melnai dzilnai un vakarlēpim. Šajos mežos sastopama arī reta kukaiņu suga - sveķotājkoksngrauzis *Notorina punctata*. Mežainās kāpas šajā posmā tiek izmantotas pastaigām, izmēģinātas dažāda platuma takas, vietās, kur cilvēki dodas uz pludmali ir nomīdīta zemsedze un notiek vēja izraisīta stāvkrastu erozija.

“Gausā jūdze” – tāds nosaukums dots vecajam ceļam pa piekrastes priežu mežiem no Klapkalnciema līdz Ragaciemam. Pēc nostāstiem šajā ceļā ceļotājiem uzglūnējuši laupītāji.

Jūras krastā – kāpās ir piemiņas zīme vietā, kur I pasaules kara laikā cīnījušies somu jēgeri.

Apmēram 200m attālumā no pludmales visas Gausās jūdzes garumā iet šoseja P128, kas padara to apmeklētājiem viegli pieejamu.

Esošais izmantojums tūrismā un rekreācijā

Pludmale un kāpas vasaras mēnešos tiek izmantotas rekreācijai. Piekrastes mežā starp šoseju un jūru ir izvietotas divas autostāvvietas ar kopējo ietilpību 80 vieglās automašīnas. Vasaras mēnešos par autostāvvietām tiek iekasēta maksa, tajās ir pieejamas tualetes, atpūtas vietas, ūdens (tehniskais), reizēm tiek vākti atkritumi. Brīvdienās, kad ir labs laiks, automašīnas tiek novietotas arī šosejas malās un atpūtnieki pa taciņām un mineralizētajām joslām dodas pāri kāpām uz pludmali. Pludmale nav labiekārtota. Piekrastes mežos tiek nelegāli kurināti uguns kuri, celtas teltis. 2010. gada uzskaites dati liecina, ka šo piekrastes posmu sezonā rekreācijai izmanto apmēram 30 000 atpūtnieku – pārsvarā no tuvējām pilsētām – Rīgas, Jelgavas, Tukuma, kā arī atpūtnieki no Lietuvas. Nav pētījumu par to, vai pēc apmeklētāju domām pludmale ir „pārapdzīvota”.

Tūrisma potenciāls

Pludmales atpūtnieku skaits turpmākajos gados varētu saglabāties pašreizējā līmenī vai pat palielināties. Apmeklētājiem arī turpmāk būs vēlēšanās kurināt ugunsurus un celt teltis. Noteikti būtu nepieciešams uzlabot esošo stāvlaukumu kvalitāti un nodrošināt efektīvāku atkritumu savākšanu pludmalē. Piekrastes meži ir ļoti pievilcīgi arī pastaigām un velobraukšanai. Nepieciešams apsvērt, vai būtu iespējams veidot taku tīklu pastaigām, ko varētu izmantot gan vasarā gan nesezonā.

Pašvaldība vēlas veidot jaunas stāvvietas, stāvvietu apsaimniekotāji vēlas veidot telšu vietas. Lai palielinātu pašvaldības ieņēmumus varētu atļaut mazumtirdzniecību – ar noteikumu, ka tirgotājs vāc atkritumus pludmalē, nevis telšu vietas vai papildus stāvvietas, kas nav vēlamas no dabas aizsardzības viedokļa. Savukārt stāvlaukumos būtu nepieciešams izvietot informāciju par telšu vietām tuvākajās apdzīvotajās vietās, lai samazinātu nelegālo nakšņotāju skaitu. Apmeklētājiem, kas atbraukuši uz pludmali noteikti varētu piedāvāt arī dažādas citas aktivitātes ĶNP teritorijā, piemēram, izvietojot īpaši šai mērķauditorijai domātus standus.

Jutīgums un pieejamības ierobežojumi

Kāpas un piekrastes meži ir ļoti jutīgi pret nobradāšanu, jo atrodas uz smilts augsnēm. Tā kā nacionālā parka mērķis ir saglabāt šo piekrastes posmu pēc iespējas dabīgāku un neskartu, ir nepieciešamas izstrādāt un realizēt apmeklētāju plūsmas plānu – lai apmeklētāji nodarītu pēc iespējas mazāku kaitējumu dabas vērtībām un vienlaicīgi saņemtu augstas kvalitātes pakalpojumu. Ir nepieciešams veikt precīzāku apmeklētāju uzskaiti, pētīt pārvietošanos un uzkartēt esošās takas. Plānā būtu nepieciešams norādīt, kuras takas varētu atvēlēt staigāšanai un kuras slēgt ar barjerām un zaru kaudzēm. Lai noteiktu vai un cik lielā mērā varētu palielināt stāvvietu skaitu būtu nepieciešams noteikt biotopu uzņemspēju (carrying capacity), kā arī izrēķināt, vai ir ekonomiski izdevīgi būvēt jaunus stāvlaukumus (veikt cost – benefit analysis). Izejot no jau pieejamās informācijas ir skaidrs, ka apmeklētājus, kas vēlas nakšņot, nepieciešams novirzīt un tuvākajām telšu vietām iekšzemē (stāvlaukumos ir jābūt pieejamai informācijai).

Interpretācija – nepieciešams izglītēt apmeklētājus par dabas vērtībām pludmalē un kāpās – lai veicinātu to saudzēšanu, izmantojot standus un, iespējams, rotaļu elementus bērniem. Varētu interpretēt arī kultūrvēsturi – Gauso Jūdzi un somu Jēgeru piemiņas vietu. Apmeklētājiem vajadzētu būt sajūtai, ka šī nav parasta pludmale, ka tā atrodas nacionālajā parkā.

Kā tūrisms var palīdzēt aizsardzībā? – Tūristus un apmeklētājus varētu iesaistīt invazīvās sugas – krokainās rozes apkarošanā

3.1.2. Ezeri

Ķemeru NP teritorija ir bagāta ar **ezeriem**. Lielākie ezeri ir Kaņieris, Slokas ezers un Valgums. Kopējo ezeru skaitu ir grūti noteikt, jo, piemēram, Lielajā Ķemeru tīrelī ir simtiem mazu ezeru un tikai dažiem no tiem, kā Zosu un Gārgaļu ezeriem, ir savs nosaukums.

3.1.2.1. Kaņiera ezers

atrodas piekrastē starp Lapmežciemam un Ragaciem. Ezera platība 1128 ha, tas ir sekls piejūras lagūnu tipa ezers, (vidējais dziļums 0,6 m, maksimālais dziļums 1,8 m), daļēji aizaudzis ar niedrēm (70-80%). Ezeru ir stipri ietekmējusi un izmainījusi cilvēku darbība. Vairākkārt mainīts ezera ūdens līmenis. 20.gs. sākumā tas ir stipri pazemināts, bet kopš 1965. g. atjaunots agrākais līmenis, un

pašlaik to regulē ar aizsprostiem (slūžām). Kaņiera ezerā ietek Slocenes upe, kas pievada arī Valguma ezera ūdeņus, un Medupīte; iztek Starpiņupīte (mākslīga noteka uz jūru, izrakta 1668. gadā, pēc tam laiku pa laikam atjaunota). 2005. gadā LIFE projekta ietvaros tika rekonstruētas slūžas uz Starpiņupītes, kas savieno ezeru ar jūru.

Kaņiera ezers putnu faunas ziņā ir viens no bagātākajiem Latvijā. 1989. gadā tas tika iekļauts Birdlife International putniem starptautiski nozīmīgo vietu (PNV) sarakstā (kritērijsuga – ziemeļu gulbis). 1995. gadā ezers ir iekļauts Starptautiski nozīmīgo mitrāju - Ramsāres vietu, sarakstā, tam atbilstot pēc 8 kritērijiem (viens no tiem: ezerā vienlaikus ir sastopami vismaz 20 000 ūdensputni). Kā ligzdošanas vai barošanās vietu Kaņiera ezeru izmanto tādas reto putnu sugas kā upes zīriņš (ligzdo līdz 70 pāriem), melnais zīriņš (ligzdo līdz 30 pāriem), lielais dumpis (ligzdo 15-20 pāri), mazais dumpis (ligzdo 0-3 pāri), niedru lija (ligzdo 10-20 pāri). Zivju ērglis ezeru izmanto kā barošanās vietu, bet jūras ērglim (vienam pārim) tas ir ligzdošanas iecirknis. Ezers ir nozīmīgs kā atpūtas un barošanās vieta daudzām putnu sugām caurceļošanas laikā – tai skaitā ziemeļu gulbjiem, mazajiem gulbjiem, baltpieres un sējas zosīm.

Ezers ir zivīm bagāts. Vislielākā biomasa ir raudām, līņiem, asariem un plaužiem, tāpat ezerā ir daudz zelta karūsu, samērā daudz līdaku un ruduļu. No aizsargājamām zivju sugām ezerā ieklejo sīga.

Ezerā ir bagāta spāru fauna, tajā skaitā retas spāru sugas (mainīgā spāre, karaliskā dižspāre) sastopama arī platā airvabole. Ezeru kā barošanās vietu izmanto sikspārņi.

Ezerā ir sastopami vairāki īpaši aizsargājami biotopi – smilšaina un dolomītu grunts, un aizsargājamas ūdens augu audzes (dižā aslake, jūras najāda).

Ezera krastos ir satopami zāļu purvi. Kaņiera ezera DR daļā atrodas pilskalns, kā arī akmens valnis (iezīmējas sena ceļa vieta), par kura izcelsmi nav drošu ziņu.

Ezeram ir apsaimniekošanas noteikumi. Saskaņā ar tiem ezers ir sadalīts zonās, lai līdzsvarotu putnu aizsardzību ligzdošanas un spalvu maiņas laikā un makšķerēšanu. Ezerā ir noteikts laivu limits – ne vairāk kā 25 laivas vienlaicīgi.

Izmantošana – bez makšķerēšanas un rekreācijas ezerā notiek arī niedru ieguve jumta segumiem un zveja ar mурdiem.

Izmantošana tūrismā un rekreācijā

Vēsture – Ezers jau izsenis bijis iecienīts putnu vērotāju galamērķis – jau 19./20. gs. mijā uz šejieni ekskursijās brauca daudzi ievērojami pētnieki. Aktīvai rekreācijai ezers izmantots kopš 1960-tajiem gadiem, galvenokārt ūdens putnu medībām un makšķerēšanai. Tas bija pieejams Padomju varas elitei un slēgts vietējiem apmeklētājiem. Pēc nacionālā parka nodibināšanas, kopš 2006. gada ezerā aizliegtas ūdensputnu medības.

Makšķerēšana. Ezeru apsaimnieko VAS „Latvijas valsts meži”, kas organizē licencētu makšķerēšanu (6000-7000 makšķernieku gadā) un zemūdens medības. Uz ezeru no Lapmežciema ved asfaltēts ceļš. Ezera krastā atrodas laivu bāze, kas ir sliktā tehniskā stāvoklī. Andersalā atrodas arī pamests „bungalo”, kurā agrākos laikos tika rīkoti publikas acīm slēpti, privāti banketi varas elites pārstāvjiem. Šobrīd apsaimniekotājs projektē jaunu laivu bāzi. Pēdējos divos gados apmeklētāju skaits ir ievērojami samazinājies.

Putnu vērošana. 2008. gadā Riekstu pussalā ar CEMEX atbalstu ir uzcelts putnu vērošanas tornis. Kopš tā laika tornī tiek regulāri rīkoti pavasara un rudens putnu vērošanas dienu un gadskārtējo „Torņu cīņu” pasākumi, bet kopš 2010. gada - arī putnu klausīšanās vakari. Uz torni tiek vestas arī putnu vērotāju grupas. Putnu vērotāju skaits nav zināms.

Rekreācija. Ezera ūdens sastāva ziņā ir piemērots peldēšanai, bet ezers ir pārāk sekls un dūņains, lai ierīkotu peldvietas. Ezera krastos ir vairākas nelielas peldvietas, ko izmanto vietējie iedzīvotāji un kas nav labiekārtotas.

Kaņiera pilskalnā 2003. gadā sadarbībā ar Lapmežciema muzeju tika izveidota dabas taka, kas sabruka un tika nojaukta 2009. gadā. To ir paredzēts atjaunot par Kohēzijas fonda līdzekļiem 2012. gadā. Pie takas sākuma ir neliels stāvlaukums.

Putnu torni atzinīgi vērtē ne tikai putnu vērotāji, bet arī citi apmeklētāji, jo no tā paveras skaists un plašs skats uz ezeru, vietējiem iedzīvotājiem tas ir kļuvis par pastaigu gala mērķi.

Informācija: informācijas stendi par ezeru ir izvietoti pie laivu bāzes un torņa. Senos laikos ir bijis buklets par ezeru un par pilskalna laipu. Būtu nepieciešama norāde uz torni pie laivu bāzes (kur sākas grantētais ceļš) un norāde uz ezeru no Talsu šosejas.

Tūrisma potenciāls – Pēdējos gados samazinās makšķernieku skaits, laivu bāze ir avārijas stāvoklī, tomēr makšķernieki atzinīgi vērtē viesmīlību (daudz pastāvīgo klientu). Putnu vērošanai ezerā liels potenciāls. CEMEX putnu tornis ir salīdzinoši viegli pieejams, bet trūkst stāvlaukuma un norādes no Lapmežciema. Tornis var vienlaicīgi uzņemt ne vairāk kā 10 cilvēkus – vēlamas mazas grupas. Lai pilnībā varētu pārredzēt ezeru, būtu nepieciešams uzbūvēt putnu vērošanas torni Andersalā (iekļauts laivu bāzes projektā) un pie Zālīšiem. Ceļa malā, pie norādes uz esošo putnu torni, iespējams, ir nepieciešams izveidot nelielu stāvlaukumu.

Dabas interesentiem un atpūtniekiem pievilcīgs ir jau esošais CEMEX putnu tornis, jo no tā paveras skaists skats. Būtu nepieciešams atjaunot Kaņiera pilskalna taku. Perspektīvā varētu attīstīt tēmu par padomju laikiem (izmantojot veco bungalo), iespējams, iekļaujot plašākā maršrutā par padomju mantojumu ĶNP.

Varētu turpināt attīstīt putnu vērošanu, fotografēšanu (marketings, turpināt pasākumus), saglabājot makšķerēšanu, klusu atpūtu laivā uz ūdens, piedāvāt gidu vadītas ekskursijas laivās pa ezeru.

Jutīgums un pieejamības ierobežojumi – ievērot esošos ezera apsaimniekošanas noteikumus.

Interpretācija – piemērota vieta dabas skolas ūdens nodarbībām, varētu veidot nodarbības bērniem par putniem. Īpaša interpretācija ir nepieciešama par jūras kraukļiem. Nākotnē varētu attīstīt spāru vērošanu gida pavadībā, putnu vērošanas ekskursijas ar laivām.

Kā tūrisms var palīdzēt aizsardzībā?

Ekotūristi un brīvprātīgo nometnes var piedalīties salu apjaušanā, krūmu ciršanā uz salām.

3.1.2.2. Slokas ezers

Atrodas Jūrmalas pilsētas teritorijā, platība 250 ha, no ziemeļrietumiem ezerā ieplūst Vecslocene. Ezera dienvidaustrumu daļā ieplūst neliela kanāla ūdeņi, kas savieno Slokas ezeru ar Aklo ezeru. Nedaudz uz austrumiem no šī kanāla ietekas iztek Veclocenes upe. Ezerā izplūst sērūdeņraža avoti. Slokas ezers ir īpatnējs - sekls (vidējais dziļums 0,6 m, maksimālais 1,1 m) piejūras lagūnu tipa ezers ar brūnu, humusvielām bagātu ūdeni.

Krasti lēzeni, tajos aug priežu un melnalkšņu meži, ziemeļu un dienvidu galā zāļu purvs, vietām niedru slīkšņas josla. Ezera grunts Ķemeru krastā cieta - smilšaina, grantaina, dolomīti, bet Jaunķemeru krastā - dūņaina.

Ezers ir nozīmīga putnu ligzdošanas un barošanās vieta. Tajā barojas gulbji un melnie stārķi. Slokas ezers ir nozīmīga atpūtas vieta caurceļojošiem putniem.

Ezerā ir salīdzinoši neliels zivju krājums, zivīm ir maza produktivitāte. Pamatmasu veido līņi, plauži un raudas, mazāk asaru, samērā nedaudz līdaku, karūsu un ruduļu. Slokas ezerā konstatēta pīkste, kas ir ES Direktīvu II pielikuma suga.

Ezerā ir sastopama reta gliemju suga raibā ūdensspolīte (*Gyraulus crista*). Ezerā dzīvo un nārsto vairākas varžu sugas. Ezeru kā barošanās vietu izmanto sikspārņi un ūdri. Ezera apkārtnē sastopamas retas kukaiņu sugas - zeltpunktu skrejvabole *Carabus clathratus* un taurenis - nātru lācītis *Pericallia matronula*.

Ezerā ir sastopami vairāki īpaši aizsargājami biotopi – smilšaina un dolomītu grunts, un aizsargājamas ūdens augu audzes (jūras najāda, dižā aslake, purvmirte, purva diedzene). Ezerā izplūst sēravoti.

Ezeram piegulošajā purvā veidojas un tiek iegūtas ārstnieciskās dūņas.

Vēsturiski (Hercoga Jēkaba laikā) Slokas ezers izmantots kā kuģu ceļš satiksmei no Tukuma pa Sloceni, caur Kaņiera un Dūņiera ezeriem, pa Vecsloceni uz Slokas ezeru un tālāk uz Lielupi un jūru. Ķemeru kūrorta laikos pie Slokas ezera atradies atpūtas paviljons un laivu piestātne.

Esošais izmantojums tūrismā un rekreācijā. Ezera ūdens kvalitāte atļauj to izmantot dažādiem rekreācijas mērķiem, bet kā peldvieta ezers nav izmantojams, jo ir pārāk sekls un dūņains. Vietējie iedzīvotāji izmanto ezeru makšķerēšanai. 2007. gadā, ar Jūrmalas pilsētas domes atbalstu uzbūvēts putnu vērošanas tornis, iekārtota atpūtas vieta ar ugunsкура vietu, soliņiem un atkritumu kasti, izbūvēta laipa uz sēravotu, informācijas stends, pastaigu taka ar sporta elementiem 3km garumā. Gar Slokas ezera krastu iet velomaršruts Ķemeru – Slokas ezers – Kūdra.

Tūrisma potenciāls – nākotnē varētu apgūt ezera krastu Jaunķemeru pusē, iespējams, uzbūvējot torni un laivu piestātni (pieejamu cilvēkiem ar kustību traucējumiem), kas varētu kalpot kā pastaigu vieta sanatoriju viesiem. Varētu vairāk popularizēt atpūtu uz ūdens, piemēram, kanoe laivu braukšanas apmācības. Turpināt izmantot makšķerēšanai/amatierzvejai. Putnu vērošanas popularizēšanai, iespējams, varētu izvietot atbilstošus informācijas stendus un/vai plāksnes. Slokas ezera krastu apdzīvo arī bebri – iespējams, varētu apsvērt slēpņa izveidi putnu un bebru vērošanai. 2011. gada 7. maijā Slokas ezers pirmo reizi publiski izmēģināts kā daļa no laivošanas maršruta no Ķemeru – Jaunķemeru ceļa līdz Lielupei – nākotnē varētu šo ideju attīstīt.

Jutīgums un pieejamības ierobežojumi. Lai netraucētu ligzdojošos putnus, apsvērt iespēju pārcelt makšķerēšanas sākumu uz 1. jūniju. Atļaut atpūtu uz ūdens arī no 1. jūnija. Citās krasta vietās atrisināt nelegālo atpūtas vietu problēmu.

Interpretācija – Slokas ezera piekrastē veiksmīgi izmēģinātas un tiek īstenotas dabas skolas nodarbības par ūdens un meža tēmām, kā arī putnu vērošanas ekskursijas. Iespējams, piedāvājumu varētu vēl papildināt ar informāciju par sēravotiem u.c.

3.1.2.3. Valguma ezers

Atrodas ĶNP ziemeļaustrumu daļā. Ezera platība ir 60 ha, garums 3,2 km, platums 0,4 km. Valguma ezers atrodas subglaciālā vagā, tā vidējais dziļums 10,4 m, maksimālais dziļums 27 m. Valguma ezerā ietek un iztek Slocenes upe. Ezerā sastopams ūdrs, virs ezera barojas sikspārņi, tajā skaitā Eiropas mērogā aizsargājama sikspārņu suga – dīķa naktssikspārnis. Ezera apkārtnē ir ainaviski ļoti pievilcīga.

Kļīst teikas par ezerā nogrimušu Krievijas carienes Katrīnas II zelta karieti un dārgumiem.

Esošais izmantojums tūrismā un rekreācijā

Ezers ir populāra vieta atpūtai pie ūdens, laivu izbraucieniem un makšķerēšanai/zvejai. Zvejots tiek arī nelegāli, bez licences. Ezera krastā atrodas pieci viesu nami, kas piedāvā arī laivu nomu. Ezera krastā ir vairākas nelegālas atpūtas vietas.

Tūrisma potenciāls Ezers ir ļoti pievilcīgs un piemērots atpūtai uz ūdens. Varētu iekārtot papildus vietas peldēšanai, laivošanai, makšķerēšanai. Rīkot dažāda veida aktivitātes (sacensības, stafetes u.tml.) airu laivām un citiem peldamrīkiem bez iekšdedzes dzinējiem (vietējo uzņēmēju iniciatīva).

Jūtīgums un pieejamības ierobežojumi – Lai pasargātu krastmalas mežus no nobradāšanas un erozijas, būtu nepieciešams regulēt apmeklētāju plūsmu uzmantojot atpūtas vietu novietojumu.

Interpretācija – ezerā varētu vērot sikspārņus, interpretēt ģeoloģiju un ainavu.

3.1.2.4. Melnezers

Atrodas Jūrmalas pilsētas teritorijā starp Jaunķemeriem un Ķemeriem. Melnezers ir neliels (platība 10,3 ha, maksimālais garums 0,45 km, maksimālais platums 0,31 km) un sekls (vidējais dziļums 1,4 m, maksimālais dziļums 2,0 m) ļoti ainavisks purva ezers, kurā aug ūdensrozes.

Agrākos laikos Ķemeru iedzīvotāji nesa uz ezeru skalot un žāvēt veļu. Daži to dara arī mūsdienās. Kļīst nostāsti, ka ezerā noslīcināti trauki no Ķemeru viesnīcas un Ļeņina statuja.

Esošais izmantojums tūrismā un rekreācijā

Iecienīta peldvieta vietējiem, kaut ieiešana ezerā ir apgrūtināta – stāvi krasti un dūņains pamats (ir izveidotas paštaisītas trepes). Pie ezera 2007. gadā izveidots stāvlaukums, stends. Stāvlaukums tiek izmatots kā atpūtas vieta – pie ezera tiek nelegāli kurināti uguns kuri, atstāti atkritumi. Garāmbraucēji izmanto stāvlaukumu, lai piestātu un pačurātu.

Tūrisma potenciāls Ezers ir ceļa malā – skaista vieta, kas redzama no ceļa; līdz ar to tiks izmantots rekreācijai, tāpēc, lai saudzētu dabu (no čurātājiem un atkritumiem) to teorētiski vajadzētu labiekārtot. Noteikti būtu vajadzīga atkritumu tvertne; ja atrastos apsaimniekotājs vai finansējums pašu budžetā, varētu domāt par turpmāku labiekārtojumu – atpūtas vieta ar soliņiem, tualeti un, iespējams, uguns kura vietu. Vietējie iedzīvotāji ierosina izveidot taku ap ezeru, bet ezera krastā, ir kūdraina augsne, kas ir ļoti jūtīga pret slodzi.

Jutīgums un pieejamības ierobežojumi. Kūdrainā augsne ezera krastos ir ļoti jutīga pret nobradāšanu, tāpēc takas veidošana diez vai ir iespējama. Lai pasargātu ezeru no piesārņojuma, vajadzētu izvietot tualeti un atkritumu urnas sadarbībā ar Jūrmalas domi.

Interpretācija – Ar ko purva ezeri atšķiras no citiem? Vietējie nostāsti par nogrimušajiem dārgumiem.

3.1.2.5. Kalnciema dolomītu karjeri

Dolomītu karjeros pie Kaļķa (KNP ZA daļā) ir izveidojušās trīs ūdenskrātuves - Sahalīnas dīķis un atbilstoši atrašanās vietai nosauktie Dienvidu un Ziemeļu dīķi. Tiem raksturīga dolomītu grunts un nelieli dolomītu atsegumi to krastos, vairākus metrus liels dziļums un ezeriem raksturīga ūdensaugu veģetācija. Teritorija pieder privātam uzņēmumam SIA "Gneiss".

Sahalīnes dīķis ir ievērojams ar ļoti dzidru ūdeni un labi izveidojušos zemūdens augāju. Šī dīķa salas apdzīvo kaijveidīgo putnu kolonija.

Arī Dienvidu dīķī ir dzidrs ūdens, tajā mīt platspīļu upesvēži.

Ziemeļu dīķī ir tumši brūns ūdens, jo tajā ieplūst purva ūdeņi un, izņemot krastmalas niedru joslas, nav ūdensaugu veģetācijas. Šajā dīķī konstatēta liela ūdensputnu koncentrācija.

Visi ezeri ir īpaši aizsargājamās sugas dīķa naktssikspārņa barošanās vieta.

Blakus esošajiem dolomītu karjeriem ir interesanta vēsture – tā ir bijusī katorgas vieta.

Esošais izmantojums tūrismā un rekreācijā

Dīķi tiek izmantoti zivju makšķerēšanai, atpūtai pie ūdeņiem (neorganizēti).

Tūrisma potenciāls

Būtu nepieciešams labiekārtot atpūtas vietas pie ezeriem (privātīpašums). Potenciāli – labas iespējas "zemūdens tūrismam", zemūdens medībām, speciāli tam audzējot zivis.

Jutīgums un pieejamības ierobežojumi – Sahalīnes dīķī atļaut braukt ar laivām un uzkāpt uz salām tikai no 20. jūnija, lai netraucētu ligzdojošos putnus.

Interpretācija – kultūrvēsture (katorgas laiki), dolomīta veidošanās, ieguve un pielietojums

Kā tūrisms var palīdzēt aizsardzībā? – tūristu un brīvprātīgo grupas varētu attīrīt salas no krūmiem.

3.1.2.6. Lilijas ezers

Neliels purva ezers Kalnciema šosejas (P101) malā. Ezerā mīt bebri.

Esošais izmantojums tūrismā un rekreācijā

Netālu no ezera ir stāvlaukums, ko apsaimnieko VAS „Latvijas valsts ceļi”. Ezers tiek izmantots rekreācijai - pie ezera ir nelegāla atpūtas vieta, ugunsкура vietas, tiek izmesti atkritumi, droši vien cilvēki iet mežā pačurāt.

Tūrisma potenciāls

Ezers ir ceļa malā – skaista vieta, kas redzama no ceļa; līdz ar to tiks izmantots rekreācijai, tāpēc, lai saudzētu dabu (no čurātājiem un atkritumiem) to teorētiski vajadzētu labiekārtot. Ja būtu pieejams finansējums, tad stāvlaukumu varētu papildināt ar atkritumu tvertni, ar ugunsкура vietu, soliņiem, tualeti.

Jutīgums un pieejamības ierobežojumi. Ap ezeru ir trausla augsne, kas jutīga pret nobradāšanu.

3.1.2.7. Aklais ezers (Mazais, pie Melnezera)

Ļoti mazs, ļoti sekls, dūņains piejūras lagūnu tipa ezers ar dzeltenbrūnu ūdeni un slīkšņainiem krastiem un aizsargājamo augu audzēm (jūras najādas). Atrodas uz ZR no Slokas ezera. Ezera krastos aug prastā purvmirte un dižā aslake. Ezers ir purva vārdes nārsta vieta. Slapjās pļavas starp Slokas ezeru un Aklo ezeru ir lielā dumpja ligzdošanas vieta

Ezers ir grūti pieejams, tas netiek izmantots tūrismā un rekreācijā (ja nu vienīgi nedaudz makšķerēšanā – vietējie) un tā izmantošana nav plānota.

3.1.2.8. Dūņieris

Atrodas uz DA no Kaņiera ezera – neliels, ļoti sekls piejūras lagūnu tipa ezers ar dūņainu un dūņām segtu dolomītu grunti, dzeltenīgu ūdeni, aizsargājamo augu audzēm, sēravotiem. Ezeram raksturīgi ličaini krasti un pussalas. Ezers ir grūti pieejams un, to nav plānots izmantot tūrismā un rekreācijā.

3.1.2.9. Aklais ezers (Beltes)

Atrodas uz D no Slokas ezera. Neliels piejūras lagūnu tipa ezers ar noteku uz Slokas ezeru. Ezers ir ļoti sekls (vidējais dziļums 0,5 m, maksimālais dziļums 0,7 m), tam raksturīga dolomīta grunts, kas ūdens līmenim pazeminoties veido plašus dolomītu atsegumus. Uz zemajām dolomītu salām ligzdo kaijveidīgie putni – kaijas un zīriņi, ezeru kā barošanās vietu izmanto melnais stārķis.

Ezerā ir sastopami vairāki īpaši aizsargājami biotops- dolomītu grunts, aizsargājamas ūdens augu audzes (jūras najāda) un spāres (raibgalvas purvspāre un spilgtā purvspāre). Ezera krastos aug dižā aslake un purvmirte.

Esošais izmantojums tūrismā un rekreācijā

Ezera krasts Kauguru pusē tiek izmantots atpūtai, ugunsкура kurināšanai, notiek braukšana par auto pa ezera gultni. Atpūtnieki ir vietējie iedzīvotāji.

Tūrisma potenciāls. Samērā pievilcīga vieta atpūtai vietējiem iedzīvotājiem, jo atrodas tuvu Kauguriem un ir salīdzinoši viegli pieejama.

Jutīgums un pieejamības ierobežojumi. Lai aizsargātu putnu ligzdošanas vietas un retos biotopus, rekreāciju vajadzētu kontrolēt un pēc iespējas samazināt, nepieļaut braukšanu pa ezera grunti un ugunsкура kurināšanu. Braukšanu ar laivām atļaut no 1. vai 20. jūnija.

3.1.2.10. Akacis

Atrodas Jūrmalas pilsētas teritorijā, Slokas purvā. Ainavisks purva ezers, platība 14,9 ha, sekls (vidējais dziļums 0,8 m, maksimālais dziļums 1,1 m). Ezerā krasti ir kūdraini, apauguši ar šauru purva priedīšu joslu. Viena no galvenajām ezera vērtībām ir ar barības vielām nabadzīgais ūdens. Ezerā aug aizsargājams augs šaurlapu ežgalvīte. Blakus akacim atrodas četri mazāki un grūtāk pieejami purva ezeriņi. Akača ezera krastos atrodas gludenās čūskas atradne.

Esošais izmantojums tūrismā un rekreācijā

Ezers atrodas ceļa malā, kas savieno Slokas ezeru un Kūdru un pa šo ceļu iet velomaršruts. Nav precīzas uzskaites, cik cilvēku izmanto velomaršrutu. Ezerā krastā izveidojušās vairākas stihiskas atpūtas/ugunskura vietas. Ezeru nelielā mērā izmanto makšķerēšanai.

Tūrisma potenciāls – ainavisks ezers velomaršruta malā – esošās stihiskās atpūtas vietas būtu nepieciešams labiekārtot sadarbībā ar Jūrmalas pilsētas domi.

Jūtīgums un pieejamības ierobežojumi – lai saglabātu ūdens tīrību, samazināt antropogēno ietekmi ezera krastā labiekārtojot atpūtas vietas un uzstādot tualeti. Lai samazinātu antropogēno slodzi, īpaši atkritumu daudzumu, no apmeklētāju plūsmas viedokļa – būtu labi ceļu slēgt mašīnām, to iepriekš apspriežot ar vietējiem iedzīvotājiem.

Interpretācija – ar ko purva ezeri atšķiras no citiem?

3.1.2.11. Putnezers

Atrodas raganu purvā, uz ZR no Melnezera. Ļoti savdabīgs purva ezers, kas ievērojams ar lielām ūdens līmeņa svārstībām. Caurceļotāji putni ezeru izmanto kā atpūtas vietu (atkarībā no ūdens līmeņa).

Esošais izmantojums tūrismā un rekreācijā Rudeņos tiek lasītas uz ezera salām un krastos augošās dzērvenes. Reizēm notiek putnu malumedības.

Tūrisma potenciāls – ezers ir grūti pieejams, un to nav plānots izmantot tūrismā.

Jūtīgums un pieejamības ierobežojumi – migrācijas laikā veikt regulāru inspekcijas darbu – lai novērstu malu medības. Ezers nav piemērots intensīvai tūrisma plūsmai, jo uz to var nokļūt tikai ejot pa purvu, kas ir ļoti jutīgs pret nomīdīšanu.

3.1.2.12. Lielā Ķemeru tīreļa appludinātie frēzlauki (nav angļiskajā versijā)

Pēc Ķemeru Lielā tīreļa hidroloģiskā režīma atjaunošanas 2005. gadā, bijušajos kūdras frēzlaukos ir izveidojušās vairākas ūdenskrātuves. Tajās mīt ūdensputni un bebri. Redzams daudz nokaltušu koku.

Esošais izmantojums tūrismā un rekreācijā

Apmeklētāji nelielā skaitā (skaits nav zināms) brauc pastaigāties pa dambi starp frēzlaukiem. Makšķerēšana no laivām.

Tūrisma potenciāls. Nedaudz īpatnēja vieta, ko varētu iekļaut tūrisma maršrutā.

Jutīgums un pieejamības ierobežojumi– Noteikt, ka laivošana (makšķerēšana) atļauta no 20. jūnija, lai netraucētu ligzdojošos putnus. Ir nepieciešams uzlikt zīmi, ka dambis ir gājēju ceļš.

Interpretācija – viens no nedaudzajiem dabas/purvu atjaunošanas projektiem Latvijā. Var parādīt, kā notiek dabas atjaunošanās.

3.1.3. Upes

Ķemeru NP upes ir mazas (izņemot Lielupe) un lēni tekošas, meandrējošas.

3.1.3.1. Lielupe

Lielākā nacionālā parka un Zemgales upe. Ķemeru NP austrumu robeža noteikta pa Lielupes viduslīniju. Upi atpūtai migrācijas laikā un ligzdošanai izmanto aizsargājamās putnu sugas - ziemeļu gulbis, lielā gaura, lielais dumpis, Seivi ķauķis, niedru lija. Tā ir barošanās vieta jūras ērglim, zivju ērglim, kā arī dīķa naktssikspārņim un citām sikspārņu sugām. Upē dzīvo ūdri un bebri, tā ir zivju migrācijas ceļš vimbām, nēģiem, zandartiem, zušiem. Vēsturiski Lielupe ir senais kuģu ceļš uz Zemgales ostu.

Esošais izmantojums tūrismā un rekreācijā Upe tiek izmantota makšķerēšanai, zemledus makšķerēšanai, zvejošanai (nozvejas limiti tiek noteikti visā upes platumā, posmos pa attiecīgajiem pagastiem). Rekreācija ir samērā vāji attīstīta, nav organizēta laivošana, braukšana ar kuteriem, vēja dēļiem, ūdensslēpēm.

Tūrisma potenciāls Upe ir par lēnu un ar platu, lai to izmantotu laivošanā ar kanoe. Ja pa upi kādreiz tiks attīstīta transporta kustība, piemēram, kuģītis no Jelgavas uz Jūrmalu, ĶNP pusē Lielupes krastā privātie uzņēmēji varētu veidot pieturas vietas.

Jutīgums un pieejamības ierobežojumi – būtu nepieciešams apzināt migrējošo putnu atpūtas vietas un ierobežot ūdens transportu tajās migrāciju laikā

3.1.3.2. Slocene

Slocenes upe caur Valguma ezeru, Kaņiera ezeru un Starpiņupīti ietek Baltijas jūras Rīgas līcī. Upi kā ligzdošanas un barošanās vietu izmanto melnais stārķis, zivju dzenītis, ūdensstrazds. Upes krastu mežos ligzdo zivju ērgļu pāris. Slocene ir arī ūdru, ūdeņu un dīķa naktssikspārņu barošanās biotops un pārvietošanās koridors. Slocene ir bebru reintrodukcijas vieta 60-os gados Latvijā. Upē mīt īpaši aizsargājamas gliemju sugas – upes raibgliemezis *Theodoxus fluviatilis*, upes micīšgliemezis *Ancylus fluviatilis* un biezā perlamutrene *Unio crassus* dzīves vieta. Upes krastos atrodas purva dievkrēslīņa *Euphorbia palustris* audzes. Potenciāli īpaši aizsargājami biotopi upē ir: akmeņu sakopojumi, oļu sēres, smilšu sēres, straujtecēs posmi, kā arī upju grīvas -mitro mežu, slīkšņu komplekss pie ietekas Kaņiera ezerā, kur noteikts dabas rezervāta režīms. Ainaviski interesanta upe, kuru lejtecē var nosaukt par “džungļu upi”, jo atstāj neskartas dabas iespaidu (plūst lēni, krasti lēzeni, mitri, vietām nokaltuši koki).

Esošais izmantojums tūrismā un rekreācijā. Slocene visā tās garumā ir populāra makšķerēšanas vieta. Tā kā upe ir ļoti pievilcīga laivošanai, ik pa laikam ir jūtama interese no laivotājiem un tūrisma uzņēmējiem par laivu braucienu organizēšanu. Upē nelielā skaitā notiek laivu braucieni (nav zināms precīzs skaits), ieskaitot rezervāta zonu, kur pārvietošanās ir atļauta tikai ar direktora rīkojumu.

Tūrisma potenciāls. Posmā no Šlokenbekas līdz Valguma ezeram upe vasarās ir par seklu, lai pa to varētu laivot. Šajā posmā laivošana ir iespējama pavasara palu laikā, bet tad tas ir ekstrēms pasākums, jo vietām ir spēcīga straume. Posmā no Valguma ezera līdz ozolam upe ir aizgāzta ar kritušiem kokiem. Upes posms no ozola līdz Kaņiera ezeram ir ļoti pievilcīgs laivošanai. Tomēr skaistākā upes daļa atrodas dabas rezervāta zonā, kurai pieeja ir ļoti ierobežota (pieeja atļauta pētnieciskos nolūkos ar direktora atļauju). Atļaujot laivu braucienus pa upi no ozola līdz rezervāta zonai, būs grūti kontrolēt šī ierobežojuma ievērošanu.

Jutīgums un pieejamības ierobežojumi Apmēram 3 km garš upes posms atrodas nacionālā parka rezervāta zonā. Saskaņā ar spēkā esošo likumdošanu, tajā pieeja ir atļauta tikai pētnieciskos nolūkos ar direktora atļauju. Rezervāta zonā upes malā ligzdo zivju ērglis, ko nedrīkst traucēt ligzdošanas laikā no februāra līdz jūlija vidum.

Kā tūrisms var palīdzēt aizsardzībā? Tūristu un apmeklētāju grupas var palīdzēt upes attīrīšanā no kritušajiem kokiem (īpaši laivotāji) un akmeņu ievietošanai upē.

3.1.3.3. Vecslocene

Vecslocene ir Slocenes upes vecā gultne, kas savieno Kaņiera ezeru ar Lielupi. Tajā praktiski nav straumes. Dabas vērtības nav apzinātas. Upes posms no Jaunķemeru ceļa līdz Lielupei ir piemērots laivošanai. Tā kā laivošana notiek cauri Slokas ezeram, jāņem vērā, ka ar laivām ezerā drīkst braukt no 1. jūnija, lai netraucētu ligzdojošos ūdensputnus.

3.1.3.4. Vēršupīte

Vēršupīte uzņem noteci no Lielā Ķemeru tīreļa Z daļas, Zaļā un Raganu purvu D daļas, tek caur Ķemeriem un ietek Vecslocenē īsi pirms tās ietekas Slokas ezerā. Upes krastos atrodas sēravotu izplūdes vietas. Vēršupīte ir melnā stārķa barošanās vieta, sikspārņu pārvietošanās ceļš, bebru un ūdru dzīves vieta.

Ķemeru kūrorta “ziedu laikos” upes krastos notika dažādas aktivitātes – Ķemeru parkā uzbūvēti tiltiņi pāri upei, mīlestības saliņa ar rotundu. Ķemeros uz upes atrodas kādreizējo slūžu paliekas, kas jāva kūrorta parkā pacelt ūdens līmeni un vizināties pa upi ar laivām.

Esošais izmantojums tūrismā un rekreācijā. Vēršupītes krastos atrodas Ķemeru kūrorta parks ar Sēravota paviljonu un Dumbrāja taka (pie Meža mājas).

Tūrisma potenciāls. Lai samazinātu Ķemeru aplūšanu pavasara palu laikā, 2009. un 2010. gadā upes gultne tika attīrīta no kritušajiem kokiem. Būtu nepieciešams pārbaudīt, vai pavasara palu laikā pa upīti var laivot.

Jutīgums un pieejamības ierobežojumi. Nepieciešams izvērtēt, vai laivošana pa upi varētu apdraudēt kādas dabas vērtības, īpaši melno stārķi.

Interpretācija. Dumbrāja laipas interpretācijā viena no tēmām ir upīte, kas regulāri applūstot nodrošina reta mežu tipa - palieņu mežu pastāvēšanu.

Kā tūrisms var palīdzēt aizsardzībā? Tūristu un apmeklētāju grupas var palīdzēt upes attīrīšanā no kritušajiem kokiem (īpaši laivotāji) un akmeņu ievietošanai upē.

3.1.3.5. Slampes upe (atjaunotā)

Upe izveidota 2005. gadā dabiskojot meliorācijas grāvjus Dunduru pļavās (no 2,1 km grāvju izveidots 4,6 km līkumots upes posms). Upi pamazām sāk apdzīvot dabiskām upēm raksturīgi augi un dzīvnieki. Atjaunotais upes posms atrodas iežogotā pļavā, kurā ganās savvaļas zirgu un govju ganāmpulki.

Esošais izmantojums tūrismā un rekreācijā. – atjaunotais upes posms ir kā viens no apskates objektiem Dunduru pļavās. 2005. gadā Dunduru pļavās tika izveidots skatu laukums - kurgāns, stāvlaukums, tornis, pļavās ganās savvaļas zirgi un govīs. Pavasaros upīte appludina apkārt esošās pļavas, kas kalpo par atpūtas vietu migrējošiem putniem. 2010. gadā Dunduru pļavas apmeklēja salīdzinoši neliels cilvēku skaits – 200-400, galvenokārt putnu vērotāji.

Tūrisma potenciāls. Dunduru pļavas un atjaunotā Slampes upe varētu kļūt par populārāku apskates objektu, nekā tā ir pašreiz, ja atvieglotu piekļūšanu (izvietotu norādes un uzlabotu ceļu segumu, pa ceļam būtu citi apskates objekti). Ļoti laba putnu vērošanas vieta – galvenās sugas – mazais ērglis, melnais stārķis, grieze.

Interpretācija. Upes atjaunošanas projekts (pirmais Latvijā), kāda nozīme ir dabiskām upēm dabā un cilvēku dzīvē, kādas funkcijas tās pilda.

Kā tūrisms var palīdzēt aizsardzībā? Tūristu un apmeklētāju grupas var palīdzēt ar akmeņu ievietošanai upē.

3.1.3.6. Kauguru kanāls (Džūkstes upe)

Mākslīga ūdenstece, kas izveidota iztaisnojot daļu Džūkstes upes un to pa tuvāko ceļu ievadot Lielupē. Kauguru kanāls ir labs piemērs mākslīgās ūdensteces dabiskošanās procesam, kur notiek upes meandru (līkumu) veidošanās. Upē ir samērā daudz kritušu koku. Upe ir vienīgā upes nēga nārsta vieta Ķemeru NP teritorijā. Upe ir aizsargājamo putnu sugu - zivjudzeniša (2- 4 pāri) ligzdošanas vieta, melnā stārķa (~2 pāri), ūdensstrazda barošanās vieta. Tāpat tā ir dīķa naktssikspārņa, ūdeņu naktssikspārņa barošanās un pārvietošanās vieta, ūdra un bebra dzīvesvieta. Upē dzīvo aizsargājamas gliemju sugas - biezā perlamutrene *Unio crassus* un ribainā ūdensspolīte *Armiger cristata*, bet mitrajos krasta mežos mīt slaidais pūpurgliemezis *Vertigo angustior* un margainais vārpstiņgliemezis *Clausilia dubia*.

Esošais izmantojums tūrismā un rekreācijā. Upe nelielā apjomā tiek izmantota makšķerēšanai.

Tūrisma potenciāls Upē varētu rīkot nēgu nārsta vērošanu.

Jutīgums un pieejamības ierobežojumi (nav angļu versijā) Laivošana pa upi nav vēlama. Vai drīkst izvākt kokus?

Interpretācija (nav angļu versijā). Upes dabiskošanās, sugu daudzveidība upē, nēgu nārsts.

Kā tūrisms var palīdzēt aizsardzībā? (nav angļu versijā) Tūristu un apmeklētāju grupas var palīdzēt upes attīrīšanā no pavasara palu atkritumiem.

3.1.4. Purvi

Purvi aizņem apmēram 24% no visas Ķemeru nacionālā parka teritorijas. Sastopami visi trīs purvu tipi – augstie, pārejas un zemie purvi.

Ķemeru nacionālajā parkā atrodas trīs maz ietekmēti augtie purvi - Lielais Ķemeru tīrelis, Raganu purvs un Zaļais purvs. Tajos ir gan atklāta ainava ar sūnu (sfagnu) ciņiem, uz kuriem aug virši un lācenes un lāmām, kas aizaugušas ar meldriem, grīšļiem un garsmailes sfagniem, gan teritorijas, kas aizaugušas ar parasto priedi, pūkaino bērzu. Vairāki augstie purvi ir gandrīz pilnībā aizsāukuši ar priedēm - Ogu purvs, Seklais purvs. Tāpat ĶNP teritorijā atrodas tādi augstie purvi, kuros meliorācijas ietekme un kūdras ieguves ietekme ir tik liela, ka tos jāizdala kā degradētus augstos purvus: Slokas purvs, Vecais purvs, Labais purvs un Mazais tīrelis.

3.1.4.1. Lielais Ķemeru tīrelis

Viens no lielākajiem augstajiem purviem Latvijā (platība 6192 ha) ar daudzveidīgu ezeriņu un akaču mozaīku, kas veido interesantu ainavu. Purvā iestiepjas vairākas minerālaugsnes pussalas, kas klātas ar priežu un jauktu koku mežu. Mežs uz salām daudzviet ir sasniedzis ievērojamu vecumu.

Kā nozīmīga purva putnu ligzdošanas vieta un atpūtas vieta migrējošiem putniem Lielais Ķemeru tīrelis ir iekļauts putniem starptautiski nozīmīgo vietu (PNV) sarakstā kā atpūtas vieta migrējošām sējas un baltpieres zosīm un dzērvēm, ligzdošanas? vieta trīspirkstu dzenim). Tā ir Latvijā otra nozīmīgākā purva tilbītes ligzdošanas vieta, kā arī dzeltenā tārtiņa, dzērves, kuitalas, lietuvaiņa un lielās čakstes ligzdošanas vieta, purva perifērijā ir medņu un rubeņu rieta vietas, arī čūskērgļa un melnā stārķa ligzdošanas vietas. Purva ezeros konstatēta purva varde, bet kūdras ieguves laukos dzīvo bebri.

Neskaitot tipiskus augstā purva augus, Lielajā Ķemeru tīrelī ir sastopamas retas sūnu un piepju sugas Sfagnu apaļlape *Odontoschisma sphagni*, sfagnu someniņe *Calypogeia sphagnicola*, smaržīgā zemessomeniņe *Geocalyx graveolens*, kailā apaļlape *Odontoschisma denudatum*, melnsvītras cietpiepe *Phellinus nigrolimitatus* un augu suga, kas pārsvarā raksturīga purviem Latvijas austrumu daļā – ārkauša kasandra.

Purva ZA daļā no 1960tajiem – līdz 1980tajiem gadiem veikta kūdras ieguve, apkārt purvam ierīkoti kontūrgrāvji. Lai mazinātu kūdras ieguvei ierīkotās meliorācijas sistēmas ietekmi, 2005. gadā tika paaugstināts ūdens līmenis izstrādes atstātajos kūdras karjeros un frēzlaukos.

Lielais Ķemeru tīrelis ir sērūdeņraža veidošanās reģions. Tas ir arī labs augstā sūnu purva veidošanās vēstures piemērs.

1999. gadā purva DA malā izdega ievērojama purva un meža platība, kurā šobrīd ir daudz nokaltušu purva priedīšu un atjaunojas augājs.

Purva malās un uz salām ir saglabājušās vēsturiskas I Pasaules kara vietas (ierakumi). Pirms Ķemeru NP izveidošanas tīrelī tika medītas migrējošās zosis, kas uz nakts guļu salaidās purva ezeros, ir saglabājušās slēpņu paliekas un mednieku nostāsti.

Esošais izmantojums tūrismā un rekreācijā. 1997. gadā Purva Z galā, ezeriņu labirintā tika izveidota 3km gara dēļu laipa purva apskatei.. Laipa laika gaitā kļuva par ļoti populāru tūrisma objektu, 2007.

gadā apmeklētāju skats sasniedza 30 000. Pie Fazānu mājām tika izveidots stāvlaukums ar informācijas stendiem un tualeti. 2009. gadā laipas dēļi bija sabrukuši tik lielā mērā, ka parka administrācijai nebija līdzekļu tos nomainīt, tāpēc laipa tika slēgta. 2010. gadā neskaitoties uz to, ka laipa ir slēgta, to apmeklēja apmēram 1500 cilvēku. laipas rekonstrukcija ir paredzēta 2012.gadā par Kohēzijas fonda līdzekļiem.

2005. gadā pēc hidroloģiskā režīma atjaunošanas (ūdens līmeņa pacelšanas) kūdras karjeros un frēzlaukos purva DA malā, tika atjaunots ceļš cauri bijušajām kūdras ieguves vietām (no Kalnciema šosejas). Ceļa sākumā izveidots stāvlaukums un uzstādīts informācijas stends. Parka informācijas materiālos šī vieta tiek popularizēta gan kā purva atjaunošanas vieta, gan kā bebru vērošanas vieta. Precīzs šīs vietas apmeklētāju skaits nav zināms, bet tas varētu būt visai neliels (vairāki simti apmeklētāju gadā), bet to būt nepieciešams noskaidrot precīzāk.

Lielais Ķemeru tīrelis jau izsenis ir galvenā dzērveņu lasīšanas vieta samērā plašā reģionā. Atsevišķi purva ezeri tiek izmantoti zivju makšķerēšanai.

Tūrisma potenciāls Pirms Ķemeru tīreļa laipas slēgšanas, tas bija nozīmīgākais Ķemeru nacionālā parka tūrisma objekts. Purva ainava ir interesanta un pievilcīga. Pēc laipas rekonstrukcijas tā, visticamāk, atkal piedzīvos lielu apmeklētāju plūsmu. Arī purva atjaunošanas vietai ir potenciāls piesaistīt apmeklētājus (kaut arī mazākā skaitā, kā tīreļa laipai), jo appludinātie kūdras karjeri ir ļoti ainaviski. Purva salas varētu kļūt par apskates objektu nelielām specializētām ekskursantu grupām.

Jutīgums un pieejamības ierobežojumi Augstie purvi ir ļoti jutīgi pret nobradāšanu, tāpēc to apskatei ir nepieciešams veidot īpašu infrastruktūru, vai arī vest tūristus mazās grupās un katreiz pa nedaudz citu vietu.

Interpretācija. Purvu veidošanās, īpašās augu un dzīvnieku sugas, kas piemērojušās dzīvei purvā, kultūrvēsture (karu atstātās pēdas, Padomju laika varas elites medību stāsti). Sērūdeņu veidošanās procesi. Purva atjaunošana.

Kā tūrisms var palīdzēt aizsardzībā? Tūristu un apmeklētāju grupas var palīdzēt migrējošo putnu rudens uzskaitēs.

3.1.4.2. Zaļais purvs un Raganu purvs

Tie ir purvi, kur cilvēka darbības samērā maz ietekmētas vietas – ciņi un lāmas, un priedēm noaugušas vietas, mijas ar cilvēku darbības ietekmētām vietām - kūdras ieguves laukiem, meliorācijas grāvjiem. Purvus vienu no otra nodala iekšzemes kāpu grēda – Zaļās kāpas, kas ir klātas ar samērā veciem priežu mežiem. Purvos mīt aizsargājamas putnu sugas - dzērve, purva tilbīte, rubenis, dzeltenais tārtiņš, zivju ērglis (ligzdo 1-2 pāri), mednis, vakarlēpis (Raganu purvā lielākais vakarlēpju blīvums ĶNP), lielā čakste. Abinieki: brūnais varžukrupis (Zaļajā purvā). Rāpuļi: sila ķirzaka. Zaļā purva kūdras ieguves lauki ir sīkspārņu barošanās vieta. Raganu purvā atrodas interesants ģeoloģisks objekts – sēra dīķi (sēravoti iztek virszemē un veido dīķus). Tāpat Raganu purvā ir minerālzesmes pussala, kas apaugusi ar vecu priežu mežu.

Virzienā no Antiņciema uz “purva rozi” atrodas vēsturisks I pasaules kara ceļš (tas nesakrīt ar pašreizējo Antiņciema ceļu!). Zaļajā purvā atrodas vēsturiski kūdras ieguves lauki.

Esošais izmantojums tūrismā un rekreācijā. Zaļās kāpas ir iecienīta pastaigas vieta vietējiem iedzīvotājiem, jo apvieno ainaviski interesantas teritorijas – purvus un mežus uz kāpām, kā arī to saskares joslas. 2012. gadā tiks izveidots veloceliņš no Ķemeriem, pāri Zaļajai kāpai līdz Antiņciemam. 2003. gadā Raganu purvā tika uzbūvēta Sēra dīķu taka. Purvi tiek izmantoti ogošanai, sēņošanai (Ķemeru, Kauguru iedzīvotāji).

Tūrisma potenciāls Abi purvi ir ainaviski un vietām redzami no Zaļās kāpas ceļa un Antiņciema ceļa. Raganu purvā ir minerālzesmes pussala, kas apaugusi ar vecu priežu mežu, kas varētu kļūt par apskates objektu nelielām ekskursantu grupām. Būtu jāpadomā par risinājumiem, kā koriģēt apmeklētāju uzvedību, lai netiktu postīti sēra dīķi – tad Sēra dīķu taku varētu atvērti apmeklētājiem.

Jutīgums un pieejamības ierobežojumi Augstie purvi ir ļoti jutīgi pret nobradāšanu, tāpēc Zaļā un Raganu purvu apskatei labāk ir izmantot ceļus – ceļu pāri Zaļajai kāpai un Antiņciema ceļu, vai arī vest tūristus mazās grupās un katreiz pa nedaudz citu vietu.

Interpretācija. Purvu veidošanās, īpašās augu un dzīvnieku sugas, kas piemērojušās dzīvei purvā, kultūrvēsture, sērūdeņu veidošanās (Raganu purvā).

3.1.4.3. Pušu purvs un ezers

Atrodas uz R no Kaņiera. Ļoti mazs un sekls ezers (7,0 ha), kuram pieguļ Pušu purvs 1,1 ha platībā. Iespējams, ka tas ir Kaņiera ezera agrākā daļa. Ezerā biezs dūņu slānis, ko sedz aptuveni 5 cm sekls ūdens. Gar ezera malu atrodas aizsargājamā auga- dižās aslapes audzes. Ezera austrumu pusē izveidojies augstais purvs ar priedēm, kurā bagātīgi aug parastā purvmirte. Pušu purvs un ezers šobrīd netiek izmantots tūrismā un rekreācijā un tā izmantošana netiek plānota.

3.1.4.4. Kūdraines ezers (Kugrainis) un Ogu purvs

Atrodas Ķemeru NP pašā Z daļā, platība 11,0 ha. Kūdraines ezeru šķērso pagastu robeža, senā Kurzemes robežstīga. Kugrainis ir barības vielām nabadzīgs ezers, kuram apkārt atrodas klajš augstais purvs (2 ha platībā). Ezerā konstatētas aizsargājamā auga - dižās aslapes audzes. Ezera piekrastē un apkārt esošajos mežos aug parastās purvmirtes audzes. Vietas galvenā vērtība ir tās dabiskums un tur sastopamie retie biotopi. Ogu purvā nav meliorācijas grāvju, nedaudz to ir purvam piegulošajā apkārtnē, kas, iespējams, ir cēlonis bagātīgajām sila virša audzēm. Purvs ir melnā stārķa barošanās vieta. Sastopamas dīķa un purva vardenes. Ainaviski pievilcīga teritorija.

Esošais izmantojums tūrismā un rekreācijā. Purvā tiek lasītas dzērvenes, ezerā makšķerē.

Tūrisma potenciāls Kaut arī Ogu purvs un Kūdraines ezers ir ainaviski pievilcīga teritorija, tomēr tā ir salīdzinoši grūti pieejama un purva ainavas ir iespējams vērot no laipas Lielajā Ķemeru tīrelī un Raganu purvā, tāpēc tūrisma attīstība šajā purvā netiek plānota.

3.1.4.5. Labais purvs un Slokas purvs (Kūdras purvs), Vecais purvs

Tie ir degradētie augstie purvi, kuros meliorācijas un kūdras ieguves ietekme ir tik liela, ka to atjaunošana ir gandrīz neiespējama. Tajos ligzdo īpaši aizsargājamas putnu sugas - lielais dumpis, purva tilbīte, dzērve, niedru lija (Labajā purvā), kūdras ieguves laukos ir dzirdēts Seivi ļauķis. Tāpat šajā teritorijā mīt aizsargājama čūsku suga - gludenā čūska (nav indīga), tā ir ūdru migrācijas ceļš un uz Jāņupītes dambjus būvē bebri. Slokas purvā uz kūdras norakumu vertikālām sienām konstatēta

īpaši aizsargājama ķērpju suga - pāresninātā kladonija *Cladonia incrassata*, kurai tā ir vienīgā atradne Latvijā. Mazais tīrelis ir vēl viens no degradētajiem augstajiem purviem. Tas atrodas Smārdes pusē un pie tā ir daļēji saglabājies kūdras racēju ciemats.

Visi pieminētie purvi ir vēsturiskas kūdras iegūšanas vietas. Labā purva Z malā ir bijis ciemats ar veikalu, kur "pat šnabi varēja nopirkt priekš medībām".

Esošais izmantojums tūrismā un rekreācijā. Kūdras ieguves laukos apkārtējie iedzīvotāji makšķerē zivis. 2007. gadā izveidots velomaršruts Ķemeri – Kūdra – Ķemeri, kas iet apkārt Slokas purvam. 2011. gadā slēgts posms Kūdra – Ķemeri cauri dzelzsbetona rūpnīcai, jo rūpnīcas teritorija ir ļoti nesakopta un tālākais ceļš cauri mežam pārmērīgi mitrs.

Tūrisma potenciāls

Slokas ezera velomaršrutu varētu uzlabot, labiekārtojot atpūtas vietas. Jāapsver iespēja ceļa posmu no Slokas ezera līdz Kūdrai slēgt automašīnām. Tāpat ir nepieciešams domāt pa maršruta turpinājumu, lai pa to varētu atgriezties Ķemeros, piemēram, gar Seklā purva ziemeļu malu, bet tam būt nepieciešama gājēju pāreja pāri Ventspils šosejai. Labā purva izmantošana tūrismā nākošajos piecos gados nav plānota. Savukārt pa ceļu gar Mazā tīreļa kūdras karjeriem, kuros vasarā bagātīgi zied ūdensrozes, varētu veidot velomaršruta „meža aplis” papildinājumu.

Jutīgums un pieejamības ierobežojumi Arī daļējo norakti augstie purvi ir mitras, grūti pieejamas vietas kar ir jutīgas pret nobradāšanu un ir labāk apskatāmas no ceļiem (vai arī to apskatei ir jāveido speciāla infrastruktūra – laipas).

Interpretācija. Vēsturiskā kūdras ieguve, ilgtspējība, purva ezeri (Akacis), putni.

3.1.4.6. Pārejas purvi

Pārejas purvi atrodami tikai fragmentāri pie Melnezera, Putnu ezera, Slokas ezera un Lielā Ķemera tīreļa ZA malā.

Tūrisma potenciāls. Pārejas purvi nav izmantojama kā atsevišķs tūrisma objekts, bet var iekļaut tūrisma maršrutā kā atsevišķu apskates objektu, ja blakus atrodas ceļš vai taka, kas tos padara pieejamus.

Jutīgums un pieejamības ierobežojumi Mitra vietas, kas ir jutīgas pret nomīdīšanu, un ir labāk apskatāmas no ceļiem (vai arī to apskatei ir jāveido speciāla infrastruktūra – laipas).

Interpretācija. Purvu veidošanās.

3.1.4.7. Zāļu purvi

Zāļu purvi ĶNP ir sastopami izklaidus, nelielās platībās Kaņiera DA krastā, DR krastā, Riekstu pussalā, Dūņiera DA krastā, dzelzceļa malā netālu no Slokas dz. st., Valguma mežniecības 146. kv. 27.nog. Kalcifilie zāļu purvi ir reti sastopami un aizsargājami gan Latvijā, gan Eiropā. Šajos purvos aug kadiķi un tie ir bagāti ar dažādām orhidejām. Tajos aug stāvlapu dzegužpirkstīte, dzeltenbaltās dzegužpirkstīte, asinssārtā dzegužpirkstīte, purva dzeguzene, Lēzeļa lipare, odu gimnadēnija. Kopā ar orhidejām zāļu purvos aug arī citi aizsargājami un interesanti augi: bezdelīgactiņa, parastā kreimule ,

parastā purvmirte, Buksbauma grīslis, dižā aslape, Igaunijas rūgtlape, rūsganā melncere un retas sūnu sugas. Purvos orhideju ziedēšanas laikā ir estētiski pievilcīga ainava.

Esošais izmantojums tūrismā un rekreācijā. ĶNP zāļu purvi netiek izmantoti tūrismā un rekreācijā, bet tie atrodas vairāku tūrisma taku malās.

Tūrisma potenciāls. Zāļu purvi var būt interesants tūrisma objekts, jo ir īpatnēju un reti. Īpaši pievilcīgi tie ir orhideju ziedēšanas laikā. Tos varētu iekļaut kā atsevišķus apskates objektus esošos tūrisma maršrutos (Riekstu pussalā, Kaņiera pilskalna takā). Taču jāņem vērā, ka netālu, Engures dabas parkā, ir jau izveidota orhideju taka. Tāpat zāļu purvus, kas atrodas tūrisma taku tuvumā, varētu iekļaut speciālos tūrisma maršrutos dabas interesentiem.

Jutīgums un pieejamības ierobežojumi Zāļu purvi ir ļoti jutīgi pret nobradāšanu, tāpēc tos vislabāk ir aplūkot no jau esošajiem ceļiem (ja tie atrodas ceļu malās) vai arī to apskatei ir nepieciešams veidot īpašu infrastruktūru (laipas). Tūristiem rādāmi zāļu purvi ir tie, kas atrodas jau esošu ceļu un taku malās – Riekstu pussalā un pie Kaņiera pilskalna takas. Pārējos zāļu purvos tūrisma attīstība nav pieļaujama. Ļoti uzmanīgi ir jāplāno reto orhideju sugu rādīšana, lai tās pasargātu no nozagšanas.

Interpretācija. Zāļu purvi kā unikāls biotops, atšķirība no pļavas, specifiskie augi.

3.1.4.8. Avoti

Divas nozīmīgākās avotu izplūdes vietas atrodas Lustūžkalna apkārtnē.

Pirmā no tām atrodas paugura nogāzē, kur izplūst lielākie un spēcīgākie avoti, mazāki avoti sastopami nedaudz tālāk. Šo avotu apkārtnē aug retas un aizsargājamas augu un sūnu sugas: Fuksa dzegužpirkstīte, tūbainā bārkstlape, Ontario rožgalvīte.

Otrajā avotu izplūdes vietā avotu darbības rezultātā izveidojies aptuveni 1 m augsts, 8x8 m liels reljefa paaugstinājums, ko veido kūdra un avotkaļķi.

Esošais izmantojums tūrismā un rekreācijā. Netālu no pirmā no minētajiem avotiem atrodas nelegāla/neformāla atpūtas vieta - "totēma vieta", kuru izmanto nezināma cilvēku grupa.

Tūrisma potenciāls Avoti varētu būt interesants apskates objekts, bet to apskatei ir nepieciešams līdzsvarot ar aizsardzību un izmaksām to labiekārtošanai, jo avoksnāji ir ļoti mitras vietas, kas ir jutīgas pret nobradāšanu un to apskatei ir nepieciešama īpašas infrastruktūras izbūve. Pirmā no minētajiem avotiem labiekārtošanu tūrisma vajadzībām varbūt varētu apsvērt nākamajā plānošanas periodā, ja tas var papildināt kādu pietiekoši bieži izmantojamu tūrisma maršrutu.

Jutīgums un pieejamības ierobežojumi Avoti un to apkārtnē ir ļoti jutīgi pret nobradāšanu, mežu un krūmu izciršanu un avotā iegrimušu koku izcelšanu. To apskatei būt nepieciešams veidot papildus infrastruktūru, kas savukārt var mainīt un traucēt avota darbībai. Pirmo no minētajiem avotiem varētu ar laiku labiekārtot, pirms tam veicot izpēti par pieļaujamajām darbībām un potenciālajiem ieguvumiem, pie otrā avota nav pieļaujama nekāda tūrisma attīstība.

3.1.4.9. Zāļu purvi ap sēravotiem

Avotu purvi veidojas pazemes ūdeņu izplūdes vietās. Sēravotu izplūdes vietās sastopama veģetācija, kas raksturīga kalcifilajiem zāļu purviem, jo avotu ūdens ir arī bagāts ar kaļķi. Kopumā tie veido

unikālu kompleksu, kas ir ļoti reti sastopams gan Latvijā, gan Eiropas mērogā. Visinteresantākie avotu purvi pie sēravotiem atrodas Raganu purvā un pie Dūņiera ezera.

Sēravoti Raganu purvā – tajos mijas vietas ar atklātu ūdeni, kurās var redzēt gaiši dzeltenas sēra nogulsnes un kur aug zilganais lielmeldrs, un nelielas ieplakas ar sūnām. Dažviet lielas platības ieplakās aizņem dižā aslake. Sūnu (sfagnu) ciņi veido nelielas saliņas sēravotu vidū, uz kurām aug augstajiem purviem raksturīgās sugas – lācene, palejlapu andromēda, sila virsis, arī parastā priede, purva bērzs un kadiķis. Turpat blakus, tuvāk avotu izplūdes vietām, aug tādas kaļķi mīlošās un aizsargājamās sugas kā bezdelīgactiņa, parastā kreimule un rūsganā melncere.

Sēravoti Dūņiera ezerā aizņem pāris kvadrātmetru lielu platību. Pa nelielu krasta slīpumu tie ieplūst ezerā. Avotu izplūdes vietā augu ir maz, bet blakus ir izveidojies zāļu purvs, kurā aug īpaši aizsargājamās sugas: rūsganā melncere, dižā aslake, bezdelīgactiņa, parastā kreimule.

Esošais izmantojums tūrismā un rekreācijā. Kopš nacionālā parka dibināšanas, apmeklētāji bija iestaigājuši taku uz sēra dīķiem Raganu purvā, izmīdot purvu. 2003. gadā tur tika izbūvēta koka laipa un stāvlaukums laipas sākumā. Tā kā tika konstatēts, ka apmeklētāji regulāri izbradā un līdz ar to posta avotus, Sēra dīķu laipa tika izņemta no visiem nacionālā parka informācijas materiāliem un ir apskatāma tikai ar gidu.

Tūrisma potenciāls. Sēravotu izplūdes vietas purvos ir unikāls un interesants apskates objekts. Ir nepieciešams atrast veidus, kā regulēt apmeklētāju uzvedību, lai Sēra dīķu taku varētu atkal atvērt plašākam apmeklētāju lokam. Sēravotu izplūdes vietas pie Dūņiera ir pārāk grūti pieejamas un to atvēršana apskatei nav attaisnojama no aizsardzības viedokļa.

Jutīgums un pieejamības ierobežojumi. Tā kā Sēra dīķi atrodas augstajā purvā, kas ir ļoti jutīgs pret nomīdīšanu, to apskatei ir nepieciešams uzturēt laipas. Lai atvērtu objektu apmeklētājiem, ir nepieciešams atrast veidu, kā pasargāt avotus no izbradāšanas. Ja objekts tiek atvērts apskatei, to būtu nepieciešams darīt ļoti pakāpeniski – sākumā izvietojot norādes zīmi pie ceļa, bet neievietojot informāciju internetā, ja iespējams, uzstādot novērošanas kameru.

3.1.5. Meži

Ķemeru nacionālā parka teritorijā ir sastopami ļoti dažādi meža tipi.

Priežu meži. Ķemeru NP sastopami lielās platībās, gan uz sausām smilts augsnēm (g. k. jūras tuvumā), gan uz mitrām kūdras augsnēm. Tas ir nozīmīgs ligzdošanas biotops tādām īpaši aizsargājamām sugām kā vakarlēpis *Caprimulgus europaeus*, meža balodis *Columba oenas*, melnā dzilna *Dryocopus martius* un bikšainais apogs *Aegolius funereus*.

Meži ar egli kā valdošo sugu. Ķemeru nacionālajā parkā samērā plaši pārstāvēti. Nozīmīgs ligzdošanas biotops tādām īpaši aizsargājamo sugu sarakstā iekļautām putnu sugām kā trīspirkstu dzenis *Picoides tridactylus*, arī melnais stārķis *Ciconia nigra* un mazais ērglis *Aquila pomarina*.

Jauktie meži. Ķemeru NP plaši pārstāvēti. Sastopamas dažādas mežu putnu sugas, parasti samērā lielā blīvumā. Nozīmīgs ligzdošanas biotops tādām īpaši aizsargājamo sugu sarakstā iekļautām putnu sugām kā melnais stārķis *Ciconia nigra*, mazais ērglis *Ciconia nigra*, baltmugurdzenis *Picoides lucotos*, vidējais dzenis *Picoides medius*, melnā dzilna *Dryocopus martius* un pelēkā dzilna *Picus canus*.

Dabiskajiem tuvi šaurlapu lapu koku meži. Tie nevienmērīgi saglabājušies visā nacionālā parka teritorijā. Nozīmīgs ligzdošanas biotops tādām īpaši aizsargājamām putnu sugām kā melnais stārķis *Ciconia nigra*, mazais ērglis *Ciconia nigra*, baltmugurdzenis *Picoides lucotos*, vidējais dzenis *Picoides medius*, melnā dzilna *Dryocopus martius* un pelēkā dzilna *Picus canus*.

Platlapju (g.k. ozolu meži). Tie sastopami nelielās platībās galvenokārt Nacionālā parka D daļā, kā arī Ķemeru apkārtnē. Nozīmīgs ligzdošanas biotops īpaši aizsargājamām putnu sugām: melnais stārķis *Ciconia nigra*, vidējais dzenis *Picoides medius*. Tie ir iekļauti ES Biotopu direktīvā, kā "Subatlantiskie un Viduseiropas ozolu un ozolu – skābaržu meži ar *Carpinion betuli*".

Purvainie meži. Izplatīti galvenokārt augsto purvu tuvumā, kā arī pārejas zonās. Nozīmīgs ligzdošanas biotops tādām īpaši aizsargājamām putnu sugām kā melnā dzilna *Dryocopus martius* un meža balodis *Columba oenas*.

Pārmitrie platlapju meži. Nozīmīgākās platības atrodas ĶNP daļā, kas robežojas ar Lielupi (Kalnciema dumbrāju masīvs), pie Ķemeriem un Slokas ezera, Slovenes grīvas rajonā, nelieli nogabali ir izkliedēti arī pārējā Parka teritorijā. Nozīmīgs ligzdošanas biotops tādām īpaši aizsargājamām sugām kā baltmugurdzenis *Picoides lucotos*, vidējais dzenis *Picoides medius* un trīspirkstu dzenis *Picoides tridactylus*.

No dabas aizsardzības viedokļa **visvērtīgākie melnalkšņu staignāji** sastopami izdalītajās pārmitro mežu etalonu teritorijās – Slocene, Sloka, Kalnciems, Lielais Ķemeru tīrelis un Vēršupīte. Pārmitrie meži nav Eiropā reti kā tādi, taču vairums no tiem ir ļoti cilvēku ietekmēti, gan mežsaimnieciskās darbības rezultātā, gan meliorācijas dēļ un tajos nav šo bioloģisko daudzveidību uzturošo elementu.

Ķemeru nacionālajā parkā ir sastopami arī nogāžu meži, deguši meži, bebraines un vējgāzes.

Esošais izmantojums tūrismā un rekreācijā. Vasaras otrajā pusē un rudenī praktiski visos ĶNP mežos, kuros ir iespējams fiziski ieiet, tiek lasītas sēnes un ogas, atstājot mežos atkritumus. Piekrastes mežus vietējie iedzīvotāji un sanatoriju viesi izmanto pastaigām. Melnalkšņu dumbrājos, kas ir viens no vērtīgākajiem mežu veidiem Ķemeru nacionālajā parkā ir izveidotas divas dabas takas – Melnalkšņu dumbrāja laipa un Slokas ezera taka. Valguma ezera un Lustūžkalna apkārtnē SIA „Valguma Pasaule” ir nomarkējusi un uztur trīs veloceliņus pa esošajiem meža ceļiem. 2010. gadā „Ceļotāju dienā” interesentiem tika piedāvātas ekskursijas pa bebraini un degušu mežu, kas izpelnījās pozitīvas atsauksmes.

Tūrisma potenciāls. Spriežot pēc anketēšanas rezultātiem un apmeklētāju jautājumiem informācijas centrā, viena no pieprasītākajām aktivitātēm ĶNP ir pastaigas dabā. Līdz šim nacionālajā parkā pārsvarā ir būvētas laipas mitros biotopos – mitrajos mežos un purvos, kuru būvēšana un uzturēšana izmaksā dārgi, bet tajās var pavadīt salīdzinoši nelielu laiku. Laipas sniedz ieskatu unikālos un retos biotopos, bet tās lieliski varētu papildināt līdz 10km garas pastaigu takas pa esošajiem meža ceļiem. Vispievilcīgākie pastaigām varētu būt sausi, skraji meži ar vecu priežu mežu un ozolu mežu nogabaliem. Lai apzinātu staigāšanai un velobraukšanai piemērotākos mežus, tika veikts Ķemeru nacionālā parka mežu izvērtējums, ņemot vērā šādus kritērijus: tie ir sausie meža tipi (nav papildus izdevumu laipām), tie ir pieejami pa meža ceļiem un tuvumā nav lielo ligzdu (ērgļi, melnais stārķis) un zināmu dzīvnieku midzeņu (vilki u.c.). Izvērtējuma rezultātā ir sastādīta „staigājamo mežu” karte. Applūstošos mežus Lielupes palienē plūdu laikā varētu izmantot laivu braucieniem (gida pavadībā). Tāpat mežos varētu izstrādāt pārgājienu maršrutus skolēnu un jauniešu grupām.

Jutīgums un pieejamības ierobežojumi Mitrie mežu tipi uz kūdrainām augsnēm un sausie mežu tipi uz smilšainām augsnēm ir jutīgi pret nobradāšanu. Lai saudzētu mežos mītošos dzīvniekus, tūrisma maršruti nedrīkst atrasties lielo ligzdu tuvumā (vismaz 500m?) īpaši laika periodā no marta līdz jūlija beigām. Tāpat ir jāizvairās no dažādiem traucējumiem mežā (orientēšanās u.c. pasākumiem) dzīvnieku mazuļu laikā no maija līdz jūnijam. Īpaša uzmanība ir jāpievērš piekrastes mežiem, jo tur lielas antropogēnās slodzes ietekmē vietām ir ļoti noplicināta zemsedze. Šiem mežiem ir nepieciešams izstrādāt sīkāku apmeklētāju plūsmas plānu. Būtu nepieciešams izvērtēt apmeklētāju plūsmu un iespējas to organizēt sēņošanas un ogošanas laikā. Daļa nacionālā parka mežu ir slēgti, lai nepieļautu atkritumu izgāšanu mežā – šīs barjeras vajadzētu uzturēt un papildināt ar tādām, kas aiztur privāto transportu, bet kas ir pārvaramas avārijas transportam.

3.1.6. Pļavas

Pļavas ir vērtīgas kā aizsargājamo augu augšanas vieta, aizsargājamo putnu sugu ligzdošanas un barošanās vieta, kā meža dzīvnieku un barošanās vieta. Tajās mīt retas kukaiņu sugas. Pļavas veido skaistu ainavu. Liela daļa no ĶNP reģionā esošajām pļavām atrodas privātā īpašumā (Izņemot daļu Dunduru pļavu).

Ķemeru nacionālajā parkā kā vērtīgākās no dabas aizsardzības viedokļa ir izdalītas Lielupes palienes pļavas, pļavas Sloceņes ielejā un Čaukcimā, Antiņciema pļavas, Vecsloceņes pļavas un pļavas uz DR no Slokas dzelzceļa stacijas.

Lielupes palienes pļavas galvenokārt ir slapjas pļavas: augsto grīšļu pļavas un niedrāji, fragmentāri – mēreni mitras pļavas (ar pļavu auzeni) un mēreni auglīgas pļavas (ar zilgano seslēriju). Šajās pļavās lielākā vērtība ir zilganās seslērijas pļavas, jūrmalas pļavu fragmenti, īpaši aizsargājamās augu sugas - jūrmalas āžloks un stāvlapu dzegužpīrkstīte. Tajās ligzdo grieze (3-5 pāri), laukirbe, barojas mazais ērglis, pļavu un lauku lijas, niedru lija, svītrainais ļauķis.

Sloceņes ielejas un Čaukcima pļavu galvenā vērtība ir tur sastopamie Latvijā **retie pļavu biotopi** - zilganās seslērijas pļavas un zilganās molīnijas pļavas, retās augu sugas - odu gimnadēnija, stāvlapu dzegužpīrkstīte, Buksbauma grīslis, parastā purvmirte, rūsganā melncere, bezdelīgactiņa, kā arī ligzdojošās griezes.

Antiņciema pļavu galvenā vērtība ir to dabiskums, retie pļavu biotopi – pļavas ar zilgano seslēriju, īpaši aizsargājamās augu sugas - augstā brūnkāte (kas parazitē uz dzelzenēm), jumstiņu gladiola, potenciālie dižkoki pļavās – ozols un liepa, pievilcīga ainava.

Vecsloceņes palienes pļavu vērtība ir lielas platības ar Latvijā retu pļavu veidu – pļavu ar zilgano molīniju kā arī Latvijā reti sastopamās parastās purvmirtes audzes. Pļavās aug īpaši aizsargājamās augu sugas - jumstiņu gladiola, odu gimnadēnija, rūsganā melncere, stāvlapu dzegužpīrkstīte, Buksbauma grīslis, purva dievkrēsliņš. Posmā no Slokas ezera uz Lielupi ligzdo svītrainais ļauķis, brūnā čakste.

Pļavās un zāļu purvos uz DR no Slokas dzelzceļa stacijas galvenās vērtības ir zilganās molīnijas pļavas, zilganās seslērijas pļavas, zāļu purvs ar rūsgano melnceri un tur augošās īpaši aizsargājamās augu sugas: stāvlapu dzegužpīrkstīte, odu gimnadēnija, parastā purvmirte, rūsganā melncere, rūgtā drudzenīte, parastā kreimule, bezdelīgactiņa.

Dunduru pļavās, pēc Slampes upītes dabiskošanas (izlīkumošanas) notiek palieņu pļavu atjaunošanās un tās tiek noganītas, izmantojot lielos zālēdājus – Konik zirgus un taurgovis.

Esošais izmantojums tūrismā un rekreācijā. No dabas aizsardzības viedokļa vērtīgās pļavas salīdzinoši maz tiek izmantotas tūrismā un rekreācijā. 2002. un 2010. gadā ĶNP tika rīkotas pļavu dienas. 2010. gadā tās tika rīkotas kā velobrauciens un ekskursija gida pavadībā, kas stāstīja, ar ko dabiskās pļavas atšķiras no kultivētajām pļavām un iepazīstināja ar dažādiem pļavu augiem.

Tūrisma potenciāls. Pļavu augi un kukaiņi var būt kā interesants apskates objekts gida pavadībā. Tomēr jāņem vērā, ka pļavas ir ļoti jūtīgas pret nobradāšanu un tās zied ierobežotu laiku. Atsevišķas organizācijas ir izrādījušas interesi par telšu celšanu (sausajās) pļavās pārgājienu laikā. No dabas daudzveidības viedokļa vērtīgajās pļavās, pļavu ziedēšanas laikā tas nav pieļaujams, bet būtu jāizvērtē, kurās, no dabas aizsardzības viedokļa mazāk vērtīgās pļavās pēc nopļaušanas tas būtu pieļaujams. Pļavas ir laba vieta putnu vērošanai (īpaši Dunduru pļavas).

Jūtīgums un pieejamības ierobežojumi Pļavas ir īpaši jūtīgas pret nobradāšanu, sevišķi ziedēšanas laikā, arī pļavās ligzdojošie putni ir jutīgi pret traucējumiem, tāpēc pļavas būtu vēlams skatīties no esošajiem ceļiem. Tāpat domājot par skaistu īpaši aizsargājamo augu rādīšanu apmeklētājiem (orhidejas) vajadzētu izvēlēties tikai vienu no vairākām atradnēm un tādā vietā, kur tā atrodas relatīvā drošībā – piemēram, privātajā īpašumā, kur īpašnieki dzīvo uz vietas. Tajās pļavās, kas tiek apsaimniekotas izmantojot noganīšanu ar lielajiem zālēdājiem (Konik zirgiem un taurgovīm) un pļaušanu, ieeja aplokā drošības apsvērumu dēļ ir liegta.

Kā tūrisms var palīdzēt dabas aizsardzībā? Apmeklētāju un tūristi varētu piedalīties krūmu izciršanā un pļavu pļaušanā, iepazīstot tradicionālas pļavu apsaimniekošanas metodes (iespējams rīkot vairākus secīgus pasākumus, kas nepieciešami vienas pļavas apsaimniekošanai – pļaušana, vālošana, gubošana). Tāpat apmeklētājus varētu iesaistīt griežu uzskaitēs (pa nakti).

3.1.7. Augi

Vērtīgākie aizsargājамie augi ĶNP teritorijā ir dzeltenā dzegužkurpīte, parastā īve, lielā brūnkāte, Igaunijas rūgtlape, Lēzeļa lipare, purva dievkrēsliņš, jumstiņu gladiola, šaurlapu ežgalvīte (ūdens augs), plūksnu sīkpararde, smiltāju esparsete, lakši un palu staipeknītis.

Esošais izmantojums tūrismā un rekreācijā. Īpaši aizsargājамie augi tūrismā un rekreācijā netiek īpaši izmantoti. Orhideju un jumstiņu gladiolas attēli tiek izmantoti ĶNP prezentācijas materiālos. Arī citi augi tiek izmantoti salīdzinoši nedaudz – Meža takā un Melnalkšņu dumbrāja laipā un Slokas ezera takā ir izvietoti vairāki augu sugu attēli. Pļavu dienā pasākuma dalībnieki tiek iepazīstināti ar pļavu augiem. Gan ĶNP teritorijā, gan ārpus tās ziedi tiek vākti pušķiem (arī pārdošanai), ogas – mellenes, brūklenes, dzērvenes, lācenes – tiek vāktas pārtikai – ievārījumu vārīšanai, saldēšanai, vīnam, uzlējumiem u.c. Pavasaros tiek iegūtas bērzu un kļavu sulas, kas tiek dzertas svaigas, vai raudzētas. Ārstniecības augi tiek vākti zāļu tējām, pirts slotām.

Tūrisma potenciāls. ĶNP dabas takas – Slokas ezera taku, Valguma nūjotāju taku, Lielā Ķemeru tīreļa laipu u.c. varētu papildināt ar informāciju par tajās apskatāmajiem augiem. Augi var būt kā interesants apskates objekts gida pavadībā. Lai veidotu saistošas ekskursijas un pasākumus, varētu izmantot lielo ĶNP augu daudzveidību, tajās neizmantojot vai ļoti piesardzīgi iekļaujot aizsargājamus augus. Tēmas varētu būt, piemēram, orhidejas, ārstniecības augi, ēdamie savvaļas augi, purva augi,

koki (vasarā un ziemā), pļavu augi, parazitāugi, kukaiņēdāji augi. Tūrisma piedāvājumu veidošanā varētu iekļaut arī tradicionālās augu pārstrādes metodes – ievārījumu vārīšanu, zāļu tēju kaltēšanu. Vienlaicīgi būtu svarīgi uzsvērt ilgtspējīgas izmantošanas aspektus. Šādi piedāvājumi varētu kalpot kā papildus piedāvājums naktsmājās, bet lai tos realizētu, ir nepieciešamas iepriekšējas apmācības. Veidojot piedāvājumus, kas ir saistīti ar augiem, ir jāņem vērā, ka tiem ir ierobežots ziedēšanas laiks.

Jutīgums un pieejamības ierobežojumi Jāņem vērā, ka izmantojot augus tūrisma piedāvājuma veidošanā, tos nedrīkst plūkt lielos apjomos un aizsargājamus augus nedrīkst plūkt vispār, nedrīkst izbradāt pļavas. Ja apmeklētājiem vispār tiek rādīti aizsargājamie augi, tad to rādīšanai vajadzētu izvēlēties tikai vienu no vairākām atradnēm un tādā vietā, kur tā atrodas relatīvā drošībā – piemēram, privātajā īpašumā, kur īpašnieki dzīvo uz vietas.

3.1.8. Ķērpji, sūnas un papardes

Ķemeru nacionālajā parkā ir vairākas aizsargājamas ķērpju, sūnu un paparžu sugas. Lielākā daļa no tām atrodas grūti pieejamās vietās. Līdz šim sūnas ir iekļautas ĶNP tūrisma piedāvājumā kā viens no apskates objektiem dabas takās. Ķērpji ir ieguvuši zināmu popularitāti un mākslinieciskumu, pateicoties pasākumam „dabas koncertzāle”, kas 2009. gadā tika veltīts ķērpjiem. Tūrisma piedāvājuma veidošanā varētu izmantot parastās ķērpju, sūnu un paparžu sugas, jo tā arī tā ir salīdzinoši nepazīstama pasaule, sevišķi, ja to var aplūkot lielākā palielinājumā. Ķērpjus un sūnas var vērot arī laikā, kad ziedaugi nezied – agrā pavasarī un vēlā rudenī. Līdzīgi kā rādot ziedaugus, arī ķērpjus, sūnas un papardes rādot apmeklētājiem, tos nedrīkst izmīdīt vai ievākt. Vietās, kur atrodas aizsargājamo sugu atradnes nedrīkst veidot dabas takas.

3.1.9. Sēnes

ĶNP teritorijā ir sastopama viena aizsargājama sēņu suga – parazitiskā samtbeka. Praktiski visa pieejamā ĶNP mežu teritorija rudenos tiek izmantota sēņošana. ĶNP tūrisma piedāvājumā sēnes ir izmantotas ļoti nedaudz – dažas sēņu sugas ir pieminētas stendos par Melnalkšņu dumbrāja laipu. Latvijā katru gadu notiek dažādas sēņu lasīšanas sacensības un sēņu dienas. Arī Ķemeru nacionālais parks varētu būt piemērota vieta Sēņu dienas organizēšanai – lai parādītu sēnes kā vienu no dabas daudzveidības aspektiem, un iepazīstinātu ar tradicionālām sēņu pagatavošanas metodēm. Sēņošana gida pavadībā varētu būt arī kā papildus piedāvājums naktsmājām, jo liela daļa Latvijas iedzīvotāju diezgan labi pazīst sēnes. Tā kā ĶNP sastopamā retā sēņu suga ir ļoti grūti atrodama un nav ēdama, sēņošana to neapdraud.

3.1.10. Zīdītāji

ĶNP ir sastopams vairums Latvijas zīdītāju sugu.

3.1.10.1. Vilks

ĶNP teritorijā dzīvo 5-6 vilki (viena ģimene). Tūrisma piedāvājuma veidošanā vilki netiek izmantoti. Tā kā vilki ir diezgan populāri dzīvnieki ar pretrunīgu reputāciju, ar laiku tos varētu iekļaut tūrisma piedāvājuma veidošanā – tas ir viens no dzīvniekiem, kura pēdas var vērot sniegā, pašus dzīvniekus gida pavadībā var mēģināt vērot Dunduru pļavās krēslā (būtu vēlams uzcelt slēpni). Interpretācija – dabiskie procesi un līdzsvars dabā. Vilku (un arī citu dzīvnieku vērošanu nedrīkst organizēt izņemot rezervāta zonā un midzeņus tuvumā.

3.1.10.2. Lūsis

ĶNP dzīvo 2-3 lūši. Arī lūši šobrīd netiek izmantoti ĶNP tūrisma piedāvājuma veidošanā. To tēls cilvēku acīs ir pozitīvāks nekā vilkiem, bet tos ir grūtāk novērot. Piedāvājot dzīvnieku pēdu vērošanu sniegā, pastāv neliela iespēja redzēt arī lūša pēdas. Ierobežojumi un interpretācija līdzīgi kā vilkiem.

3.1.10.3. Bebrs

ĶNP dzīvo vismaz 400 bebri – tie ir plaši sastopami un salīdzinoši viegli novērojami. Vietējie iedzīvotāji tos uztver diezgan negatīvi, bet apmeklētāji (īpaši no ārvalstīm) – pozitīvi. ĶNP tūrisma piedāvājumā jau daudzus gadus ir iekļautas labākās vietas bebru vērošanai. Esošo piedāvājumu varētu papildināt ar gida vadītām bebru vērošanas ekskursijām vasarā un ziemā (ziemā apvienojot ar citu dzīvnieku pēdu vērošanu). Tā kā atsevišķās parka vietās ir pieļaujamas bebra medības, tūrisma piedāvājumā var iekļaut bebra gaļas ēdienus. Interpretācijā ir svarīgi uzsvērt bebru lomu dabas daudzveidības uzturēšanā.

3.1.10.4. Ūdrs

ĶNP teritorijā ir ap 20-30 ūdru. Ūdri šobrīd netiek izmantoti tūrisma piedāvājuma veidošanā. Tie ir ļoti uzmanīgi un salīdzinoši grūti novērojami dzīvnieki – vieglāk ir novērot to darbības pēdas vasarā un ziemā. To varētu iekļaut kā vienu no elementiem lielākā piedāvājumā – meža dzīvnieku atstātās pēdas vasarā un ziemā. Ierobežojumi – līdzīgi kā vilkam un lūsim.

3.1.10.5. Sikspārņi

ĶNP teritorijā ir sastopamas astoņas sikspārņu sugas. Visas sikspārņu sugas ir aizsargājamas, bet visretākā un apdraudētākā ir dīķa naktssikspārnis, kuram nacionālajā parkā ir konstatēta viena aukļkolonija (40-70 īpatņi). Sabiedrības attieksme pret sikspārņiem ir ļoti dažāda. ĶNP lielu popularitāti ir izpelnījies ikgadējs izglītojošs pasākums „Sikspārņu nakts”, kas tiek rīkots no 2000. gada un ko parasti apmeklē 100-200 cilvēku. Sikspārņu vērošanu varētu piedāvāt arī grupām – bet tam ir nepieciešami apmācīti gidi un speciāls inventārs – ultraskaņas detektors, baterija. Vislabākais vērošanas laiks ir maijs – jūlija beigas, vislabāk jūlijā, pa nakti. Viena no labākajām vērošanas vietām ir Ķemeru sanatorijas parks. Veidojot piedāvājumus ar sikspārņu vērošanu ir svarīgi nepopularizēt kolonijas un ziemošanas vietas. Izņēmums varētu būt viena kolonija salīdzinoši drošā vietā, kur varētu apmeklētājus iesaistīt izlidojošo sikspārņu uzskaitēs. Interpretācijā būtu svarīgi uzsvērt, ka sikspārņu dzīvošanai ir svarīgi dobumaini koki (vecu, dobumainu koku nozīme), jāveido pozitīvs tēls (apēdodus).

3.1.10.6. Citi meža zvēri

ĶNP dzīvo arī stirnas, zaķi, seski, vāveres, āpši, sermulji, zebiekstes, aļņi, staltbrieži, mežacūkas, lapsas, meža caunas, jenotsuņi, Amerikas ūdeles un ondatras. Šobrīd tūrisma piedāvājuma veidošanā tie netiek izmantoti, bet varētu veidot piedāvājumu pa dzīvnieku atstāto pēdu vērošanu vasarā un ziemā. Pēdas būtu vēlams skatīties pa ceļiem un takām, svarīgi apmeklētājus nevest pie midzeņiem, netraucēt dzīvniekus mazuļu laikā no maija līdz jūnijam, kā arī bauru laikā rudenī. Jāņem vērā, ka medību laikā bīstami atrasties mežā. Bērniem var piedāvāt pasākumu – stirnu guļvietu attīrīšana no sniega. Interpretācijā var izmantot stāstus par dzīvnieku dzīvi un paradumiem, svarīgi skaidrot medību un dabisko procesu attiecības.

3.1.10.7. Savvaļas zirgi un govīs

Konik zirgi un Heka govīs tiek izmantotas pļavu noganīšanā un Dunduru pļavās un Lielupes palienes Dienvidu daļā. Apmeklētājiem ir iespēja tos vērot Dunduru pļavās, kur ir izvietots skatu tornis un informatīvie stendi. Nav pieļaujama ieiešana aplokā un dzīvnieku barošana. Papildus jau esošajai interpretācijai būtu svarīgi stāstīt par dzīvnieku barošana ziemā, mājdzīvnieku un savvaļas dzīvnieku atšķirībām, dabiskajiem procesiem (t.sk. par kritušajiem dzīvniekiem). Pļavu dienā sagādāto sienu varētu ziemā izbarot savvaļas zirgiem un govīm. Lai mazinātu cilvēku vēlmi piekļūt tuvāk zirgiem, varētu izvietot informāciju par tuvākajām zirgu nomām.

3.1.11. Putni

Uz 2006. gadu KNP teritorijā ir konstatētas 255 putnu sugas, no tām 189 ligzdojošas, 177 ligzdošana ir pierādīta. Ķemeru nacionālais parks (Kaņiera ezers un Lielais Ķemeru tīrelis) ir arī starptautiski nozīmīga migrējošo putnu atpūtas vieta. Nozīmīgākās aizsargājamās putnu sugas KNP ir melnais stārķis, mazais ērglis, jūras ērglis un grieze. Ķemeru nacionālajā parkā putnu vērošana tiek piedāvāta gan plašai sabiedrībai, gan īpašām grupām, gan putnu vērotājiem – speciālistiem. Plašākai sabiedrībai Ķemeru nacionālais parks jau vairākus gadus sadarībā ar Latvijas Ornitoloģijas biedrību rīko pavasara un rudens Putnu vērošanas dienas, sadarībā ar Jūrmalas pilsētas domi – gājputnu sagaidīšanas svētkus, kopš 2010. gada Kaņiera putnu tornī pavasarī tiek rīkoti putnu klausīšanās vakari. Agrā pavasarī Ķemeru nacionālā parka fons piedāvā pūču ekskursijas (pa nakti), kas tiek piedāvātas par maksu. Tiek piedāvātas arī bezmaksas putnu klausīšanās ekskursijas neredzīgiem un vājredzīgiem cilvēkiem. KNP teritoriju apmeklē ārvalstu putnu vērotāji – gan individuāli, gan grupās ar un bez gida. Diemžēl kopējais putnu vērotāju skaits nav zināms. Putnu vērotājiem nozīmīgākās sugas ir jau pieminētās aizsargājamās sugas, kā arī retās dzeņu sugas (baltmugurdzenis, trīspirkstu dzenis) un apodziņš. Piemērotākās putnu vērošanas vietas ir Kaņiera ezers (migrējošie ūdensputni, jūras ērglis), Lielais Ķemeru tīrelis (purva putni), Dunduru pļavas un Odiņu polderis (grieze, mazais ērglis, melnais stārķis), Starpiņupītes grīva (migrējošie bridējputni), Ķemeru sanatorijas parks un Odiņu dumbrājs (retās dzeņu sugas). Labākie laiki reto sugu vērošanai ir - melnais stārķis: labākais jūnijs (aprīlis – jūlija beigās), mazais ērglis, jūras ērglis: labākais jūlijs (aprīlis – jūlija beigās), grieze: maija vidus – Jāņi, baltmugurdzenis un apodziņš: marts – aprīlis. Migrējošie ūdensputni ir skaistāki pavasarī (ziemas tērpos) un ir novērojami no ledus kušanas līdz maija vidum, tie ir redzami arī rudenī no augusta beigām līdz oktobrim. Labākais laiks, lai vērotu migrējošos bridējputnus pie Starpiņupes ir augusta beigās – septembra sākums. No aizsardzības viedokļa nedrīkst izplatīt informāciju par melnā stārķa un ērgļu ligzdu vietām. Nedrīkst būt nekādas aktivitātes ligzdu tuvumā, īpaši ligzdošanas laikā. Ligzdošanas laiki - melnais stārķis: aprīlis – jūlijs, mazais ērglis: aprīlis – augusts, jūras ērglis: februāris – augusts, visu gadu uzturas ligzdu tuvumā, grieze: maijs – augusts. Un šo informāciju ir nepieciešams nodot arī KNP reģiona tūrisma uzņēmējiem.

Plašākai auditorijai interesantākās parādības putnu vērošanai gida pavadībā ir pavasara un rudens migrācija. Pavasara migrācijas laikā aprīlī visas dienas garumā var vērot migrējošos ūdens putnus, zosu barus uz laukiem, nelielus dzērvju bariņus. Rudens migrācijas laikā visu dienu var vērot dzērvju barus, klausīties dzērvju dziesmas (augusta beigās - septembris), zosu barus (septembra beigās - oktobris).

ĶNP putnu vērošanas piedāvājumu plašākais sabiedrībai varētu papildināt ar apmeklētāju iesaistīšanu putnu uzskaitēs. Varētu piedāvāt griežu klausīšanos un skaitīšanu vasaras vakaros un naktīs no maija vidus līdz Jāņiem un Zosu skaitīšana oktobrī, vakarā ap saulrietu.

3.1.12. Rāpuļi

ĶNP ir dzīvo sešas no septiņām Latvijā sastopamajām rāpuļu sugām: pļavas ķirzaka, sila ķirzaka, glodene, zalktis, odze un īpaši aizsargājama čūsku suga – gludenā čūska. Čūskas lielākā daļa cilvēku uztver negatīvi (atskaitot īpašus dabas mīļotājus), zalkšus nedaudz pozitīvāk kā odzes. Ķirzakas tiek uztvertas nedaudz pozitīvāk. No vienas puses ĶNP uzdevums būtu veidot pozitīvāku rāpuļu tēlu sabiedrības acīs, no otras puses ir nepieciešams brīdināt nestaigāt basām kājām pa purva laipu un citās vietās. Nedrīkst izplatīt informāciju par gludenās čūskas un sila ķirzakas dzīves vietām.

3.1.13. Abinieki

ĶNP dzīvo smilšu krupis, parastais krupis, zaļais krupis, brūnais varžkrupis, dīķa varde, purva varde, parastā varde un lielais tritons. Līdz šim abinieki nav izmantoti tūrisma piedāvājuma veidošanā. Cilvēki vārdes un citus abiniekus uztver dažādi, bet pavasara varžu kora klausīšanos varētu ietvert ĶNP piedāvājumā apmeklētājiem. Tas varētu būt izglītojošs pasākums gida vadībā, kura gaitā varētu mācīties atšķirt dažādas vārdes un to balsis tūrismā. Jāņem vērā, ka dažādām sugām ir dažāds kurkstēšanas laiks - no aprīļa līdz jūnija vidum. No aizsardzības viedokļa nedrīkst izplatīt informāciju par brūno varžkrupi un lielo tritonu.

3.1.14. Kukaiņi u.c. bezmugurkaulnieki

Kukaiņi u.c. bezmugurkaulnieki ĶNP ir salīdzinoši maz izpētīti. ĶNP teritorijā ir konstatētas vairāk kā 3000 kukaiņu sugas, bet reālais skaits varētu būt vismaz trīs reizes lielāks. 44 no konstatētajām sugām ir aizsargājamas. ĶNP ir atrastas arī 58 zirnekļu sugas, kā arī 93 molusku sugas, no kurām 10 ir aizsargājamas. Tūrisma piedāvājuma veidošanā kukaiņi līdz šim ir izmantoti ļoti nedaudz – informatīvajā stendā par melnalkšņu dumbrāju ir iekļauti vārpstīngliemeži. Daudziem cilvēkiem patīk spāres, skudras, taureņi, bietes un kameņes, sienāži. Daļai cilvēku var būt bail no kukaiņiem un zirnekļiem. Cilvēkiem nepatīk ērces, odi, dunduri, blusas u.c. parazīti. Kukaiņi, zirnekļi un gliemji varētu būt interesants papildinājums dabas taku interpretācijā. Interpretācijā būtu svarīgi izmantot tipiskas, samērā bieži sastopamas un simpātiskas sugas, kuras cilvēkiem būtu iespēja pašiem pēc tam apskatīt dabā. Par atsevišķām kukaiņu grupām ar laiku varētu veidot gida vadītas ekskursijas, piemēram, par spārēm un tauriņiem, bet tām būtu nepieciešams pieaicināt ekspertus no malas. Sikspārņu nakts pasākumu varētu papildināt nakts kukaiņu novērošana pie gaismas lamatām speciālista vadībā. Tā kā ĶNP teritorijā ir daudz odu un dunduru, apmeklētāji par to ir jābrīdina. Interpretācijā var iekļaut to, ka odu un dunduru kodumi uzlabo imunitāti.

3.1.15. Ģeoloģiskās vērtības

Divas galvenās ģeoloģiskās vērtības, kas tika aizsargātas jau pirms nacionālā parka dibināšanas, ir iekšzemes kāpu virknes - Krāču kalni un Zaļās kāpas (iezīmē Litorīnas jūras senkrastu, klātas ar sausu priežu mežu) un pazemes minerālūdeņu un sērūdeņražu veidošanās rajons zem Lielā Ķemeru tīreļa un Raganu purva.

Zaļajās kāpās ir uzsākta velomaršruta ierīkošana un šīs vietas ģeoloģiskā izcelsme noteikti ir jāatspoguļo velomaršruta interpretācijā. Krāču kalnos tālākā perspektīvā arī ir plānota dabas takas

vai maršruta izveide. Abas kāpas ir ļoti jutīgas pret nobradāšanu (un tai sekojošo eroziju), tāpēc veidojot tūrisma maršrutus, noteikti ir jāparedz kāpnes un dažādi segumi, kas to novērstu.

Sērūdeņu veidošanās ir skaidrota Sēra dīķu takā. Tomēr fakts, ka sērūdeņu veidošanās process ĶNP vispār notiek, ir saistīts ar īpatnējiem ģeoloģiskiem procesiem, kas veidojuši ĶNP pamatni. ĶNP teritorijas veidošanās no ģeoloģijas viedokļa, līdz šim nav tikusi skaidrota plašākai sabiedrībai. Ģeoloģiskos procesus skaidrot nav vienkārši, jo tie bieži ir neredzami, bet tie var atklāt pārsteidzošas sakarības. Tāpēc perspektīvā vajadzētu apsvērt ĶNP ģeoloģijas iekļaušanu dabas izglītībā un tūrisma piedāvājumā.

3.1.16. Neizmantotais dabas vērtību tūrisma potenciāls

Neskatoties uz to, ka daudzas ĶNP dabas vērtības tiek izmantotas tūrisma piedāvājuma radīšanā un papildināšanā, tomēr ir arī daudz neizmantotu iespēju. Nozīmīgākās no tām ir :

- Gājēju un velobraucēju takas pa meža ceļiem (skat. Karti par mežu tūrisma potenciālu), īpaši:
 - gar piekrasti;
 - gar iekšzemes kāpām (Zaļo kāpu, Krāču kalniem);
 - maršruti uz sērūdeņu minerālūdens avotiem;
 - maršruti, lai ar lupu vērotu ķērpjus, sūnas un papardes gida pavadībā vai bez tās;
 - pārgājēju maršruti skolēniem (pa meža ceļiem un takām).
- Pasākumi:
 - sēņu diena (sēņu vākšana, iepazīšana, gatavošana);
 - vairāki pasākumi vienas pļavas apsaimniekošanai, lai sekotu līdzī pļavas apsaimniekošanas procesam (sienu varētu izmantot Konik zirgu piebarošanai ziemā);
 - pasākumi pie Valguma ezera – sikspārņu vērošana, ainavas interpretācija u.c.
- Atpūtas vietas pie ezeriem (Slokas ezers, Valgums, Melnezers, Lilijas ezers, Akacis);
- Laivošana – Vecslocene, jūra, Lielupe, jāpārbauda Vēršupītes piemērotība laivošanai.
- Dabas norišu vērošana:
 - Plūdi Slampes upē un dumbrājā (izpētīt iespējas pavasara plūdu laikā rīkot laivu braucienus melnalkšņu dumbrājos pie Lielupes);
 - Putnu migrācijas;
 - Pureņu ziedēšana dumbrājā.
- Putnu vērošana speciālistiem – to vajadzētu vairāk popularizēt, pie Kaņiera ezera varētu uzbūvēt vēl divus putnu vērošanas torņus (pie Zālīšiem un Andersalā) un Dunduru pļavās un Kaņiera ezerā varētu ierīkot slēpņus.

- Ekskursijas nelielām grupām:
 - Bebru vērošana un ēšana – visu gadu! Gidi: vietējie uzņēmēji, reindžeri, mežsargi un mednieki.
 - Sēnes, sēņošana un sēņu pagatavošana. Gidi: vietējie uzņēmēji, reindžeri, mežinieki.
 - Sikspārņu vērošana. Gidi: biologi.
 - Ekskursijas uz purva salām Raganu purvā un Lielajā Ķemeru tīrelī. Gidi: reindžeri, biologi.
 - Putnu vērošanas ekskursija ar laivām Kaņiera ezerā gida pavadībā.
 - Dzīvnieku vērošana no slēpņa. Slēpņus varētu izveidot Dunduru pļavās un Kaņiera ezerā. Gidi: biologi, reindžeri, mednieki, mežinieki.
 - Dzīvnieku pēdas ziemā. Gidi: mednieki un mežinieki, biologi, reindžeri.
 - Pļavas (atšķirības starp dabiskām un kultivētām pļavām, augi, ārstniecības augi, kukaiņi). Gidi: viesu namu saimnieki, biologi.
 - Spāres un citi kukaiņi uz ūdeņiem. Gidi: biologi.
 - Augi (oridejas, ēdamie savvaļas augi, ārstniecības augi, koki vasarā un ziemā, parazitiskie augi, kukaiņēdāji augi, tradicionālās augu sagatavošana uzglabāšanai un lietošanai – tējas, ievārījumi, tinktūras). Gidi: biologi, viesu namu īpašnieki.
 - Nakts kukaiņu vērošana – sikspārņu nakts laikā utt. Gidi: biologi.
 - Ekskursija bebru radītā uzpludinājumā. Gidi: biologi un reindžeri.
 - Varžu koku klausīšanās. Gidi: biologi.
 - Putnu klausīšanās. Gidi: biologi.
- Apmeklētāju iesaistīšana dabas aizsardzībā:
 - Dalība putnu uzskaitēs - griežu skaitīšana, zosu skaitīšana;
 - Dalība pļavu apsaimniekošanā – pļaušanā un krūmu ciršanā;
 - Akmeņu ievietošana upē;
 - Krokainās rozēs izciršana piekrastes mežos;
 - Sikspārņu skaitīšana pie aukļkolonijām;
 - Sniega tīrīšana stirnu guļvietām (bērnim).

3.2. Kultūrvēstures vērtības

Ķemeru nacionālajā parkā ir saglabājušās cilvēka darbības pēdas no dažādiem laikmetiem, jo daļa teritorijas ir tikusi intensīvi apdzīvota. Kultūrvēstures ziņā ĶNP teritoriju var iedalīt vairākos reģionos, kam ir atšķirīga kultūrvēsture: jūrmalciemi, Ķemeri un lauki (Smārde, Slampe, Džūkste, Valgunde, Kalnciems). Kultūrvēstures vērtību aprasts veidots vispirms īsumā aprakstot valsts un vietējas nozīmes materiālās kultūras pieminekļus, citus interesantus objektus, pēc tam nemateriālo kultūras mantojumu.

3.2.1. Jūrmalciemi

3.2.1.1. Siliņupes apmetne

Viena no senākajām akmens laikmeta apmetnēm Latvijā.

1954.gadā, veicot arheoloģiskos izrakumus Siliņupes krastā, konstatēta neolīta laikmeta zvejnieku un mednieku apmetne, kura apdzīvota jau 3 – 2.g.t.p.m.ē. Pārpurvošanās dēļ ar laiku apmetne pamesta.

Neskatoties uz valsts nozīmes kultūrvēstures pieminekļa statusu, praktiski Siliņupes apmetne netika nekādi aizsargāta, tieši otrādi – teritoriju piešķīra sakņu dārzu ierīkošanai, un tikai 80.gadu beigās tika veikti atkārtoti izrakumi, bet 2000.gada 18.maijā tika svinīgi atklāts piemiņas akmens.

Esošais stāvoklis

Vieta atzīmēta ar norādēm no autoceļa. Uzstādīts piemiņas akmens, vieta apzaļumota. Arheoloģiski nepētītajā apmetnes daļā joprojām saglabājies kultūrslānis ar nozīmīgām liecībām par Latvijas teritorijas apdzīvotību, materiālo un garīgo kultūru akmens laikmetā.

3.2.1.2. Kaņiera pilskalns

Kaņiera ezera DR daļā atrodas objekts, kas ņemts valsts aizsardzībā, bet vēl arvien izsauc pētnieku strīdus, vai ir cilvēku vai dabas veidots. Pirmais pilskalnu atklājis V.Dērings 1867.gadā. E.Brastiņš šo pilskalnu novērtēja kā ļoti neparastu, jo tas atrodas ļoti tuvu jūrai, purvainā un zemā vietā. Pilskalns ir 3 m augsts un 25 m garš. Arheoloģiski pilskalns nav pētīts.

Teikas vēsta, ka te uzturējušies jūras laupītāji, kas kūruši ugunsiskus un maldinājuši kuģus, lai tie uzskriētu uz sēkļiem un tad tos varētu aplaupīt.

2003. gadā uz pilskalnu tika izveidota dabas taka (būvēja pašvaldība ar VAF atbalstu), 2009. gadā tā slēgta sliktā tehniskā stāvokļa dēļ. 2012. gadā plānota takas rekonstrukcija.

3.2.1.3. Paugu viduslaiku kapsēta

Atrodas Rīgas – Mērsraga šosejas kreisajā malā pie „Paugu” mājām. 20. Un 30.gados kapsētas teritorijā atrasti kauli un galvaskauss ar dzelteniem matiem, akmens cirvi, bronzas šķēpa gali, aproces, saktas, kreļļu virtenes, kā arī sudraba un vara nauda. Šobrīd piemineklis patiesībā vizuāli ir redzams kā 10 m gara kāpa.

Esošais stāvoklis. Šis arheoloģiskais objekts ir izpostīts apmēram 85% apmērā, jo LPSR laikā, izveidojot raķešu karaspēka daļu Ragaciemā, tas tika norakts un grunts ar kultūrslāni aizvesta zenītraķešu izveidei. Vēlāk Z/K "Selga" uz daļas no noraktās teritorijas izdalīja apbūves gabalus.

3.2.1.4. Somu jēgeru kauju vieta

Vēloties cīnīties pret Krieviju un izmantojot Vācijas piekrišanu somus apmācīt, no brīvprātīgajiem somiem 1916. gada maijā tika izveidots Karaliskais Prūsijas Jēgeru bataljons Nr. 27. Lai bataljons iegūtu frontes pieredzi, to nosūtīja uz austrumu fronti Kurzemē, tagadējā Latvijas teritorijā. Sadarbojoties ar Somijas vēstniecību Latvijā, 1997. gada 9.decembrī uzstādīta piemiņas zīme vietā, kur Pirmā pasaules karā notikušas kaujas ar somu jēgeru piedalīšanos. Piemiņas zīme - piemiņas akmens - no Somijas austrumu frontes aizsarglīnijas atvestais prettanku nocietinājums - atrodas "Gausajā jūdzē", netālu no pagrieziena uz Tukumu pie Ķesterciema. Pieminekli iegravēts sekojošs teksts: „Šeit I Pasaules kara laikā, no 1916. gada augusta līdz decembrim, cīnījās somu jēgeri.”

Esošais stāvoklis. Ir uzstādīta piemiņas zīme, Slokas – Talsu šosejas malā novietota informatīva norāde, Lapmežciema muzejā apskatāma fotoizstāde par somu jēgeriem.

3.2.1.5. Sedumi

Par sedumu agrākos laikos sauca zvejnieku pulcēšanās vietas, kur notika gan kopīgas apspriedes par zveju, gan zvejas rīku gatavošana, bet zvejnieku sievas un bērni sedumos taroja tīklus. Sedumi bija visos zvejniekciemos, te parasti arī cēla tīklu būdas, kurās glabāja ne tikai pašus tīklus, bet arī enkurus, bojas un visus zvejniecībai nepieciešamos rīkus.

Lapmežciema sedums atrodas pašā Lapmežciema centrā pie jūras. Bigauņciema seduma tīklu būdas jūra ir noskalojusi, bet Ragaciema sedums ir pat labāk saglabājies kā sedums Lapmežciemā.

Esošais stāvoklis. Lapmežciema sedumā faktiski ir saglabājušās ir trīs tīklu būdas, jo viena ir uz sabrukšanas robežas, bet vēl viena – nodegusi (vietējo puiku nopīpēta). Tikai dažām būdām ir niedru jumti, pārsvarā visām ir šifera jumti, vai arī būdas jau palikušas pavisam bez jumtiem. Viena tīklu būda ir atjaunota, taču noslēgtā teritorijā, kaut gan vizuāli labi aplūkojama. 2011. gadā noris Lapmežciema seduma atjaunošanas darbi.

Ragaciema sedums ir daudz labākā stāvoklī – divas no tīklu būdām ir atjaunotas izmantojot tradicionālos materiālus un tehnikas un tās ikdienā izmanto vietējie zvejnieki. Vēl trīs tiek atjaunotas. Darbus veic vietējie zvejnieki pēc savas iniciatīvas un ar saviem līdzekļiem, lai godinātu senču piemiņu.

3.2.1.6. Lapmežciema muzejs

Muzejā ir ekspozīcija par zvejniecību, par skolas vēsturi un agrāko laiku sadzīvi un par somu-jēgeru darbību Latvijā. Ir mainīgo ekspozīciju zāle. Tiek uzturēts no pašvaldības līdzekļiem, jo pats muzejs nepelna – ieeja ir par ziedojumiem. Muzejs pēdējos gados piesaista stabilu apmeklētāju loku (apmēram 1600 apmeklētāju gadā, ieskaitot apmēram 130 ārvalstu viesus).

Muzejam ir vairākas muzejpedagoģiskās programmas: „Ceļojums skolas pagātnē”, „Zvejniecība”, kurās aicināti piedalīties skolas vecuma jaunieši, lai izprastu gan sava novada agrāko laiku dzīvi, gan arī, lai iepazītos ar tradicionālo piejūras zvejnieku dzīvi.

3.2.1.7. Citi interesanti objekti

Lapmežciema mols

Vairāk interesants kā vieta, jo pats mols ir uz sabrukšanas robežas.

Ragaciema zivju tirgus

Lielākā zivju tirdzniecības vieta Lapmežciema pagastā, kur tiek tirgotas Lapmežciemā kūpinātas un citādi pārstrādātas zivis. Otra lielākā tirdzniecības vieta – pie mājām „Līgas” Lapmežciemā. Ciemos ir arī vairākas nelielas, privātas tirdzniecības vietas ar norādēm no ceļa.

Ragaciema kapsēta

Kapsētai ir skaisti kapu vārti. Kapsētā ir piemiņas vieta 1. un 2.pasaules karos kritušajiem novada iedzīvotājiem, te arī dzejnieka I.Ziedoņa dzimti kapi.

Antiņciema kapsēta

Kapsētā ir 1.pasaules karā kritušo strēlnieku apbedījums.

Lapmežciema novada teritorijas plānojums kā kultūrvēsturisku vērtību atzīst ciemu vēsturisko ielu tīklu starp autoceļu Sloka – Talsi un jūru, un tas tiek saglabāts.

„Rasu” mājas – ļoti sakopts īpašums ar vairākiem simtiem puķu šķirņu un visdažādāko skujkoku.

Senais būvniecības stils: „Buntiņi”, „Mikuti”, „Paiķi”, „Stiebri”

Gleznotāju Ģērmaņu ģimene (Bigauņciems, Lapmežciema nov.) Olita Gulbe – Ģērmane un Andrejs Ģērmanis uzņem nelielas interesentu grupas, ir iespēja apskatīt mākslinieku gleznas un grafikas, arī iegādāties.

Somu karavīru Pirmā pasaules kara kapi un piemiņas zīme Klapkalnciemā, starp jūru un ceļu Sloka – Talsi (pašvaldības īpašumā)

Fricis Granovskis – viens no burtiski dažiem atlikušajiem zvejniekiem, kas vēl izņem piekrastes zvejas licences Apšuciemā. Daudz varētu pastāstīt par zvejniecību.

3.2.1.8. Nemateriālais kultūras mantojums

Literatūrā un muzejos ir pieejama informācijas par vietējām teikām un nostāstiem un tradicionālo dzīves veidu, sociālās praksēm, rituāliem un svētku pasākumiem (Sk., IK „Irēnas Jefimovas ekoturisma aģentūra” darbu „Ķemeru nacionālā parka kultūrvēstures objektu tūrisma kapacitātes novērtējums). Zvejniekiem tradicionālie amati bija saistīti ar zvejniecību: zvejas rīku izgatavošana, tīklu lāpīšana, laivu izgatavošana, tīklu un buru aušana, vadu šūšana, tīklu „iestellēšana”, zivju kubuliņu gatavošana un, protams, tirdzniecība. Tāpat pie jūras dzīvojošie zemnieki un zvejnieki būvēja vienmastu kuģus, malkas un lauksaimniecības preču pārvadāšanai piekrastē. Šobrīd vēl nav apzināti tradicionālo amatu meistari ĶNP teritorijā.

ĶNP teritorijā trūkst detalizētas informācijas par kulināro mantojumu. Protams, piekrastes ciemos zivju ēdieniem bieži bija noteicošā loma ikdienas ēdienkartē. Vienas no biežāk zvejotajām zivīm bija reņģes, kuras bieži vien tika iesauktas pēc nozvejas laika: ledus reņģes, ievu reņģes, rudzu reņģes. Ledus reņģes bijušas ļoti garšīgas, savukārt lielgalvainās reņģes – liesas un negaršīgas. Tā kā zivis veda uz pārdošanu, tad tās visbiežāk sāļija vai kūpināja. Bez reņģēm vēl zvejoja lučus, butes, asarus, raudas. Tāpat ēdienos plaši izmantoja kaltētas zivis. Erna Andrece (Ķesterciema „Andrecas”): „Kaltētu mencu zupa. Ūdenī ieliek kartupeļus un kaltētas mencas, vāra. Kad kartupeļi mīksti, arī mencas gatavas. Pielej pienu, sviestu vai krējumu, arī garšvielas – lauru lapas, piparus.” No žāvētām reņģēm gatavoja mērci: „reņģes iztīra no ādām un asakām. Ar taukiem un miltiem pagatavo mērci, ieliek tajā iztīrītas reņģes, uzkarsē, beigās pievieno skābu krējumu. Ēd ar vārītiem kartupeļiem.”

Engures pagastā, tāpat kā pārējā Kurzemē, izplatīti ir sklandrauši. Pēc Emīlijas Lerhas (Ķesterciems) receptes: „No rudzu miltiem bez rauga iztaisa mīklu, izveido apaļus raušus, atloka maliņas. Virsū liek vārītus, sastampātus kartupeļus, kam pievieno miltus vai apvārītu mannu, dažreiz liek klāt arī ķirbi, ko vāra kopā ar mannu. Virsū liek burkānus. Pa sešiem liek uz plāts.”

Lapmežciema pagasta kultūras nama paspārnē darbojas vidējās paaudzes tautas deju kolektīvs „Brīze” - vadītājs Juris Poga un tradīciju ansamblis „Liedags” - vadītāja Ārija Neimane.

Katru gadu Lapmežciemā tāpat kā citur Latvijas piekrastē, tiek rīkoti Zvejnieku svētki. Tāpat kā visā Latvijā, tiek svinēti arī Jāņi – parasti, ar ielīgošanas koncertu, tradicionālām izdarībām un vietējo pašdarbības kolektīvu piedalīšanos, pāris dienas pirms 23. jūnija. Kultūras nams regulāri rīko arī dažādus citus saviesīgus pasākumus, pārsvarā saistītus ar mūsdienu kultūras izpausmēm.

3.2.2. Ķemeru un Jaunķemeru

3.2.2.1. Ķemeru kūrorts

1838.gadā ar toreizējā Baltijas ģenerālgubernatora fon der Pālena gādību un cara Nikolaja I pavēli Ķemeru uzbūvēja kūrorta pārvaldes ēku, peldu iestādi ar 20 vannām, labiekārtoja sēravotu. Šis gads tad arī tiek uzskatīts par Ķemeru kūrorta dibināšanas gadu. Ķemeru vēsturiskās daļas plānojums sastāv no apbūvētās teritorijas un parka. Lielākā daļa dzīvojamo ēku, pansiju un vasarnīcu, kas bija no koka un ar bagātīgu dekoru, kara gados tika nopostītas vai dega ugunsgrēkos, kā arī tika krietni pārbūvēti pēc kara. Šibrīža apbūve pārsvarā veidojas no 20. un 30.gadu celtnēm kā arī padomju perioda būvēm.

3.2.2.2. Ķemeru parks ar parka arhitektūru

Parka pirmsākumi saistās ar Rīgas daiļdārznieku Kārli Heinrihu Vāgneru, kurš 1839. – 1846. gadā uzņēmās parka labiekārtošanas darbus. Līdz Pirmajam pasaules karam parks veidojās atbilstoši ainavu parka nosacījumiem – ar likumotu celiņu tīklu, dabiskiem ainavu laukumiem un paviljona tipa atpūtas celtnēm. Tajā uzcēla vairākus tiltiņus pār Vēršupīti, sēravota „Ķirzaciņa” koka paviljonu, izveidoja „Mīlestības salīņu” ar koka paviljonu un uzcēla Ķemeru pareizticīgo baznīcu. Nākamais posms parka attīstības vēsturē sākās pēc 1. pasaules kara, kura laikā kūrorta koka ēkas tika nodedzinātas. Pēc kara, 1936. gadā uzcēla Ķemeru viesnīcas ēku. Viesnīcas priekšplānā uz parka vecās daļas pusi izveidoja plašu laukumu ar zālieniem un apstādījumiem. Pārveidoja arī pašu parku, kas bija cietis kara gados. Parkā atrodas vietējas nozīmes arhitektūras pieminekļi: Sēravota paviljons

un divpadsmit tiltiņi (tiltiņš ar akmens mūra caurteku, tiltiņš ar betona margām, 10 tiltiņi ar metāla margām).

2009.gada 17.marta Jūrmalas pilsētas dome noslēgusi līgumu ar VA „Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra” par projektu „Ķemeru parka ar parka arhitektūru rekonstrukcija un renovācija”. Tas paredz ar ERAF līdzfinansējumu rekonstruēt un renovēt tiltiņus, paviljonu-rotundu „Mīlestības salīnā”, ūdenstorni, uzstādīt parkā laistīšanas sistēmas, izveidot bērnu rotaļu laukumu, rekonstruēt sabiedrisko tualeti, veikt plašus apzaļumošanas darbus, uzstādīt informācijas zīmes un kartes un veikt dažādus mārketinga pasākumus. Darbs pie šī projekta ir apstājies finansējuma trūkuma dēļ, taču Jūrmalas pilsētas dome pastāvīgi meklē dažādas iespējas piesaistīt ES fondu finansējumu parka atjaunošanas darbiem, tā kā tehniskais projekts jau ir sagatavots.

3.2.2.3.Viesnīca, arī bijusī sanatorija „Ķemerī”

Viesnīca „Ķemerī” ir viena no lielākajām un vērienīgākajām kūrorta celtnēm. Tā ir būvēta gandrīz tūlīt pēc Pirmā pasaules kara, jaunklasicisma stilā, ievērojot tolaik pazīstamo Eiropas kūrortu (Bādenbādene, Nica, Karlsbāde, Santamora, Bāta) tradīcijas. Arhitekts – Eižens Laube. Stalto piecstāvu celtni ar jumta terasēm un torni centrā arhitekts novietoja ainavu parkā. Fasādi rotā dažādi būvplastikas elementi – kolonnas, pilastrī, balustrādes, dzegas utt. Modernās mākslas (funkcionālisma) ietekmi ataino gala fasāžu izvirzītie ģeometriskie apjomi. Viesnīcas ēkā atrodas pieci valsts nozīmes mākslas pieminekļi – interjera dekoratīvā apdare – bibliotēkā, ēdamzālē, hallē, vestibulā, un “Rozā salonā” un vairāki vietējas nozīmes mākslas pieminekļi – trīs galdi, vāze, galds – seifs, skapis ar dzesēšanas iekārtu, mēbeļu garnitūra, divi servanti un 11 lustras.

Diemžēl padomju laika saimniekošanas metožu dēļ kultūrvēstures piemineklis tika pamatīgi nolaists. 1998. gadā nolaisto ēku privatizēja un to iegādājās ārvalstu investors. 2004. gada aprīlī beigās sanatorijas privatizētājs «Ominasis Italia SRL», turpmāk kompānijas tiesību pārņēmējs meitasuzņēmums «Ominasis Latvia», vienojās ar pasaulē pazīstamo ekskluzīvo viesnīcu tīklu «Kempinski Hotels S.A» par sanatorijas apsaimniekošanu un 5* viesnīcas izveidi.

2011. gadā viesnīcā turpinās rekonstrukcijas darbi un nav skaidras informācijas par to, kad tie varētu tikt pabeigti.

Ēka, pazīstama arī kā viena no galveno notikumu vietām A. Graubes filmā „Baiga vasara”.

3.2.2.4. Restorāns „Jautrais Ods”

Ēka, kurā šobrīd atrodas Dabas aizsardzības pārvaldes Pierīgas reģionālā administrācija tika uzbūvēta 1933. gadā un tajā atradās slavens restorāns “ Jautrais Ods” .Arhitekta Fridriha Skujiņa projektētā būve ar niedru jumta segumu ir viena no spilgtākajām nacionālā romantisma celtnēm Latvijā. Ēkā atrodas vairāki vietējas nozīmes mākslas pieminekļi – trīs telpu interjera dekoratīvā apdare un divas lustras. 1951.gadā šajā ēkā ierīkoja bērnu sanatoriju „Meža māja”, kas darbojās vēl 1990.gadu sākumā. 2006.gadā veikta ēkas rekonstrukcija.

3.2.2.5. Ūdenstornis

Ķemeru ūdenstornis ir Latvijas industriālā mantojuma sastāvdaļa. Celts 1929.gadā pēc arhitekta Fridriha Skujiņa projekta. Tornī atradās dzeramā ūdens un minerālūdens rezervuāri, kā arī skatu

laukums kūrviestiem, kuru izmantoja līdz Otrajam pasaules karam. Te no 42 metru augstuma varēja aplūkot Ķemeru apkārtni, skaidrā laikā varēja redzēt arī jūru.

Ķemeru ūdenstornis ir arī visvecākais Jūrmalas ūdenstornis. Dzeramā ūdens rezervuāra tilpums – 400 kubikmetru. 80.gadu vidū tornim veikts kapitālais remonts un kosmētiskais remonts, taču tas nebija īpaši kvalitatīvs. Rezervuārs gan ir ļoti labi saglabājies, gatavots no augstvērtīga zviedru tērauda.

Ūdens torņa renovācija ir iekļauta projektā „Ķemeru parka ar parka arhitektūru rekonstrukcija un renovācija”, kas finansējuma trūkuma dēļ uz laiku apturēts. Tomēr šī projekta aktivitātes vismaz daļēji iekļautas jaunā projekta pieteikumā, kas iesniegts projektu konkursā Igaunijas-Latvijas-Krievijas pārrobežu sadarbības programmas ietvaros. Konkursa rezultāti būs zināmi 2011. gada vasarā.

3.2.2.6. Piemineklis Ķemeru kūrorta dibinātājiem un direktoriem

Piemineklis atrodas Ķemeru parkā un atklāts 1861.gadā. Tajā iegravēti kūrorta dibinātāju un direktoru vārdi. Pēdējais ieraksts datēts ar 1944. – 1955.gadu. Pieminekļa izskats gadu gaitā pārveidots.

Piemineklis celts no kaļķakmens, koka stumbra veidā, kam aptinusi čūska. Akmenī iedzilinātas balta marmora plāksnītes ar gravētiem uzrakstiem. Krāsojums stipri cietis, bojāts arī pieminekļa akmens pamats.

3.2.2.7. Paviljons – rotonda

1928.gadā pēc arhitekta Fridriha Skujiņa projekta uz „Mīlestības saliņas” uzcēla jaunu klasicisma tradīcijās veidotu mūra paviljonu-rotundu, sauktu par „Kafijas paviljonu”. Iepriekš te bija izvietots t.s. „krievu stila” celtne, ko nopostīja I Pasaules kara gados.

Jaunā celtne izveidota kā divlīmeņu paviljona tipa celtne ar kolonnām abos līmeņos, vītņu metāla kāpnēm centrā, balustrādēm un kioska tipa izbūvi pirmajā stāvā. Viesiem te piedāvāja bezalkoholiskos dzērienus, tēju un kafiju ar uzkodām, skanēja mūzika. Padomju laikā pie „Mīlestības saliņas” notika bērniņas svētki.

Šobrīd paviljons ir avārijas stāvoklī. Paviljona renovācija ir iekļauta projektā „Ķemeru parka ar parka arhitektūru rekonstrukcija un renovācija”, kas finansējuma trūkuma dēļ uz laiku ir apturēts. Tomēr šī projekta aktivitātes vismaz daļēji iekļautas jaunā projekta pieteikumā, kas iesniegts projektu konkursā Igaunijas-Latvijas-Krievijas pārrobežu sadarbības programmas ietvaros. Konkursa rezultāti būs zināmi 2011. gada vasarā.

3.2.2.8. Ķemeru luterāņu baznīca

Ķemeru evaņģēliski luteriskā baznīca 1897.gadā bija pirmā mūra ēka Ķemeru kūrortā. Doma par luterāņu baznīcas celšanu gaisā virmoja jau sen, taču Krievijas cars atļāva luterāņu dievnamu celt tikai tad, kad būs uzbūvēta pareizticīgo baznīca. Baznīcā atrodas vairāki vietējas nozīmes mākslas pieminekļi – ērģeles un trīs vitrāžas.

Sākot no 2000.gada ir uzsākti baznīcas remonta darbi, tika atremontēts tornis. 2001.gadā uzlikts jumta segums sakristijai, 2005.gadā tika pabeigts uzlikt jumta segumu visam dievnamam. Kāpnes pie

ieejas sakristejā atjaunoja 2006.gadā. 2008.gada vasarā tika izgaismots baznīcas tornis, 2010. gadā restaurēts baznīcas žogs.

Esošais izmantojums: Šobrīd baznīcā ik nedēļu svētdienās 10:00 notiek dievkalpojumi, savukārt, darba dienās plkst. 8:00 rīta lūgšana un plkst. 18:00 – vakara lūgšana. Baznīcā notiek arī koncerti. Ņemot vērā jaunā mācītāja Ata Grīnberga ienākšanu Ķemeru draudzē un aktīvo rīcību, apzinot savas draudzes locekļus un aicinot uz sadarbību Ķemeru iedzīvotājus un šeit esošās organizācijas, sagaidāms, ka baznīca apmeklētājiem varētu kļūt aizvien atvērtāka.

3.2.2.9. Vietējās nozīmes kultūrvēstures (arhitektūras) pieminekļi Ķemer

Peldu iestāde, Emīla dārziņa ielā 28, tajā atrodas arī 5 vitrāžas, kas ir vietējas nozīmes mākslas piemineklis. Šobrīd atrodas avārijas stāvoklī, pieder tam pašam investoram, kam pieder viesnīca „Ķemerī”, nav zināms, kad ēkas varētu tikt remontētas.

Sv. Pētera un Pāvila Ķemeru pareizticīgo baznīca,

Ķemeru katoļu baznīca

Ķemeru dzelzceļa stacija

Skolas ēka

Sanatorija, Durbes ielā 2

Divas **dzīvojamā ēkas – pansijas** Karogu ielā 3 un 9

Četras **dzīvojamās ēkas**: Karogu ielā 10, Robežu ielā 2, Rucavas ielā 1, A. Upīša ielā 13 lit. 2.

3.2.2.10. Sanatorija “Jantarnij Bereg”

Jaunķemer

3.2.3. Lauku pagasti

3.2.3.1. Šlokenbekas muižas apbūve

Nocietināta muiža ar mūra sētu un šaujamlūkām, nocietinājumu grāvi un paceļamiem vārtiem rietumu sienā, dokumentos pirmoreiz minēta 1544.gadā. Ar laiku muiža pārbūvēta saimnieciskām vajadzībām, jo kā nocietinājumam, tai nebija nekādas nozīmes. Vēl 19.gs.beigās – 20. Gs. sākumā muižā darbojās iesala žāvētava, alus brūzis, spirta dedzinātava, zirgu audzētava, neliels augļu dārzs un lauksaimniecības sējumi. Tādēļ muižas ēku kompleksu papildina staļļi, ratnīcas, klētis un pagrabi. 1905.gada revolūcijas laikā šī muiža praktiski necieta. 20.gs.20.gados agrārreformas gaitā muižu nacionalizēja un piešķīra Tukuma virsmežniecībai.1980.gados veikta kompleksa rekonstrukcija. Kā valsts nozīmes arhitektūra pieminekļi muižā ir izdalītas divas klētis, mazā un lielā ratnīca, muižas dzīvojamā ēka un nocietinājuma mūra fragmenti ar diviem vārtu torņiem un caurbrauktuvi. Muižā atrodas arī divi vēja rādītāji, kas ir valsts mākslas pieminekļi.

Īpašnieks: Daļa ēku nodotas apakšnomā Latvija ceļu muzejam (muižas dzīvojamā ēka, lielā un mazā ratnīca) un Engures novada domei (Saimes nams, Ziemeļu korpuss un telpas Ziemeļu vārtu tornī).

Esošā izmantošana

Šlokenbekas muižas ansamblis ap 2000.g. tika atjaunots un kompleksā atrodas gan viesnīcas telpas, gan Latvijas ceļu muzejs (sīkāk par muzeju – www.ltg.lv/slokenbeka), gan kafejnīcas telpas, doktorāts, Tautas nams un bibliotēka. Ik gadu Šlokenbekas muižas teritorijā notiek vairāki koncerti, kā arī Jāņu svinības.

Šlokenbekas muižas labiekārtojuma līmeni ir nepieciešams vēl uzlabot, jo pasākumu norisei pagalmā traucē grants ceļu segums (putekļi), kā arī izteiktā pagalma reljefa dēļ, grants segums apgrūtina lietus ūdeņu savākšanu un novadīšanu, kas savukārt rada bojājumus ēku sienām un pirmā stāva grīdām.

Kafejnīcas telpas šobrīd apsaimnieko SIA „Maķiškalsns” (īpašniece Daiga Horelika), kas apsaimnieko arī viesu namu „Upesloki”. Viesnīcas telpas šobrīd ir neizmantotas. Engures novada domei ir plāns dibināt pašvaldības aģentūru, kas rūpētos par līdzekļu piesaistīšanu. Galvenā problēma šobrīd ir siltummezglu renovācijas nepieciešamība, jo viesnīcai ir lieli siltuma zudumi. Tā kā visticamāk šogad viesnīca nedarbosies.

Muzejam ir saīsināts darba laiks un trūkst gidu.

3.2.3.2. Šlokenbekas ūdensdzirnavu komplekss

Sastāv no vairākām ēkām: no pašām ūdensdzirnavām un kroga, kas ir vietējas nozīmes arhitektūras piemineklis, un klēts, kas ir valsts nozīmes arhitektūras piemineklis.

Ūdensdzirnavas

Celtas 1867.g., atrodas privātīpašumā. Ēkā atrodas dzirnavas, kas gan vairs neizmanto ūdens enerģiju. Ēka ir apmierinošā tehniskā stāvoklī, bet vizuāli laika gaitā savu kvalitāti ir zaudējusi. Ēka daļēji pārbūvēta – aizbūvētas logu aillas un izveidotas jaunas izbūves jumta daļā. Ūdens kanāls, sakarā ar dzirnavu dambja atjaunošanu un HES izbūvi, ir noslēgts un nefunkcionē.

Ūdensdzirnavu ēkai nav paredzētas nekādas izmaiņas un kamēr labības malšana būs saimnieciski izdevīga, īpašnieki turpinās ēku izmantot šai vajadzībai.

Krogs

19.gs.ēka, atrodas privātīpašumā, bet īpašuma dokumentos nav norādīts, ka ēka ir kultūras piemineklis. Ēka tiek izmantota kā dzīvojamā ēka un ir apmierinošā stāvoklī. Ārēji pārbūves nav konstatējamas. Tāpat kā dzirnavu klēts tā ir aplūkojama no ceļa, bet tās iekļaušana tūrisma maršrutos būs atkarīga no īpašnieka plāniem.

Dzirnavu klēts

Dzirnavu klēts Šlokenbekas dzirnavās uzcelta 1867.gadā, privātīpašums. Ēka atrodas sliktā tehniskā stāvoklī. Daļēji zuduši jumta pārkari balstošie dekoratīvi grieztie koka stabi un jumts ir sliktā tehniskā stāvoklī. Vizuāli ēka nav pārbūvēta. Ēka netiek izmantota jau vairākus gadus. Tā nav atvērta tūristiem apskatei, bet atrodas ceļa malā un, iekļaujot to tūrisma maršrutos, ir ērti aplūkojama garām braucot.

3.2.3.3. Milzkalnes Baznīcas kalns – kulta vieta

Ap 2 ha liels atsevišķi stāvošs kalns blakus Milzkalnes skolai. Tam nav nocietinājuma pazīmju. Vietējie nostāsti vēsta, ka uz šo kalnu ļaudis nākuši paslepus upurēt. Mežu, kas no kalna puses stiepjas uz jūras pusi, dēvē arī par Svēto birzi.

Esošais stāvoklis. Atrodas uz valsts meža zemes. Apsaimniekotājs: VAS „Latvijas Valsts meži”. Tūrismam nav labiekārtots. Nav apzīmējumu, kā arī pilskalna atrašanās vieta nav precīzi uzmērīta. Pagasts attīstības plāna kontekstā domā par vietas atzīmēšanu dabā un tās labiekārtošanu.

3.2.3.4. Ūdru Milzkalns - pilskalns

6km attālumā no Tukuma pilsētas atrodas kalns, kas agrāk, pēc dažu pētnieku domām, bijusi pils vieta. Tas paceļas 112 m virs jūras līmeņa un ir apvidū augstākā vieta. Senatnē Milzkalns ticis izmantots kā mītnes vieta, te 2003.gda jūlijā Dr. hist., Dr.hab.art Jura Urtāna vadībā veikti arī pārbaudes arheoloģiskie izrakumi 10 šurfos. Atrastie kaula un dzintara priekšmeti pārsvarā attiecināmi uz l.g.t.p.m.ē. otro pusi. 1939.gadā pilskalnā tika uzbūvēts tūristu skatu tornis, to kā novērošanas torni izmantoja II Pasaules karā - gan vācu, gan krievu armija savām vajadzībām te izvietojusi novērotājus, cēlusi blindāžas un ierakumus. Pēc kara tornis tika saspridzināts un sagrauts.

Kalna. DR pusē jau 80.-jos gados tika izveidota slēpotāju pacēlēju mājiņa, bet kalna ziemeļu nogāzē ierakta slēpotāju pacēlēju trase. Objekts vienmēr bijis populāra tūrisma vieta un bieži pieminēts dažādos ceļvežos.

Esošais stāvoklis. Daļēji atrodas uz valsts meža zemes (valdītājs VAS “Latvijas valsts meži”) kas nodota nomā sporta un atpūtas kompleksam „Milzkalns”, un daļēji uz privātpersonai piederošās saimniecības “Dižkalni” zemes. Tā virsotne iekļaujas Dabas parka “Milzkalns” teritorijā. Kalns ir iekļauts atpūtas kompleksā “Milzkalns”, kur galvenā darbība saistīta ar kalnu slēpošanu. Kalna virsotnē bijušā koka ugunsnovērošanas torņa vietā ir izbūvēti slēpotāju pacēlāja balsti. Atpūtas kompleksa izveide ir saskaņota ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekciju un reģionālo vides pārvaldi. Pacēlāja balstu izbūves laikā tika veikta arheoloģiskā izpēte, ar kuras materiāliem var iepazīties VKPAI.

3.2.3.5. Šlokenbekas viduslaiku pils (nav angļiskajā versijā)

Par šo laiku ir samērā maz informācijas. Pastāv uzskats, ka ja 15.gadsimta sākumā pie Rīgas – Prūsijas satiksmes ceļa izveidojās liela muiža, saukta par Tukuma muižu un Z. Bēts savā darbā „Šlokenbekas vēstures izpēte” norāda, ka no tās vēlāk izveidojusies Šlokenbekas muiža. Savukārt LVVA materiālos sastopama norāde, ka 1486.gadā Livonijas ordeņa mestrs J.Freitāgs fon Laringhofs par labu dienestu dāvinājis šo teritoriju B.Brinkenam (LVVA 6999.f.,29.apr.,1.lpp.)

Īpašnieks: valsts īpašumā

3.2.3.6. Piemineklis latviešu strēlniekiem

Izveidots, lai godinātu brāļu kapos apglabātos 38 kritušos karavīrus, kurus Brāļu kapu komitejas Smārdes nodaļa pārāpbedīja jauniekārtotajos Brāļu kapos pie Smārdes stacijas. 1931.gada 17.novembrī Smārdes sabiedriskās organizācijas ar Brāļu kapu komitejas atbalstu savāca 5000.00LVL

un pasūtīja pieminekli tēlniekam Kārlim Zālem. Pieminekļa pamatakmens un dokumentu iemūrēšana notika jau 1935.gada 8.septembrī, bet pašu pieminekli atklāja jau 1936.gada 21.jūnijā.

Īpašnieks: Engures novada dome (atrodas uz pašvaldībai piederošas zemes Ķemeru nacionālā parka teritorijā)

Esošā situācija. Pieminekļis 2005. gadā tika restaurēts (notīrīts un atjaunotas bojātās detaļas) un tā teritorija tiek regulāri apkopta. Pie pieminekļa katru gadu notiek piemiņas pasākumi.

3.2.3.7. Sēravotu Veselības avots – kulta vieta

Vietējas nozīmes arheoloģijas pieminekļis, atrodas Smārdes pag., pie Sēravotiem. Privātīpašums, nav apzīmēts, precīzi uzmērīts un labiekārtots.

3.2.3.8. Džūkstes pasaku muzejs

Muzejs atrodas agrākajā Lancenieku sākumskolā, iekārtots 2002.gadā līdz ar skolas slēgšanu (oficiāli dibināts 2001.gada decembrī). Džūkstes pasaku muzejs skaitās Tukuma muzeja struktūrvienība (pievienots 2010.g.1.janvārī). Muzejā ir gan pastāvīgās, gan mainīgās ekspozīcijas. Pastāvīga ekspozīcija izveidota par pasaku tēvu **Ansi Lerhi Puškaiti**, pasakām un to pētniekiem, kā arī Džūkstes novadniekiem - ievērojamiem kultūras un valsts darbiniekiem. Muzeja piedāvājums ir ļoti interaktīvs, bērniem ir iespējas zīmēt, piedalīties leļļu teātra izrādēs un citās aktivitātēs. Muzejs apmeklētājus uzņem no pirmdienas līdz sestdienai no 10:00 – 17:00, svētdien - 11:00 – 16:00. Muzejam ir arī ieejas maksa: skolēniem, studentiem un pensionāriem 0.40Ls, pieaugušajiem 0.60Ls, pirmsskolas vecuma bērniem ieeja muzejā ir bez maksas. Apmeklējumam pēc darba laika tiek piemērota dubulta samaksa. Muzejs piedāvā arī gida pakalpojumus latviešu valodā un svešvalodā (5Ls/10Ls).

Muzejā notiek samērā regulāri stāstnieku pasākumi, piemēram, 2008.gadā 7.jūnijā tika organizēts stāstnieku saiets par tēmu: kolhozu laiku stāsti, kurus pavadīja gan „timuriešu” malkas talka, gan pusdienas kolhoznieku stilā.

3.2.3.9. Slampes pagasta muižas

Slampes pagastā nav ne valsts ne vietējās nozīmes aizsargājama kultūras pieminekļu, taču kā apdzīvota vieta Slampe zināma jau ļoti sen, te notikusi aktīva saimnieciskā darbība un jau 17.gs. vidū te darbojusies liela salpetra vārtava. Agrāk šo vietu saukuši „Slampa” purvaino un mitro zemju dēļ, vēlāk nosaukums labskanības dēļ mainīts.

Vēsturiski visa pagasta dzīve saistījās ar muižām – Slampes un Vīkseles muižu. No vēsturiskās Slampes muižas saglabājušās vien dažas palīgēkas, kas šobrīd tiek izmantotas par dzīvojamām ēkām. Slampes muiža bija valsts vai kroņa muiža, respektīvi, atradās Kurzemes hercoga īpašumā, bet no 1790.gada, kad Kurzemi pievienoja Krievijai, tā nonāca Krievijas kroņa īpašumā. Ap Slampes muižu arī sāka veidoties Slampes tagadējais centrs. Vīkseles muiža līdz 1917.gadam piederēja baronam fon Bēram. No vecajām ēkām praktiski nekas nav saglabājies.

3.2.3.10. Kalnciema darba nometne jeb „katorga”

1930 tajos gados valsts dotētajai lauku būvniecībai trūka būvkaļķu, savukārt kaļķu ražošanas apjomu kāpināšanai trūka darbaspēka, jo ķieģeļu rūpnīcās piedāvāja labākas algas un izdevīgākus darba nosacījumus. 1935.gadā Centrālcietums noslēdza vienošanos par darbaspēka nodošanu pret

atlīdzību cietuma uzturēšanai. 1935. – 1940. g. Plostmuižā darbojas Rīgas Centrālcietuma filiāle – Kalnciema katorga. Otrā pasaules kara laikā šajā vietā ir Rīgas ebreju geto darba nometne, vēlāk arī vācu karagūstekņu nometne.

Pēc tam turpina darboties dolomīta karjers kā Kalnciema Būvmateriālu kombināta sastāvdaļa.

3.2.3.11. Citi interesanti objekti

Valguma mežniecības teritorijā atrodas dižakmens “Lielais Miķelis”, uz kura varot nostāties vairāk nekā 100 cilvēki. Tas ir 5,4m garš (Z-D virzienā), 4,5m plats un atrodas 1,1m virs zemes. Nav ziņu par akmens nosaukuma izcelsmi.

3.2.3.12. Nemateriālais kultūras mantojums

Literatūrā un muzejos ir pieejama informācijas par vietējām teikām un nostāstiem un tradicionālo dzīves veidu, sociālās praksēm, rituāliem un svētku pasākumiem (Sk, IK „Irēnas Jefimovas ekotūrisma aģentūra” darbu „Ķemeru nacionālā parka kultūrvēstures objektu tūrisma kapacitātes novērtējums). Tradicionālais dzīvesveids un amatniecība pārsvarā ir saistīta ar dažādiem lauku darbiem, bet šobrīd nav apkopota informācijas par tradicionālo amatu meistariem stratēģijas reģionā.

Tāpat trūkst detalizētas informācijas par kulināro mantojumu lauku pagastos. Zināms, ka pļavu darbos kā padzērienu taisīja skābputru. Šajās teritorijās agrāk iecienīts ēdiens bija kami – pākšaugu biezputras. Piemēram, pupu kami: „pupas – 1,5l, gaļa - 200g, kartupeļi – 1 kg. Pupas izmērcē, izvāra mīkstas, nosūc, sastampā. Novāra kartupeļus, nokāš, pievieno sastampātām pupām, vēlreiz sastampā. Pievieno speķi, kas sagraudzēts ar sīpoliem, karstu pienu un labi sašūmē uz uguns. Pilda bļodās, ēd kā biezputru ar paniņām vai saldu pienu. Vislabāk garšo ar gaļas mērci. (Minna Cīrule, Džūkstē). Dzeršanai lietoja bērzu sulas, kuras pavasaros tecināja un tad raudzēja lielos koka kublos. Uz svētkiem brūvēja alu. Ikdienā vārīja arī dažādas tējas: kumelīšu, brūklenāju, piparmētru, krūzmētru. Kafiju vārīja no cigoriņiem, kurus paši audzēja. Agrāk plaši cigoriņus audzēja Antiņciemā.

Slampes kultūras pilī darbojas – Jauniešu, vidējās paaudzes un senioru tautas deju kolektīvi un folkloras kopa „Pūrs. Džūkstes kultūras namā darbojas vidējās paaudzes deju kolektīvs, pirmskolas (no 3-7.g) vecuma bērnu deju kolektīvs un 7-13.g. vecuma bērnu deju kopa, kā arī sēru tradīciju ansamblis. Milzkalnes tautas namā Folkloras kopa „Milzkalnieki" (40 dalībnieki) - Vadītāja Anita Apine un vidējās paaudzes deju kolektīvs „Jampadracis" (20 dalībnieki) - Vadītāja Iveta Čilipāne

Tāpat kā visā Latvijā tiek svinēti Jāņi, tradicionālu Jāņu svinēšanu piedāvā Šlokenbekas muiža un Valguma Pasaule.

3.2.4. Kultūras vērtību tūrisma potenciāla novērtējums

Lai novērtētu objektu tūrisma potenciālu, tika izvēlēta audita procedūra, objektus ievietojot nestspējas matricā un skatot tos divos griezumos: to pievilcība tirgū un kapacitāte (nestspēja).

Taču pirms objektu analīzes nestspējas matricā, lai aprēķinātu un novērtētu matricas divas vērtējuma dimensijas, tikai izvirzīti virkne kritēriju gan attiecībā uz pievilcību tūrisma tirgū, gan attiecībā uz objekta kapacitāti.

Pievilcība tūrisma tirgū un nozīme kultūrvēsturē (kritēriji)

1. Objekta atpazīstamība (atpazīstams pasaules mērogā, reģionālā mērogā, Latvijas vai lokālā);
2. Objekta iespējas papildināt citus kultūras tūrisma objektus/produktus savā reģionā;
3. Objekta interpretācija atraktīvā veidā;
4. Objekta īpašnieku/pārvaldnieku ieinteresētība objekta tūrisma funkcijās (augsta – vidēja – zema – noliedzoša);
5. Objekta vide un piekļuve (pieejamība sabiedrībai un transporta iespējas gradācijā no labas līdz nav pieejams);
6. Objekta ērtības tūristiem (WC, P, I u.c. – ir/nav pieejamas, kā arī gradācijā jaunizveidotas/nesen renovētas līdz minimālākais komforta līmenis);
7. Objekta arhitektoniskā/vēsturiskā/arheoloģiskā vērtība (ir/nav valsts/vietējā aizsardzībā, ir/nav veikti aizsardzības pasākumi, ir/nav apsaimniekošanas plāns);
8. Objekta izglītojošā vērtība (ir/nav gidi, iekļaujas/neiekļaujas kādā no interpretācijas tēmām);
9. Objekta unikalitāte (vai ir sastopami analogi, maz – daudz);
10. Tūrisma aktivitāte reģionā (augsta – vidēja – zema).

Līdzīgi virkne kritēriju tiek piemērota attiecībā uz objekta kapacitāti:

1. Objekta vispārējais stāvoklis (restaurēts/atjaunots – renovācijas procesā – nerenovēts, bet salīdzinoši labā stāvoklī,- nerenovēts un neapmierinošā stāvoklī – avārijas stāvoklī);
2. Objekta regulāra apsaimniekošana un uzraudzība (notiek pastāvīgi – periodiski – neregulāri – nenotiek vispār);
3. Objekta pakļaušanās degradācijai, palielinoties apmeklētāju skaitam (ļoti nozīmīga - nozīmīga - maznozīmīga– neietekmē);
4. Vai objekta izveidošana par tūrisma produktu/produktu sastāvdaļu ietekmētu vietējās kopienas dzīvesveidu/kultūru (ļoti nozīmīgi ietekmētu – nozīmīgi ietekmētu – maznozīmīgi ietekmētu – praktiski neietekmētu).

Katrs no augstākminētajiem kritērijiem iedalās gradācijās (lielākajai daļai pievienota iekavās) un katrs ieraksts tiek novērtēts ar konkrētu punktu skaitu. Tādējādi katram objektam tiek iegūts pievilcības tirgū un kapacitātes novērtējums, kuru atainojot matricā var iegūt kopainu gan par reģionu, gan par mazākām teritoriālām vienībām.

Lai matrica būtu pārskatāmāka, vispirms tika izveidotas matricas katram no novadiem vai teritorijas daļām (Ķemeri un apkārtnē, Lapmežciems, Engure, Smārde, Slampe&Džūkste, Sala, Kalnciems&Valgunde) no kurām 2 – 3 objekti ar augstāko novērtējumu tika pievienoti t.s. „lielajai” jeb ĶNP matricai.

Augsta		Ķemeru kūrorts	Lapmežciema muzejs, Šlokenbekas muižas komplekss, Džūkstes pasaku muzejs.
Vidēja	Lapmežciema sedums, Sēravota paviljons	Ķemeru parks ar parka arhitektūru; Viesnīca „Ķemeri”; Sv. Pētera un Pāvila Ķemeru pareizticīgo baznīca; Ragaciema zivju tirgus; Kaņiera pilskalns, Kauguru zvejniekiems. Ūdru Milzukulns; Z/s „Kurciņi”;	
Zema			
Pievilcība tirgū/ Nestspēja	Zema	Vidēja	Augsta

Jāņem gan vērā, ka novērtējums ir veidots uz pašreizējo brīdi un vairāki no objektiem atrodas vai nu renovācijas, vai pirmsrenovācijas stadijā, kad diemžēl paredzēt iznākumu nav iespējams.

Nemateriālajam kultūras mantojumam savukārt tika izvirzīti sekojoši kritēriji:

1. Vai konkrētā tēma ir saprotama plašam apmeklētāju lokam?
2. Vai tēma ir vizualizējama/demonstrējama?
3. Vai ir pietiekams informācijas daudzums tēmas interpretācijai?
4. Vai ir pieejami nemateriālā kultūras mantojuma nesēji (amatnieki, stāstnieki, zāļu sievas, kulinārā mantojuma pārzinātāji u.tml.)?

Apkopojot iegūto informāciju par materiālajiem kultūrvēstures objektiem un nemateriālo kultūras mantojumu, kā arī salīdzinot matricas/kritēriju vērtējumus izvirzījās vairākas tēmas/aktivitāšu kopums:

1. Zvejniecība (zvejnieku sadzīve, zivju tirdziņi, zvejnieku amati, ēdieni, to receptes, izbraucieni jūrā, zvejniekiem raksturīgā arhitektūra);

2. Kūrorta dzīve (Ķemeru kūrorts dažādos gadsimtos, minerālūdeņi, dūņas, to izmantošana, piedzīvojumi kūrortā, arhitektūra un kūrorta sadzīve);
3. Strēlnieku cīņas (vēsturiskās vietas, ar tām saistītie dievnami, kapi, muzeji, ierakumu vietas, arī vēstures stilizācija kā Cinevilla u.tml.);

Kā pakārtotas tēmas noteikti varētu būt:

- Lauku labumu tūres – papildus zemnieku saimniecībām, vietējiem amatniekiem un Džūkstes pasaku muzejam, šādā ekskursijā varētu iekļaut arī zemnieku saimniecības, kas atrodas pārējā Slampes, Džūkstes un Smārdes pagastu teritorijā (nav iekļautas stratēģijas reģionā).
- Apkārtnes dievnami – iekļaujot baznīcas, kas atrodas ārpus stratēģijas reģiona - Slokas baznīcu, Salas baznīcu, Valgundes klosteri, Kalnciema – Klīves luterāņu baznīcu.
- Padomju laiki Ķemeru NP (Ķemeru kūrorts Padomju laikos, Padomju varas elites medību vietas un tradīcijas, kolhozu dzīve).

3.2.4.1. Zvejniecība

Skat. angļu versiju.

3.2.4.2. Ķemeru kūrorta vēsture

Skat. angļu versiju.

3.2.4.3. Strēlnieku cīņas

Skat. angļu versiju.

3.2.5. Neizpētītās tēmas

Apzinot ĶNP kultūrvēstures mantojumu, izkristalizējās jomas, kuras nav pētītas vai arī pētītas daļēji un ir nepieciešama papildu informācija:

- Jūrmalā nav apzināti un pētīti arheoloģijas pieminekļi;
- Visā ĶNP teritorijā un ar to saistītajos pagastos nav pētīts un apkopots kulinārais mantojums. Ir nelielas iestrādes - Tukuma muzeja ekspedīcijas Engures pagastā, studējošo bakalaura darbi, kas pēta zivju ēdienu piedāvājumu piekrastē u.tml., taču šī informācija ir nepietiekoša, lai izdarītu visaptverošus secinājumus;
- Nepietiekami pētītas ir zināšanas un prakses saistībā ar dabu, vidi un telpu (laika vērošana, dabas dziedniecība, reliģiskie svētki);
- Ir pētīta, bet nav apkopotas teritorijas griezumā mutvārdu tradīcijas un izpausmes, ieskaitot valodu. Tukuma muzejs ekspedīcijās ir vācis teikas un nostāstus par Engures pagastu, Smārdes pagastu, vairāki vietējie novadpētnieki (Erna Zubova Engurē, Dzidra Legzdiņa Lapmežciemā) ir apkopējuši sev pieejamo informāciju, ļoti plašu informāciju var gūt no A.Lerha – Puškaiša materiāliem par Džūkstes teikām un pasakām, kā arī Gunta Pakalna apkopotajiem 21.gadsimta džūkstenieku stāstiem un piedzīvojumiem. Salīdzinošā analīze

teritorijas griezumā būtiski atvieglotu darbu gidiem, gatavojot stāstījumu par teritoriju kopumā. Tam varētu palīdzēt arī stāstnieku vakaru organizēšana, īpaši, ņemot vērā, ka Džūkstes pagastā jau ir tāda pieredze;

- Nav apkopota informācija par kūrorta dzīvi padomju gados un 90.gadu sākumā. Ja vēl ir pieejama salīdzinoši plaša informācija par kūrorta pirmsākumiem un brīvvalsts laiku, tad vēlāko laiku liecības pārsvarā var gūt tikai no preses izdevumu oficiālajām publikācijām.. Projektu vai grantu ietvaros būtu vērtīgi veikt zinātniskās ekspedīcijas apkopojot vietējo iedzīvotāju, gan arī kūrorta viesu un darbinieku stāstus par aizgājušo laiku.
- Tas pats attiecas uz zināmiem cilvēkiem, kas dzīvojuši vai strādājuši Ķemeru nacionālā parka teritorijā, īpaši pēdējos 50 – 60 gadus. Šī informācija var palīdzēt katra konkrētā laikposma interpretācijā, padarot to personīgāku un „cilvēciskotāku”. Līdz šim šādu informāciju pārsvarā ir pētījuši vietējo skolu skolēni, taču informācija bieži vien ir bijusi nepietiekama, bez atsaucēm, dzīvesstāstiem vai laikabiedru atmiņām trūkst videoierakstu un atmiņas pierakstītas, neievērojot dokumentācijas principus;

3.3. Ainavas

Skat. angļisko versiju.

3.4. Dziednieciskās vērtības

Skat. angļisko versiju.

3.5. Vides saglabāšana un ilgtspējīga resursu izmantošana

Skat. Angļisko versiju

3.6. Sociālekonomiskā analīze

3.6.1. Ekonomiskā un sociālā situācija ĶNP reģionā

Pēc pašvaldību teritoriālās reformas ĶNP atrodas piecu novadu teritorijās: Jūrmalas pilsētas, Tukuma novada, Jelgavas novada, Engures novada un Babītes novada teritorijās. ĶNP dienvidu daļa robežojas ar Dobeles novadu, kas arī ir iekļauts ĶNP ilgtspējīga tūrisma attīstības reģionā. ĶNP teritorijā zeme galvenokārt pieder valstij VARAM personā; tie ir galvenokārt meži un ūdeņi, kā arī privātajiem īpašniekiem (apdzīvotās vietas, pļavas) un pašvaldībai. Stratēģijas aptvertajā reģionā ārpus ĶNP robežām zeme pieder galvenokārt privātpersonām. Gan iedzīvotāju skaita ziņā, gan ekonomiskās aktivitātes ziņā visnozīmīgākie ir Engures novads un Jūrmalas pilsēta.

33 % (ap 160km²) ĶNP teritorijas ietilpst Engures novadā (tie ir apmēram 40% no novada platības). Šī novada robežās ĶNP pilnībā ietilpst Lapmežciema pagasts ar apmēram 2472 iedzīvotājiem (deklarējušies 2010. gadā). ĶNP reģiona teritorijā tuvu pie ĶNP robežas atrodas arī Apšuciems (189 iedzīvotāji) un Klapaknciems (178 iedzīvotāji) un Smārde (734 iedzīvotāji) un Milzkalne (689 iedzīvotāji) – kopā 4262 iedzīvotāji.

Jūrmalas pilsētā ietilpst 30 % (30 km²) ĶNP teritorijas (tie ir 8 % no pilsētas platības). ĶNP centrā atrodas Ķemeru, kas ir Jūrmalas pilsētas daļa apmēram ar 1962 iedzīvotājiem. Tuvu pie ĶNP austrumu robežas atrodas Kauguri un Sloka apmēram ar 26 600 iedzīvotājiem.

Kopumā ĶNP teritorijā dzīvo ap 4500 iedzīvotāju (galvenokārt Ķemeru un Lapmežciemā), bet 5 km joslā ap ĶNP vēl 32000 (Kauguri, Slampe, Smārde) kopā ĶNP ilgtspējīga tūrisma attīstības reģionā dzīvo ap 36 500 iedzīvotāju. Iedzīvotāju skaitam ir tendence sarukt, izņemot Līvberzi un Jūrmalu.

2010. gadā bezdarba līmenis ĶNP ekonomiskā reģiona pašvaldībās ir nedaudz zemāks, kā vidēji valstī (14.6%). Viszemākais bezdarba līmenis bija Lapmežciemā (5.77%) un Salas pagastā (5.72%), visaugstākais Jaunbērzi un Kalnciemā. Kopš 2008. gada bezdarbs pieaudzis 2-4 reizes (mazāk Lapmežciemā un Kalnciemā). Vairākums bezdarbnieku ir sievietes (izņemot vecuma grupu 50+).

Demogrāfiskā slodze ir tāda pati, kā vidēji valstī.

Galvenās ekonomiskās aktivitātes reģionā ir saistītas ar koksnes ieguvu un pārstrādi, lauksaimniecību, zvejniecību un zivju pārstrādi, kā arī ar tūrisma servisu – mazumtirdzniecību un sabiedrisko ēdināšanu. Ķemeru NP teritorijā ekonomiskās aktivitātes galvenokārt ir vērstas uz āru, respektīvi, vai nu saistītas ar jūru, vai lauksaimniecības zemēm, kas pieguļ parka teritorijai, vai arī ar tuvākajām lielajām pilsētām (Rīgu un Jūrmalu).

Lauksaimniecība ir vairāk attīstīta iekšzemē – Engures novada Smārdes pagastā un Tukuma novada Slampes un Džūkstes pagastos. Daļa no lauksaimniekiem ir lielražotāji – piena lopkopība, stādu audzēšana utt., tomēr ir sastopamas arī nelielas saimniecības, dažas no tām bioloģiskās.

Piekrastē viena no galvenajām ekonomikas nozarēm ir zveja un zivju pārstrāde. Pēdējos gados zveja ir ievērojami samazinājusies, tomēr turpinās zivju pārstrāde, izmantojot iepirktas zivis. Ragaciemā atrodas zivju tirgus, kurā tiek realizēta vietējos pagastos saražotā produkcija. Piekrastes ciemos ir saglabājušās arī daudzas privātas zivju kūpinātavas, kas piedāvā savu produkciju garāmbraucējiem.

Ķemeru NP teritorijā notiek arī dažādu derīgo izrakteņu ieguve – kūrorta rehabilitācijas centrs „Jaunķemerī” iegūst minerālūdeni un ārstnieciskās dūņas, kas tiek izmantotas ārstniecībā gan KRC „Jaunķemerī” gan citās Jūrmalas sanatorijās. Liela daļa no izmantotajām dūņām tiek ievietota speciālos reģenerācijas dīķos, lai pēc laika tās varētu izmantot atkārtoti.

Jelgavas novada teritorijā notiek dolomīta ieguve 103 ha platībā, ko veic SIA „Gneiss”. Dolomītu karjera īpašnieks ir izrādījis interesi arī par rekreācijas un tūrisma attīstību – atpūtas organizēšanu pie appludinātajiem dolomītu karjeriem un dolomīta karjera kā senas katorgas vietas interpretāciju.

Kaņiera ezerā notiek niedru ieguve, ar ko nodarbojas Lapmežciema iedzīvotāji. Niedres ir ļoti augstas kvalitātes un tiek izmantotas jumtu segumiem.

3.6.2. Tūrisma nozares nozīme reģiona ekonomikā

ĶNP un apkārtējās pašvaldībās tūrisma nozarē ir nodarbināti vidēji 10% no darba spējīgiem iedzīvotājiem. Ilgtspējīga tūrisma attīstības reģionā atrodas 28 naktsmītnes, 30 ēdināšanas uzņēmumi (10 no tiem ir apvienoti ar naktsmājām). Par tūrisma plānošanu visvairāk domā Jūrmalas pilsēta, un Engures novads. Tūrisma uzņēmējdarbība nav vienlīdz intensīva visā ĶNP reģionā - intensīvākā tūrisma uzņēmējdarbība (piedāvājumu, uzņēmumu skaits) noris Jūrmalā un Engures novados.

Naktsmītnes pārsvarā ir nelieli viesu nami ar 10-30 gultas vietām, bet ir arī vairāki lielāki atpūtas kompleksi, divas viesnīcas un divas sanatorijas - kopā ap 1500 gultas vietas. Sezoni darbojas arī

kempings ar 320 gultasvietām un 5 telšu vietas, kas kopā var uzņemt vēl apmēram 85 viesus. Daudziem mazo viesu namu īpašniekiem tūrisms ir papildus nodarbošanās. Pēc Tukuma tūrisma informācijas centra datiem, vidējais noslogojums gadā Tukuma un Engures novadu naktsmītnēs 2010. gadā bija apmēram 15%. Tūrismam ir raksturīga izteikta sezonālitate – vasarā noslogojums ir augsts – līdz 90 %, bet ziemā ļoti zems, izņemot brīvdienas (īpaši ap Ziemassvētkiem). ĶNP reģiona teritorijā darbojas 30 ēdināšanas pakalpojumu sniedzēji, par maksu tiek piedāvātas dažādas aktivitātes - Lapmežciema muzejs, Džūkstes muzejs, velosipēdu nomas, laivu nomas, nūjošanas inventārs, kalnu slēpošana, zirgu noma, gidu pakalpojumi. Svarīgākie ar tūrismu saistītie pakalpojumi ir mazumtirdzniecība (ap 20 nelieli veikali), degvielas uzpilde (6), un auto stāvlaukumi (3).

Pēc 2010. gada uzskaišu datiem kopējais tūrisma skaits vasaras sezonā ĶNP teritorijā bija ap 50 000 – 55 000. Vislielākais apmeklētāju pieplūdums ir vasaras mēnešos (jūnijā – augustā) nedēļas nogalēs piekrastē: ap 45 000 Jaunķemeros un Gausajā Jūdžē. Citos objektos - ap 15 000 Ķemeros, kūrorta vēsturiskajā centrā (daļa no šiem apmeklētājiem dodas tālāk uz „Meža māju” - ap 3000 un Slokas ezera taku – ap 4000, piekrasti), 1700 Kaņiera tornī, 600 Dunduru pļavu tornī, 1500 Lielā Ķemeru tīreļa laipā. Dabas taku un apskates objekti apmeklējums ir intensīvāks maijā un septembrī. Kaņiera ezerā makšķerēja ap 4000-5000 makšķernieku.

Pēc 2010. gada anketēšanas datiem 28% apmeklētāju paliek pa nakti – pārējie ir vienas dienas ceļotāji. Vidējais uzturēšanās ilgums ĶNP reģionā ir 2.5 nakts.

Tie, kas paliek pa nakti, vienā dienā uz vienu personu tērē ap Ls 17.37 diennaktī, 50% par naktsmītni, 34 % mazumtirdzniecība (pārtika u.c.), 10% transports, 10% tūrisma aktivitātes, 5% sabiedriskā ēdināšana.

Vienas dienas ceļotājs dienā tērē ap 10 Ls, 45 % mazumtirdzniecībā, 36% transportam, 14% par sabiedriskās ēdināšanas pakalpojumiem, 5% - par tūrisma pakalpojumiem.

Kopumā var teikt, ka lielākie ieņēmumi no tūrisma ir no vienas dienas apmeklētājiem, īpaši mazumtirdzniecībā. Vienas dienas apmeklētāju ir skaitliski vairāk, un tie arī proporcionāli vairāk naudas maksā par sabiedrisko ēdināšanu un dažādām tūrisma aktivitātēm. Tomēr kopumā apmeklētāji un tūristi salīdzinoši maz izmanto dažādas maksas tūrisma aktivitātes. Tas varētu būt saistīts gan ar stereotipu, ka daba ir par brīvu, gan ar nelielo piedāvājumu un informācijas trūkumu par esošo piedāvājumu. Atbildot uz jautājumiem par teritorijas mīnusiem, apmeklētāji no trūkstošajiem pakalpojumiem visbiežāk min kafejnīcas, (bezmaksas) stāvlaukumus, atpūtas vietas un veloceliņus – kas pārsvarā ir bezmaksas aktivitātes.

Kā vienus no galvenajiem faktoriem, kas kavē tūrisma attīstību, tūrismā iesaistītās puses min: finansējuma trūkumu, vāju sadarbību starp privāto un valsts sektoru, vāju infrastruktūru, vietējo iedzīvotāju inertumu un protestus, valsts politiku, vadības trūkumu, birokrātiju, kļūdas plānošanā, uzņēmēju inertumu, tūrisma speciālistu trūkumu, nepietiekamu marketingu, sliktu administrēšanu un organizēšanu un likumdošanu (Serdāne, 2009). Piemēram, viena no likumdošanas nepilnībām, kas kavē vietējo ražotāju sadarbību ar tūrisma uzņēmumiem ir tas, ka visām pārtikas precēm, kas tiek izmantotas ēdināšanas uzņēmumos, ir nepieciešami izcelsmes dokumenti.

Lai palielinātu ieņēmumus no tūrisma vietējā ekonomikā būtu nepieciešams:

- Palielināt apmeklētāju un tūristu skaitu nesezonā – piedāvājot aktivitātes

- Palielināt apmeklētāju uzturēšanās ilgumu – piedāvājot aktivitātes
- Palielināt maksas tūrisma pakalpojumu izmantošanu:
 - Esošo pakalpojumu popularizēšana (īpašu uzsvaru liekot uz pludmales apmeklētājiem)
 - Suvenīri (nepieciešama izpēte un veicinoši pasākumi, lai uzņēmēji ĶNP reģionā varētu uzsākt suvenīru izgatavošanu)
- Ar tūrisma palīdzību atbalstīt dabai un vietējiem draudzīgas ekonomiskās aktivitātes – vietējos ražotājus - bioloģisko lauksaimniecību, zivju pārstrādi, amatniekus:
 - Apzināt un reklamēt, lai apmeklētāji izvēlas vietējos pakalpojumus un ražojumus (iekļaujot tūrisma maršrutos un teritorijas aprakstā internetā)
 - Veicināt sadarbību starp ražotājiem un tūrisma uzņēmējiem (ekskursijas, semināri), ražotājiem un veikaliem/DUS
 - Veikt izpēti, vai ir nepieciešams veidot parka zīmolu „Ražots Ķemeru nacionālajā parkā” un izpētīt, kādas ir iespējas tirgot ĶNP ražojumus/suvenīrus vietējos veikalos un naktsmājās, izplatīt ĶNP produktus ārpus ĶNP - Latvijas produktu veikalos, viesnīcās, TICos.
 - Veicināt, lai daļa ražotāju ar laiku kļūst par apskates objektiem (individuālas tikšanās, semināri, ekskursijas). Ja saimniecības šaubās par viesu uzņemšanu, varētu sākt ar grupām gida pavadībā.
- Lai gūtu papildus ieņēmumus Ķemeru nacionālā parka apsaimniekošanai DAP būtu jāstrādā pie valsts zemes iznomāšanas tūrisma aktivitāšu veidošanai.
- Iespēju robežās apmācīt vietējos gidus un popularizēt gidu pakalpojumus.

3.7. Vietējo iedzīvotāju labklājība

Pēc 2010. gadā notikušās reģionālās reformas, Ķemeru nacionālais parks atrodas piecu pašvaldību – Jūrmalas pilsētas, kā arī Engures, Tukuma, Jelgavas un Babītes novadu teritorijās. ĶNP teritorijā dzīvo ~ 4500 vietējo iedzīvotāju, visvairāk Jūrmalas pilsētas un Engures novada pašvaldību teritorijās. Sīkāku iedzīvotāju skaita sadalījumu pa pašvaldībām skat. 3.6. punktā.

3.7.1. Pakalpojumu pieejamība

Sīkāk dažādi pakalpojumi ir aprakstīti tūrisma sadaļā. Kārtējā iedzīvotāju sanāksmē 2010. gadā aptaujājot iedzīvotājus par pakalpojumiem, kas pietrūkst, Ķemeru iedzīvotāji norādīja, ka Ķemeru pietrūkst pasta nodaļa (slēgta 2009. gadā), bankomāts, aptieka un aktīvas nodarbes jauniešiem brīvā laika pavadīšanai. Vietējie iedzīvotāji vēlas redzēt sakoptāku vidi, ēdināšanas pakalpojumus un naktsmītņi Ķemeru, nūju nomu, zirgu izjādes, tualeti, papildus atkritumu konteinerus, kā arī uzlabotu satiksmi ar Lapmežciemu, Sloku un Kauguriem. Tāpat viņi piemin, ka ir nepieciešams atjaunot Lielā Ķemeru tīreļa laipu un ierīkot takas Zaļajā Kāpā un Melnezera apkārtnē. Pie esošajām

takām vajadzētu novietot infrastruktūru pie kā pieslēgt velosipēdus. Paši vietējie iedzīvotāji norāda, ka vietēji salīdzinoši maz izmanto ĶNP piedāvātās iespējas un gribētu par tām saņemt vairāk informācijas. Viņi arī norāda, ka viesnīcās ir novecojusi informācija par ĶNP (droši vien spriežot pēc tūristu jautājumiem). Daži gribētu strādāt par gidem. Kā ideja tālākai nākotnei tiek minēta vēsturiska transporta atjaunošana Ķemerros (kādreiz no Ķemeriem uz jūru kursēja zirgu tramvajs).

Lapmežciema iedzīvotāji norāda, ka pietrūkst satiksmes ar Smārdi, kas ir jaunā novada centrs, un ir ļoti nesakopta pludmale (daudz atkritumu, nav tualetu). Milzkalnes iedzīvotāji vēlētos redzēt dabas taku gar Sloceņi no Valguma ezera līdz Kaņiera ezeram un takas Lustūžkalnā.

Daudzus no nosauktajiem faktoriem ietekmē ekonomiski apsvērumi un tie nav tieši saistīti un ietekmējami izmantojot tūrismu, tomēr Dabas aizsardzības pārvalde var turpināt aizstāvēt vietējo iedzīvotāju intereses, piemēram, apspriežot dažādus plānošanas dokumentus un rakstot atbalsta vēstules. Lai vecinātu iedzīvotāju labklājību DAP varētu sniegt vairāk informācijas par atpūtas iespējām un aktivitātēm nacionālajā parkā. Tā varētu arī turpināt organizēt ekskursijas pa ĶNP īpaši vietējiem iedzīvotājiem. Šāda ekskursija tika organizēta pasākuma "Daba aicina" ietvaros 2010. gada maijā.

3.7.2. Izglītība

Izglītība ir vēl viens veids, kā atrašanās Ķemeru nacionālajā parkā var uzlabot vietējo iedzīvotāju dzīves kvalitāti ir izglītība.

ĶNP teritorijā atrodas viena vidusskola (Ķemerros), viena pamatskola (Lapmežciema) un divas pirmsskolas izglītības iestādes (Ķemerros un Lapmežciemā). ĶNP tiešā tuvumā - stratēģijas aptvertajā reģionā – atrodas pamatskolas (Smārdē un Džūkstē), pirmsskolas izglītības iestādes (Smārdē un Slampē), sākumskola (Milzkalnē) un vidusskola (Zemgales vidusskola Slampē).

Pie skolām darbojas dažādi interešu izglītības pulciņi:

Lapmežciema pamatskolā - kori, folkloras ansamblis, tautisko deju kolektīvs, datorzinību, vizuālās mākslas, floristikas, keramikas, kokapstrādes, tekstilmākslas, **vides izglītības pulciņš**, „**Mazpulki**”, futbola un basketbola komandas.

Smārdes pamatskolā - deju kolektīvs, kori un vokālā grupa, Sarkanā Krusta, floristikas, lietišķās mākslas, kokapstrādes, mākslas, **vides izglītības**, jauno satiksmes dalībnieku, sporta un informātikas pulciņi.

Milzkalnes sākumskolā - sporta, drāmas un lasīšanas pulciņš; deju, informātikas, peldēšanas nodarbības; vokālais ansamblis, klavierespēle

Zemgales vidusskola Slampē – koris, vokālais ansamblis, deju kolektīvs, mūsdienu deju ansamblis, florbols, volejbols, basketbols, „**Mazpulki**”, datorgrafika, teātris

Ķemeru vidusskola – florbols, volejbols, vizuālā māksla, teātris

Regulāri skolās notiek arī dažādi saviesīgi pasākumi projektu nedēļas un konkursi.

Līdz šim vietējām skolām ir bijusi priekšroka, piesakoties uz Ķemeru „Dabas skolas” nodarbībām un ĶNP reindžeru izbraukuma lekcijā. „Meža mājā” jau daudzus gadus tiek rīkots Jūrmalas skolu vides

konkursa noslēguma pasākums. DAP PRA darbinieki ir piedāvājuši Ķemeru vidusskolai izstrādāt tematiskas nodarbības un lekcijas atbilstoši skolas programmai. DAP PRA darbinieki jau vairākus gadus piedāvā arī bezmaksas ekskursijas jauniešiem ar garīgās attīstības traucējumiem no Jūrmalas Sociālās Integrācijas centra filiāles, kas atrodas Ķemerās.

3.7.3. Mūzizglītība un neformālā izglītība

Ķemeru nacionālā parka esošie un potenciālie sadarbības partneri ir arī dažādas pieaugušo izglītības un neformālās izglītības organizācijas.

Pieaugušo izglītības iespējas dažādu kursu un semināru veidā piedāvā NVO „Labklājībai” (Lapmežciemā).

Neformālo izglītību stratēģijas aptvertajā reģionā piedāvā arī kultūras nami, bibliotēkas, biedrības, klubi, dažādas asociācijas un apvienības.

3.7.3.1. Kultūras nami

Lapmežciemā – vidējās paaudzes tautas deju kolektīvs, sieviešu vokālais ansamblis, tradīciju ansamblis, bērnu popgrupa, bērnu teātris.

Milzkalnē – folkloras kopa, tautas deju kolektīvs, divi sieviešu vokālie ansambļi, pensionāru vokālais ansamblis, līnijdeju grupa, bērnu popgrupa, bērnu modes deju grupa.

Slampē – jauniešu, vidējās paaudzes un senioru tautas deju kolektīvi, sieviešu vokālais ansamblis, folkloras kopa, amatierteātris, bērnu teātris, vokāli – instrumentālais ansamblis.

Kauguros – bērnu muzikālā studija, bērnu un vidējās paaudzes tautas deju kolektīvi, senioru deju kopa, deju studija, sporta dejas, klavierspēles studija, ģitārspēles pulciņš, pūtēju orķestris, divi vokālie ansambļi, vokāli instrumentālais ansamblis, divi jauktie kori, tradīciju kopa, jauniešu klubs, foto pulciņš.

3.7.3.2 Bibliotēkas

Atrodas Ķemerās, Lapmežciemā, Smārdē un Slampē. Līdz šim DAP PRA ir veidojusies veiksmīga sadarbība ar vietējām bibliotēkām un kultūras namiem, kuros tika izstādītas ceļojošas fotoizstādes par Ķemeru nacionālo parku. Ķemeru nacionālā parka pasākumos vairākkārt ir piedalījusies folkloras kopa „Milzkalnietes”.

3.7.4. Nevalstiskās organizācijas

Ķemeru NP hartas reģionā darbojas dažādas nevalstiskas organizācijas - biedrība „Partnerība laukiem un jūrai” (Smārde), biedrība „Labklājībai” (Lapmežciems), Lapmežciema zvejnieku biedrība, sieviešu interešu klubs „Spridzenes” (Lapmežciems), svarcelšanas un boksa klubs „Brāļi” (Ragaciems), biedrība „InBi” (Smārde), biedrība „Folkloras centrs Milzu kalns” (Milzkalne), biedrība „Sporta klubs „Brīvsolis””, Ķemeru iedzīvotāju biedrība, biedrība „Ķīris” (Ķemerī), Ķemeru nacionālā parka fonds, biedrība „Vide un veselība”, Tukuma invalīdu biedrība un Tukuma neredzīgo biedrība.

DAP PRA sadarbojas ar Lapmežciema biedrību „Labklājībai” talku organizēšanā un ar Ķemeru iedzīvotāju biedrību talku organizēšanā un Ķemeru svētku rīkošanā. Ir uzsākta sadarbība ar LNVP „Latvijas lauku sieviešu apvienība”, lai apzinātu rokdarbnieces, kas varētu gatavot ĶNP suvenīrus.

Nākotne būtu nepieciešams veidot ciešāku sadarbību ar biedrību „Vide un veselība”, Tukuma invalīdu biedrību un Tukuma neredzīgo biedrību.

3.7.5. Vietējie iedzīvotāji un tūrisms

Atbildot uz jautājumiem par tūrismu, Ķemeru iedzīvotāji norāda, ka viņiem nav iebildumu pret tūristiem un arī tad, ja tūrisma plūsma kļūtu intensīvāka, viņiem nebūtu iebildumu, ja vien tas notiek organizēti. Savukārt daudzi piekrastes iedzīvotāji norāda, ka viņiem vasarās traucē pārāk intensīva satiksme, tūristi rada troksni un atstāj aiz sevis atkritumus. Šīs problēmas varētu mazināt, izstrādājot rekreācijas plānu ĶNP piekrastei un iesaistot tajā vietējos iedzīvotājus.

Vietējo iedzīvotāju attieksmi pret tūrismu un tūristiem var ietekmēt neatrisināti konflikti starp DAP un vietējiem iedzīvotājiem arī citās jomās. Galvenie konflikti ar vietējiem iedzīvotājiem (no iedzīvotāju jautājumiem pirms sanāksmēm), kas pastarpināti var ietekmēt tūrismu ir:

- hidroloģiskais režīms (pavasara plūdu Ķemeru un Lapmežciemā) – Par situāciju Ķemeru 2009. gadā tika veikta hidroloģiskā izpēte un DAP PRA no 2009. gada regulāri tīra Vēršupīti, kas aizvada palu ūdeņus prom no Ķemeriem, līdz ar to konflikts ir ievērojami mazinājies. Lapmežciema iedzīvotāji vairo LIFE projektā 2005. gadā atjaunotās slūžas pie paaugstināta ūdens līmeņa un 2010. gadā ir panākta vienošanās par ūdens līmeņa samazināšanu uz vienu gadu un hidroloģiskās izpētes uzsākšanu.
- nokaltušie koki mežos. Daļai vietējo iedzīvotāju (īpaši Ķemeru) nav pieņemams, ka no ceļiem un apdzīvotu vietu tuvumā ir redzami nokaltuši un krituši koki. 2010. gada pavasarī iedzīvotāju sanāksmē tika panākts kompromiss par atsevišķām teritorijām gar ceļu Ķemeru – Jaunķemeru, kur ceļu malās tika izvākti kritušie koki.
- būvniecības ierobežojumi, kompensāciju neesamība. Latvijā šobrīd ir izstrādāta, bet ekonomisku apsvērumu pēc nav spēkā likumdošana, kas kompensētu dabas aizsardzības radītos saimnieciskās darbības ierobežojumus (izņemot mežizstrādi).

Ķemeru nacionālajam parkam ir izstrādāts komunikāciju plāns. Lai uzturētu dialogu ar vietējiem iedzīvotājiem DAP PRA rīko iedzīvotāju sanāksmes dažādās apdzīvotās vietās parkā un tā tuvumā (vienu reizi 1-2 gados), kurās tiek sniegta informācija par jaunumiem Ķemeru nacionālā parka apsaimniekošanā, tajā skaitā arī tūrismā un tiek atbildēts uz vietējo iedzīvotāju jautājumiem. DAP PRA darbinieki regulāri sniedz jaunāko informāciju vietējā presē. Tūrisma forumā vietējos iedzīvotājus pārstāv Lapmežciema biedrība „Labklājībai”.

3.8. Tūrisms

3.8.1. Teritorijas tūrisma vēsture

Ķemeru kūrorts ir bijis veselības tūrisma galamērķis sākot no 19. gs. vidus. Sākotnēji tas bija elitārs kūrorts, bet Padomju laikā masveida tūrisma galamērķis. Savukārt Lielais Ķemeru tīrelis, tam apkārt esošie meži un Kaņiera ezers kalpoja kā medību teritorijas Padomju varas elitei. Piekrastes ciemos tradicionāli vasarās tika uzņemti atpūtnieki. Līdz ar nacionālā parka nodibināšanu tika izveidotas pirmās dabas takas – velotaka Zaļajā Kāpā un laipa Lielajā Ķemeru tīrelī. Pēc nacionālā parka nodibināšanas tika aizliegts putnu medības Lielajā Ķemeru tīrelī un Kaņiera ezerā.

3.8.2. Esošais tūrisma piedāvājums, pakalpojumi un produkti

3.8.2.1. Infrastruktūra

Ceļi

Ķemeru nacionālais parks ir pieejams pa valsts nozīmes autoceļiem: Rīga – Ventspils (A10) (šobrīd sliktā stāvoklī, bet tiek plānota rekonstrukcija) Rīga – Liepāja (A9), 1. šķiras autoceļiem Rīga – Talsi (P128), Kalnciems - Kūdra (P110) (sliktā stāvoklī un rekonstrukcija netiek plānota tuvākajā laikā), Jelgava – Tukums (P98).

Pārvietošanos pa teritoriju nodrošina 2. šķiras valsts autoceļi Lapmežciems – Antiņciems – Valguma ezers (15 km grantēts ceļš, labā stāvoklī); Klapkalnciems – Smārde – Slampe (30 km salīdzinoši labā stāvoklī, posmā Klapkalnciems – Ventspils šoseja (A10) ceļš ir asfaltēts, posmā no Ventspils šosejas līdz Slampei - grantēts). Mazākas nozīmes autoceļi atrodas pašvaldību pārziņā. Tūrismā nozīmīgākie no tiem ir Tūristu iela un Jaunķemeru ceļš, kas savieno Ķemerus ar Jaunķemeriem (6 km, labā stāvoklī), ceļi Antiņciems – Ķemeri (zemes ceļš, ļoti sliktā stāvoklī), Lancenieki – Dunduru pļavas (grantēts ceļš, vietām sliktā stāvoklī – lielas bedres).

Meža aizsardzības un izstrādes vajadzībām, gan vietām arī velomaršrutiem tiek izmantoti meža zemes ceļi (~65 km kopgarumā), kas lielā mērā uzbūvēti veicot mežu meliorāciju (ceļš gar Kauguru grāvi – lielākais no tiem). Pašreiz to stāvoklis ir samērā slikts, tie netiek remontēti, blakus esošie grāvji stipri aizauguši, nav tīrīti vismaz pēdējos 10 gadus. Bebru darbības rezultātā ceļa segums vietām iebrucis un izskalots.

Autobusu satiksme

Teritoriju šķērso visi tālsatiksmes autobusi, kas kursē no Rīgas uz Kurzemes lielākajām pilsētām - Tukumu, Talsiem, Ventspili, Liepāju u.c. Ķemeri ir savienoti ar Jūrmalu ar mikroautobusu Nr. 10 un pilsētas autobusu Nr. 6.

Dzelzceļš

Dzelzceļa līnija Rīga – Tukums, stacijas Ķemeri, Kūdra un Smārde.

Lidlauki

Tuvākais lidlauks ir Starptautiskā lidosta „Rīgas”, kas atrodas apmēram 50km (45min) attālumā no Ķemeriem. Tiek plānota lidlauka atvēršana Tukumā 25 km (25 min) attālumā no Ķemeriem.

Ostas

Tuvākā osta ir Rīgas pasažieru osta, jahtklubi Rīgā un Jūrmalā (Lielupē un Priedainē 4 jahtklubi),

Telekomunikācijas

Latvijā lielākie mobilo sakaru operatori – LMT, TELE2 TRIATEL un Bite, kas pastāvīgi uzlabo pārklājumi, tajā skaitā arī Ķemeru nacionālā parka teritorijā. LMT savu UMTS pārklājumu lielākajā daļā ĶNP teritorijas vērtē kā teicamu, izņemot Smārdes apkārtni un nacionālā parka dienvidu daļu, kur tas tiek vērtēts kā labs. TELE2 savu pārklājumu lielākajā daļā ĶNP teritorijas vērtē kā teicamu, atskaitot parka austrumu malu (Odiņu – Pavasaru polderi), kur tas bija plānots uz 31.08.2010. TRIATEL pārklājumam ĶNP teritorijā pārsvarā ir mainīga uztveršanas zona, bet nacionālā parka

rietumu malā tikai ar āra antenām. Bite ir jaunākais no mobilo sakaru operatoriem un nav pieejamas ziņas par pārklājumu.

3.8.2.2. Pakalpojumi

Naktsmītnes un ēdināšana

Tūrisma uzņēmumi nav vienmērīgi izvietoti stratēģijas reģiona teritorijā, vairāk to ir piekrastē - Jūrmalas pilsētā un Engures novadā.

ĶNP reģionā kopā ir 28 naktsmītnes (10 no tām piedāvā arī ēdināšanu, sešas strādā tikai vasaras sezonā – kempings un telšu vietas). Visu gadu Ķemeru nacionālā parka reģionā darbojas divas viesnīcas ar 287 gultas vietām, divas sanatorijas ar apmēram 700 gultas vietām, divi atpūtas kompleksi ar 123 gultas vietām, 15 viesu nami ar 314 gultas vietām un viens motelis ar 80 gultas vietām, kopā **1500** gultas vietas. Vasaras sezonā vēl papildus darbojas kempings ar 320 gultas vietām, piecas telšu vietas 85 viesiem, kopā vēl 405 vietas.

Naktsmītnes piedāvā arī dažādas telpas semināriem kopā 11. No tām divas ir paredzētas 300 cilvēkiem, sešas 50 – 70 cilvēkiem, un trīs – 30 cilvēkiem.

ĶNP reģiona teritorijā darbojas 30 ēdināšanas pakalpojumu sniedzēji (10 no tiem naktsmītnēs) – seši restorāni, 21 kafejnīca, divi bistro un viena picērija.

Tūrisma informācijas centri

Reģiona teritorijā tūrisma informāciju sniedz Ķemeru nacionālā parka informācijas centrs (nav sertificēts kā informācijas centrs, strādā maijā un septembrī brīvdienās, jūnijā – augustā – visas dienas), tuvākie informācijas centri ārpus reģiona teritorijas ir Tukuma tūrisma informācijas centrs, Jūrmalas pilsētas tūrisma informācijas centrs un tūrisma informācijas punkts, Jūrmalas kūrorta un tūrisma informācijas centrs un Jelgavas reģionālais tūrisma informācijas centrs. 2011. gadā Kauguros ir atvērts sanatorijas „Jantarnij Bereg” informācijas centrs, arī pašā sanatorijā ir informācijas centrs. Engures novads domā par informācijas centra atvēršanu Lapmežciemā. 2009. gadā projekta “Parki un ieguvumi” ietvaros tika izdots plakāts ar Ķemeru NP karti un galveno apskates objektu aprakstiem latviešu un angļu valodās. Tas tika izplatīts Hartas teritorijas tūrisma uzņēmumiem, lai tie varētu kalpot kā nacionāla parka informācijas punkti.

Iepirkšanās

stratēģijas reģiona teritorijā ir Ragaciema zivju tirgus, kas pārdod Ragaciemā kūpinātas u.c. pārstrādātas zivis, nelieli vietējie veikali, kas pārdod pārtikas un ikdienas preces, ziedus (Ķemeru - 4, Lapmežciemā – 5, Smārdē - 4, Slampē – 2, Apšuciemā - 1). Vietējo meistarū un amatnieku darinājumus var iegādāties ziedu veikalā Lapmežciemā.

Bankas/ valūtas maiņa

ĶNP reģionā atrodas viena bankas filiāles (A/S Krājbanka Lapmežciemā) un bankomāti Lapmežciemā, Smārdē, Slampē un Kauguros.

Transporta pakalpojumi (angļu versijā iekļauta tikai pēdējā rindkopa)

Starppilsētu satiksme (ar Rīgu) - No Rīgas un Jūrmalas uz Kūdru, Ķemeriem un Smārdi var nokļūt ar vilcienu Rīga – Tukums un Rīga – Ķemeri (apmēram 16 vilcieni dienā katrā virzienā). ĶNP teritoriju šķērso visi tālsatiksmes autobusi, kas kursē no Rīgas uz Kurzemes lielākajām pilsētām - Tukumu, Talsiem, Ventspili, Liepāju u.c. Jaunķemeros iespējams nokļūt arī ar starppilsētu mikroautobusu Rīga – Jaunķemeri.

Vietējā satiksme (administratīvās teritorijas ietvaros) - Jūrmalas pilsētas teritorijā autobuss Nr. 6 (Sloka - Ķemeri) un mikroautobuss Nr. 10 (Bulduri – Ķemeri). Sezonas laikā no 15. maija līdz 15. septembrim kursē mikroautobuss Nr. 14 (Kauguri – Ķemeru kapi). Tukuma novadā stratēģijas aptvertajā reģionā katru dienu, izņemot svētdienas, kursē autobuss Tukums – Slampe. Engures novada administratīvajā teritorijā stratēģijas aptvertajā reģionā sabiedriskais transports nekursē.

Transports starp dažādām administratīvajām teritorijām –

Engures novadu un Jūrmalu savieno mikroautobuss Bulduri – Spuņņupe – Sloka – Ragaciems – Kalniņi, kas kursē četras reizes dienā un nodrošina iedzīvotāju pārvietošanos piekrastes rajonos.

No Tukuma uz Milzkalni/Smārdi (Engures novads) skolu mācību gada laikā darba dienās divas reizes dienā kursē autobuss.

No Tukuma uz Lapmežciemu trīs reizes nedēļā, tostarp, sestdienās, kursē autobuss.

Tukuma novadu šķērso reģionālais maršruts Tukums – Jelgava, ar trīs reisiem katru dienu.

Ko vajadzētu uzlabot: Vietējās un reģionālās nozīmes autobusu maršruti galvenokārt veidoti tieši vietējo iedzīvotāju vajadzībām un, iespējams, nodrošina pamata iespējas nokļūt novada centrā un atpakaļ. Tomēr daudzviet situācija joprojām ir neapmierinoša, piemēram, trūkst sabiedriskā transporta savienojuma starp piekrastes apdzīvotajām vietām Engures novadā un novada centru Smārdē, nav savienojuma starp piekrastes ciematiem un Ķemeriem, starp piekrasti un lauku rajoniem Tukuma novadā – Slampes un Džūkstes pagastos.

ĶNP reģionā atrodas piecas degvielas uzpildes stacijas un četri maksas stāvlaukumi. Tuvākie taksometru pakalpojumi un autonomas atrodas Tukumā un Jūrmalā.

Kūrorta dziedniecības un rehabilitācijas pakalpojumi

Kūrorta dziedniecības un rehabilitācijas pakalpojumus ĶNP reģionā piedāvā kūrorta un rehabilitācijas centrs „Jaunķemeri” un sanatorija „Jantarnij Bereg”.

Kūrorta rehabilitācijas centrs "Jaunķemeri" specializējas ļoti daudzu orgānu, sistēmu un organisma audu saslimšanu ārstēšanā: sirds un asinsvadu slimības, centrālās un perifērās nervu sistēmas slimības, balsta un kustību aparāta saslimšanas, gremošanas orgānu slimības, uroģenitālās sistēmas saslimšanas, ginekoloģiskās saslimšanas, ar vielmaiņu saistītās slimības, ādas saslimšanas, bērnu saslimšanas. KRC „Jaunķemeri” piedāvā medicīnisko rehabilitāciju stacionāri un ambulatoros veselības aprūpes pakalpojumus. Viens no galvenajiem ārstēšanas paņēmieniem ir ārstēšana ar dabiskajiem minerālūdeņiem un dziednieciskām dūņām – sērūdeņraža vannas, sapropeļa un kūdras dūņu aplikācijas uz slimām ķermeņa daļām. Citas pielietotās ārstniecības metodes ir fizikālā terapija (magnēti, lāzeri, ultraskaņa u.c.), fizioterapija – locītavu, mugurkaula, muskuļu, cīpslu izstrādāšana,

ergoterapija – ir mērķtiecīga aktivitātes izmantošana atveseļošanās veicināšanā atvieglojot personas dzīves uzdevumu veikšanu, hidroterapija – dūņu aplikācijas, sērūdeņraža vai broma minerālūdens vannas, 4-kameru vannas, virpuļvannas, zemūdens stiepšana, ārstnieciskā vingrošana zālē, baseinā, fizioterapija grupā ar kardiotrenažieriem, nūjošana, diētiskā ēdināšana.

Sanatorija „Jantarnij Bereg” piedāvā sirds un asinsvadu sistēmas, balsta-kustību sistēmas saslimšanas un perifērās nervu sistēmas saslimšanas ārstēšanu, galvenās izmantotās ārstēšanas metodes ir fizioterapija (elektroārstēšana (amplipulsa terapija, SMS forēze, diadinamoterapija, galvanizācija un elektroforēze, decimetru viļņu un ultraīsviļņu terapija); magnitoterapija; ārstēšana, izmantojot gaismu (lāzerterapija, UV starojums); ultraskaņas tehnoloģijas, kā arī fonoforēzi ar dažādiem medikamentiem; inhalācijas; ūdens ārstnieciskās procedūras (cirkulārā un šarko duša); sulfāta hlorīda ūdeņi (iekšķīga lietošana un vannas); dūņu dziedniecība (aplikācijas) un sērūdeņraža vannas.

Medicīnas pakalpojumi

Medicīnas pakalpojumi ir pieejami Lapmežcema doktorātā, Apšuciema feldšeru un vecmāšu punktā un Smārdes pagasta doktorātā. Darba dienās atvērta ģimenes ārsta prakse Ķemeru; Jaunķemeru, kūrorta rehabilitācijas centra „Jaunķemerī” telpās atrodas kūrorta poliklīnika, kas strādā katru dienu. Kauguros katru darba dienu darbojas veselības centrs, dežūrārsts pieņem arī brīvdienās.

Pasts

Pasta nodaļu pakalpojumi ir pieejami Lapmežciemā, Smārdē, Slampē un Kauguros.

Internets

Interneta pieejas punkti atrodas Lapmežciema pagasta pārvaldē, Smārdes, Apšuciema un Milzkalnes bibliotēkās.

3.5.2.3. Aktivitātes

Dabas takas un velomaršruti

Šobrīd Ķemeru NP piedāvā trīs dabas takas: Dumbrāja taku, Slokas ezera taku un Valguma ezera nūjotāju taku. Divas dabas takas ir slēgtas, lai veiktu rekonstrukciju: Lielā Ķemeru tīreļa taka un Kaņiera ezera pilskalna taka un viena taka – Sēra dīķu taka, ir pieejama tikai gida pavadībā.

Nacionālajā parkā ir pieejami arī četri marķēti velomaršruti – trīs maršruti Valguma ezera apkārtnē un Slokas ezera velomaršruts. Notiek velomaršruta izbūve Zaļajā kāpā. Sīkāk apraksti ir pieejami sadaļā par vides interpretāciju un DAP mājas lapā (<http://www.daba.gov.lv/kemeri>).

Apskates objekti:

ĶNP reģionā dažādos tūrisma materiālos ir minēti ap 40 dažādi apskates objekti. Tie pārstāv dažādas dabas, kultūrvēstures un dziednieciskās vērtības un ir sīkāk parakstīti sadaļās 3.1.-3.4. Lielākie ir Ķemeru kūrorta vēsturiskais centrs, Lapmežciema muzejs, Džūkstes pasaku muzejs un Dunduru pļavas.

Pasākumi

Galvenie pasākumi Ķemeru nacionālā parka reģionā ir: pavasara un rudens Putnu vērošanas dienas, Sikspārņu nakts, Bioloģiskās daudzveidības diena, Nacionālo parku diena, Ceļotāju diena, Pļavu diena, Mitrāju diena, Ķemeru svētki, Zvejnieku Svētki, Jāņi un Muzeju nakts.

Laivošana

Ezeros – laivošanai visbiežāk tiek izmantoti Kaņiera un Valguma ezers, jo tur ir pieejamas laivu nomas (viena Kaņiera ezerā un divas Valguma ezerā).

Upes – pa ĶNP upēm laivošana šobrīd praktiski nenotiek. 2011. gada pavasarī notika izmēģinājuma brauciens pa Vecsloceni posmā no Jaunķemeru ceļa līdz Lielupei.

Jūra – Latvijā šobrīd darbojas uzņēmumi, kas piedāvā nomāt jūras laivas un organizē laivu braucienus pa jūru. Šī aktivitāte iegūst arvien lielāku popularitāti. ĶNP tas šobrīd nenotiek, bet posms Ragaciems – Bigaņciems varētu būt piemērots.

Makšķerēšana un zemūdens medības

Kaņiera ezerā tiek organizēta licencēta makšķerēšana un no 2011. gada arī licencētas zemūdens medības. Pārējās ĶNP ūdenstilpnēs makšķerēšana ir atļauta ar valstī pieņemtajām makšķerēšanas kartēm likumā noteiktajā kārtībā (ievērojot sezonas ierobežojumus).

Jūras zveja

Jūras zveja šobrīd oficiāli netiek piedāvāta kā tūrisma aktivitāte, bet to ir iespējams sarunāt caur paziņām pie vietējiem zvejniekiem.

Jāšana ar zirgu

Zirgu nomu un izjādes parkā šobrīd piedāvā kūrorta – rehabilitācijas centrs „Jaunķemerī”, kas piedāvā arī reitterapiju. Parka teritorijā ir vairākas zemnieku saimniecības, kam pieder zirgi. Z/s „Griķi” apsver iespēju par zirgu nomu un izjādēm (1 zirgs).

Medības

Ķemeru nacionālā parka teritorija, izņemot rezervāta zonu ir iznomāta medību kolektīviem – pārsvarā vietējiem iedzīvotājiem.

Pirtis un SPA

Lielākā daļa no ĶNP reģiona teritorijā esošajām naktsmājām piedāvā lauku pirti vai saunu. SPA pakalpojumus piedāvā Viesnīca „Arkādija”.

Sporta un trenāžieru zāles, sporta laukumi

Liela daļa no ĶNP reģionā esošajām naktsmītnēm piedāvā laukumus sporta spēlēm. Trenāžieru zālies ir pieejamas KRC „Jaunķemerī” un viesnīcā „Arkādija”.

Publiskie peldbaseini

Peldbaseini ir pieejami KRC „Jaunķemerī” un sanatorijā „Jantarnij Bereg”.

Ekskursijas gidu pavadībā

Ķemeru nacionālajā parkā ir gidu pakalpojumus piedāvā SIA „Ķemeru takas” un 4 pašnodarbināti gidi, kas ir piedalījušies ĶNP rīkotās gidu apmācībās.

Putnu vērošana

ĶNP teritoriju apmeklē putnu vērotāji – gan individuāli, gan grupās. Putnu vērošanai ir uzbūvēti trīs torņi – Dunduru pļavās, Kaņiera ezera Riekstu pussalā un Slokas ezerā.

Fotografēšana

ĶNP teritorijā individuāli ierodas neliels skaits dabas fotogrāfu. Reizēm tiek rīkoti starptautiski plenēri.

3.8.2.4. Tūrisma produkti.

Skat. Anglisko versiju.

Ķemeru nacionālā parka fonds jau otro pavasari piedāvā pūču vērošanas ekskursijas par maksu.

3.8.3. Aktivitāšu centri

Skat. Anglisko versiju.

3.8.4. Tūrisma zonējums

Skat. Anglisko versiju.

3.8.5. Informācija un marketings

3.8.5.1. ĶNP mārketinga organizētāji

Izpētot līdz šim sagatavotos materiālus par ĶNP tūrisma piedāvājumu, kā galvenie kopīga tūrisma piedāvājuma virzītāji minami ĶNP administrācija un reģionālie TICi (Jūrmala, Tukums), kā arī dažādu projektu vai mārketinga aktivitāšu ietvaros – tūrisma asociācijas „Lauku ceļotājs”, Kurzemes tūrisma asociācija un Latvijas tūrisma informācijas sniedzēju asociācija „Lattūrinfo”. Pašvaldības un uzņēmēji līdz šim ĶNP kā tūrisma galamērķi reklamējuši mazāk, izmantojot ĶNP vārdu vairāk kā savas darbības vides kvalitātes zīmi.

Pastarpināti, bet arvien nozīmīgāks mārketinga organizētājs ir pati sabiedrība – masu mediji, kas atspoguļo aktualitātes un aktivitātes teritorijā un pastarpināti līdz ar to reklamē parku, un sociālie portāli, kuros aktīvākie ceļotāji ar savu rakstu, atsauksmju un fotogrāfiju par savu atpūtu, ceļojumu, piedzīvojumiem un emocijām reklamē parku un tā piedāvājumu.

3.8.5.2. Mārketinga mērķi, līdzekļi un kanāli

Galvenie ĶNP tūrisma mārketinga mērķi ĶNP līdz šim ir bijis informēt un popularizēt ĶNP kā unikālu dabas tūrisma galamērķi, kā arī izglītēt par dabas daudzveidību un tās vērtībām un propagandēt dabai draudzīgu ceļošanu un dzīvesveidu.

ĶNP tūrisma piedāvājuma virzīšanai līdz šim izmantoti sekojoši mārketinga līdzekļi un kanāli:

<p style="text-align: center;">ĶNP kopīgais piedāvājums</p>	<p style="text-align: center;">Uzņēmēju individuālais piedāvājums</p>
<i>Mārketiņa līdzekļi</i>	
<p style="text-align: center;">Kartes</p> <p style="text-align: center;">Bukleti</p> <p style="text-align: center;">Web lapa</p> <p style="text-align: center;">Logo</p> <p style="text-align: center;">Stendi</p> <p style="text-align: center;">Pasākumi</p> <p style="text-align: center;">Semināri</p> <p style="text-align: center;">Publikācijas</p> <p style="text-align: center;">Preses relīzes</p> <p style="text-align: center;">Izglītojošie pasākumi</p> <p style="text-align: center;">Konkursi</p> <p style="text-align: center;">Akcijas</p> <p style="text-align: center;">Ceļojošās izstādes</p> <p style="text-align: center;">Ceļojošo autoru (neatkarīgie) ceļveži</p> <p style="text-align: center;">Norādes</p> <p style="text-align: center;">Vides stendi</p>	<p style="text-align: center;">Web lapa</p> <p style="text-align: center;">Bukleti</p> <p style="text-align: center;">Preses relīzes</p> <p style="text-align: center;">„mute-mutē”</p> <p style="text-align: center;">atrašanās vieta</p> <p style="text-align: center;">e-pastu izsūtīšana</p> <p style="text-align: center;">draugiem.lv profils</p> <p style="text-align: center;">booking.com un citi meklētāji, rezervāciju sistēmas</p>
<i>Mārketiņa kanāli</i>	
<p style="text-align: center;">internets</p> <p style="text-align: center;">informācijas centri</p> <p style="text-align: center;">prese</p> <p style="text-align: center;">vides stendi (reklāma)</p> <p style="text-align: center;">kultūras nami</p> <p style="text-align: center;">bibliotēkas</p> <p style="text-align: center;">viesnīcas</p>	

grāmatnīcas
Mērķauditorija
LV Ārzemnieki

Pielikumā – līdz šim izdotie materiāli par ĶNP (nav).

Darba seminārā par ĶNP mārketinga aktivitātēm uzņēmēju un citu ĶNP tūrisma attīstībā iesaistīto pušu viedoklis bija, ka nozīmīgākie mārketinga līdzekļi un kanāli šobrīd un tuvākajā nākotnē ir:

- internets (mājas lapas, akcijas, baneri, rezervācijas sistēmas),
- neatkarīgās publikācijas (ceļveži, apraksti, publikācijas)
- preses relīzes (aktuālais, informatīvā un atgādinājošā reklāma dažādos masu mēdijos),
- tūrisma informācijas sniedzēji (centri, punkti, stendi, norādes).

3.8.5.3. Online un offline pārdošana

Tūrisma pakalpojuma pārdošanas vieta skatāma kā galveno mārketinga kanālu izvēle precīzai mērķauditorijas sasniegšanai.

Galvenās *offline* pārdošanas vietas – masu mēdiji, t.i., prese, TV, radio, pasts, vide (vides reklāmas – stendi, instalācijas), izstādes, sabiedriskās attiecības, tūroperatori un firmas.

Online vietas ir saistītas ar IT tehnoloģiju izmantošanu – mājas lapas, e-pasti, baneri, interneta TV, blogi, mobilās ziņas, SPAMi.

Izvērtējot līdzšinējos mārketinga kanālus, ĶNP tūrisma piedāvājums apzināti (zināšanu un pieejamo finanšu u.c. resursu dēļ) virzīts galvenokārt *offline* veidā: informatīvās lapas, flaijeri, kartes, bukleti pieejami uz vietas teritorijā vai izplatīti izstādēs, akciju laikā, tūrisma firmās, masu mēdijos preses relīžu un publikāciju variantā. Teritorijā izvietotas informatīvās norādes, zīmes, stendi.

Tā kā internets un IT tehnoloģijas ir strauji attīstījušās un sabiedrības ikdienas dzīvē ieņēmušas lielu lomu, tad to nozīme produktu pārdošanā arī kļūst arvien lielāka. Piemēram, informācijas meklētājā *google* informācija uz 2010.gada 14.maiju par ĶNP, ierakstot meklētājā vārdu salikumu – Ķemeru nacionālais parks, uzrādījās gandrīz 24 tūkstošos ierakstu. Taču jau uz 2010.gada 1.augustu šo ierakstu skaits jau bija vairāk nekā 30 tūkstoši.

Šajā pat meklētājā kā pirmās 8 lapas, kurās meklēt informāciju par ĶNP tūrisma iedāvājumu uzrādījās (uz 2011. gada maiju):

- 1) www.kemeri.lv
- 2) lv.wikipedia.org
- 3) www.latvia.travel/lv/
- 4) www.kemeri.gov.lv (bijušās Ķemeru nacionālā parka administrācijas mājas lapa, kas vairāk nedarbojas)
- 5) www.turisms.tukums.lv

- 6) www.daba.gov.lv
- 7) www.likumi.lv
- 8) www.draugiem.lv/kemeru-nacionalais-parks
- 9) www.easyget.lv
- 10) www.vietas.lv
- 11) www.takas.lv

Kā negatīva pazīme minams fakts, ka www.kemeri.gov.lv lapa vairs nedarbojas, un atverot šo saiti no *google* neparādās uzraksts, ka šī lapa vairs nedarbojas vai saite uz jauno mājas lapu, kur izlasāma informācija par ĶNP, vai jaunā mājas lapa.

3.8.6. ĶNP apmeklētāji

Skat. angļisko versiju.

2010. gada ĶNP apmeklētāju anketēšanas rezultāti

Anketēšana norisinājās no 2010.gada maija līdz oktobrim. Šajā periodā 20 dienas apmeklētāji tika vienlaicīgi anketēti 10 vietās ĶNP teritorijā: ĶNP apmeklētāju un informācijas centrā „Meža māja”, pie trīs skatu toņiem: Slokas ezera putnu torņa, Kaņiera ezera putnu torņa un Dunduru pļavu torņa, uz Lielā Ķemeru tīreļa laipas un sešās citās vietās – auto stāvlaukumā piekrastē, Gausajā Jūdzē, Kaņiera ezera laivu bāze, uz takas uz Jaunķemeru pludmali un Ķemeru pie sēravota “Ķirzaciņa”.

Anketēšanas laikā kopumā aptaujāti 1100 respondenti, par derīgām atzītas 1094 anketas.

Demogrāfiskā informācija

Respondentu izcelsme

Anketēšanas sākumā, atbildot uz jautājumu „Vai dzīvojat šajā reģionā?” (*04.jautājums*), tika iegūtas atbildes par to, kuri no ĶNP apmeklētājiem ir vietējie iedzīvotāji un kuri ceļotāji/tūristi. Kopumā no visiem respondentiem 58.5% bija ceļotāji un tūristi, kas nedzīvo ĶNP teritorijā, bet apmeklē to dažādu atpūtas vai kādos citos nolūkos.

2.tabula. Respondentu izcelsme

	Skaitis	%
Dzīvo ĶNP teritorijā	454	41,5
Nedzīvo ĶNP teritorijā	640	58,5
Kopā	1094	100

Respondentu dzimums

Respondenti gandrīz vienlīdzīgi pārstāvējuši abus dzimumus.

3.tabula Respondentu dzimums

Dzimums	Visi respondenti		Tūristi	
	Skaitis	%	Skaitis	%
Sievietes	584	53,4	353	55,2
Vīrieši	510	46,6	287	44,8
Kopā	1094	100	640	100

Respondentu vecums

Apkopojot datus par respondentu vecumu (5.2.jautājums), galvenās vecuma grupas ir ekonomiski aktīvie iedzīvotāji, t.i., iedzīvotāji 21-40 gadu un 41-60 gadu vecumā, kas kopumā veido vairāk nekā 80% no visiem respondentiem.

4.tabula Respondentu vecums

Vecums	Visi respondenti		Tūristi	
	Skaitis	%	Skaitis	%
15 - 20 gadu	62	5,7	28	4,4
21 - 40 gadu	558	51,0	349	54,5
41 - 60 gadu	363	33,2	200	31,3
61 - vairāk gadu	111	10,1	63	9,8
Kopā	1094	100	640	100

Respondentu izcelsme

Skatoties respondentu izcelsmi (5.3.jautājums), lai noskaidrotu vai tie pārstāv vietējā vai ārzemju tūrisma sektoru, noskaidrojās, ka aptuveni 80% ir Latvijas ceļotāju, kas saskan arī ar citu teritoriju, kā arī valsts tūrisma būtību – lielākā tūrisma daļa ir vietējais tūrisms.

5.tabula Respondentu izcelsme

Vecums	Visi respondenti		Tūristi	
	Skaitis	%	Skaitis	%
Latvija	926	84,6	472	73,8

Ārvalstis	168	15,4	168	26,3
Kopā	1094	100	640	100

Latvijas respondentu izcelsme

Apskatot Latvijas ceļotāju galvenās mītnes vietas (izcelsmes vietas) (5.3.jautājums), lielākā daļa ĶNP apmeklētāju ir Rīgas, Jūrmalas, Tukuma un Zemgales rajonu iedzīvotāji.

6.tabula Latvijas respondentu izcelsme

Vecums	Visi respondenti		Tūristi	
	Skaitis	%	Skaitis	%
Rīga	296	32,0	281	59,5
Jūrmala	280	30,2	9	1,9
Zemgales rajoni	76	8,2	71	15,0
Rīgas rajons	34	3,7	21	4,4
Vidzemes rajoni	33	3,6	33	7,0
Kurzemes rajoni	25	2,7	22	4,7
Nezināmi	15	1,6	2	0,4
Latgales rajoni	9	1,0	9	1,9
Kopā	926	100	472	100

Ārzemju respondentu izcelsme

Savukārt starp ārzemju respondentiem kā augsti prioritārās valstis minama Vācija, Lietuva un Krievija, bet kā prioritārās – Nīderlande un Igaunija un, kā jauni prioritārie tirgi – Francijas un Polija, kuru tūristu skaits apkārtējās teritorijās pakāpeniski katru gadu pieaug.

7.tabula Ārzemju respondentu izcelsme

Valstis	Respondentu skaits	%
Vācija	40	23,8
Lietuva	38	22,6
Krievija	19	11,3
Nīderlande	12	7,1
Igaunija	8	4,8
Francija	7	4,2

Polija	5	3,0
ASV	4	2,4
Spānija	3	1,8
Čehija	3	1,8
Izraēla	2	1,2
Baltkrievija	2	1,2
Ukraina	2	1,2
Lielbritānija	2	1,2
Austrālija	2	1,2
Norvēģija	1	0,6
Somija	1	0,6
Itālija	1	0,6
Kanāda	1	0,6
Šveice	1	0,6
Rumānija	1	0,6
Beļģija	1	0,6
Citi	12	7,1
Kopā	168	100

Respondentu nodarbošanās anketēšanas laikā

Pirms anketēšanas uzsākšanas fiksēta arī respondentu nodarbošanās viņu uzrunāšanas brīdī (03.jautājums). Atbilžu varianti piedāvāti 5 – pastaiga, pārgājiens, izjāde ar zirgiem, velobrauciens vai cita atbilde, ar vietu atzīmei „kāda cita nodarbošanās”. Lielākā daļa ĶNP apmeklētāju anketēšanas brīdī izmantojusi iespēju būt dabā un pastaigāties – 66% no visiem respondentiem un 73% tūristu.

8.tabula Respondentu nodarbošanās anketēšanas laikā - 1

	Visi respondenti		Tūristi	
	Skaitis	%	Skaitis	%
Pastaiga	726	66,4	471	73,6
Pārgājiens	23	2,1	14	2,2
Izjādes	5	0,5	2	0,3
Velobrauciens	86	7,9	35	5,5
Cita	254	23,2	118	18,4
Kopā	1094	100	640	100

Kā nākamā atbilde minēta „cita nodarbe”, starp kurām visvairāk minētas dabas vērošana, makšķerēšana, saulošanās pludmalē, kā arī piknikošana un parka apmeklējums ekskursijas laikā (grupā).

9.tabula Respondentu nodarbošanās anketēšanas laikā - 2

	Visi respondenti	
	Skaitis	%
Pastaiga	726	66,4
Velobrauciens	86	7,9
Atpūta pie dabas, dabas vērošana	42	3,8
Makšķerēšana	37	3,4
Saulošanās, pludmale	33	3,0
Ekskursija	26	2,4
Pārgājiens	23	2,1
Izbrauciens ar auto / moto	20	1,8
Pikniks	18	1,6
Laivošana	10	0,9
Paņemt ūdeni	6	0,5
Ogot, sēnot	5	0,5
Izjādes	5	0,5
Gaida vilcienu, autobusu	4	0,4
Darba darīšanās	3	0,3
Fotografēt	2	0,2
Makšķernieku vērošana	1	0,1
Gulbju barošana	1	0,1
Sacensības	1	0,1
Skriešana	1	0,1
Bērna dzimšanas diena	1	0,1
Kāzu izbrauciens	1	0,1
Cita	42	3,8
Kopā	1094	100

Respondentu ceļošanas paradumi

Pētot respondentu ceļošanas paradumus, anketēšanas rezultātā tika iegūti rezultāti, ka gan vietējie iedzīvotāji, gan tūristi ceļo galvenokārt ar kādu kopā (5.4.jautājums).

10.tabula Respondentu ceļošanas paradumi – 1

	Visi respondenti		Tūristi	
	Skaitis	%	Skaitis	%
Ceļo viens pats	215	19,7	86	13,4
Neceļo viens pats	879	80,3	554	86,6
Kopā	1094	100	640	100

Lielākā daļa respondentu divatā vai kopā ar ģimeni vai draugiem.

11.tabula Respondentu ceļošanas paradumi – 2

	Visi respondenti		Tūristi	
	Skaitis	%	Skaitis	%
Ceļo viens pats	215	19,7	86	13,4
Ceļo divatā	289	26,4	160	25,0
Ceļo pa 3	251	22,9	154	24,1
Ceļo pa 4	133	12,2	89	13,9
Ceļo pa 5	81	7,4	58	9,1
Ceļo grupā (5+)	125	11,4	93	14,5
Kopā	1094	100	640	100

Kopumā respondentiem līdzīgi bijuši 2612 līdzbraucēji. Lielākā daļa no tiem ir vecuma grupā 21-40 gadu, kā arī bērni līdz 14 gadiem un vecāki cilvēki par 41 gadu.

12.tabula Respondentu līdzbraucēju vecums

	Visi respondenti		Tūristi	
	Skaitis	%	Skaitis	%
0 - 14 gadu	531	20,3	362	19,7
15 - 20 gadu	286	10,9	173	9,4
21 - 40 gadu	1082	41,4	797	43,3
41 - 60 gadu	562	21,5	399	21,7
61 - vairāk gadu	151	5,8	111	6,0
Kopā	2612	100	1842	100

Apmeklējuma iemesli

Vaicāti, ar kādu mērķi respondenti apmeklēja ĶNP (1.1.jautājums), apkopojot brīvo atbilžu rezultātus – kopumā 1105 atbilžu variantus visu respondentu vidū un 652 tūristu vidū, galvenais mērķis ir doties brīvdienās vai vienas dienas ceļojumā.

13.tabula Kādēļ respondenti apmeklēja šo reģionu?

Iemesls	Visi respondenti		Tūristi	
	Skaitis	%	Skaitis	%
Brīvdienas	250	22,6	234	35,9
Vienas dienas ceļojums	233	21,1	221	33,9
Nedēļas nogale	95	8,6	91	14,0
Draugu/radu apciemojums	46	4,2	43	6,6
Darījumi	13	1,2	11	1,7
Cits iemesls	48	4,3	40	6,1
Nav atbildes	420	38,0	12	1,8

Kopā	1105	100	652	100
-------------	-------------	------------	------------	------------

Jautājot, kādās nodarbēs respondenti jau ir iesaistījušies vai plāno iesaistīties, esot ĶNP (1.2.jautājums), lielākā daļa atbilžu (kopumā visi respondenti bija snieguši 3143 atbilžu variantus, tūristi – 1787) bija saistītas ar dabas vērošanu – vide, ainava, dzīvnieki, putni, vai aktivitātēm dabā – pastaigas un peldēšanās.

14.tabula Kādēļ respondenti apmeklē šo reģionu?

Nodarbes	Visi respondenti		Tūristi	
	Skaitis	%	Skaitis	%
Pastaigas	753	24,0	454	25,4
Dzīvās dabas vērošana	445	14,2	282	15,8
Peldēšanās	423	13,5	235	13,2
Ievērojamu objektu apskate	345	11,0	250	14,0
Putnu vērošana	251	8,0	162	9,1
Velobraukšana	238	7,6	82	4,6
Sēņot, ogot	217	6,9	76	4,3
Laivošana	138	4,4	46	2,6
Kultūras baudīšana	117	3,7	83	4,6
Muzeja apmeklējums	81	2,6	56	3,1
Kanoe laivas	9	0,3	4	0,2
Citas nodarbes	126	4,0	57	3,2
Kopā	3143	100	1787	100

Kā nozīmīgākie apskates objekti, ko plāno apmeklēt ĶNP (1.3.jautājums), respondenti visbiežāk minējuši Slokas ezera taku un torni, Ķemerus un tā apskates objektus, pludmali, kā arī Kaņiera ezera putu torni un laivu bāzi. Jāpiebilst, ka vien aptuveni puse nosaukusi vienu izvēli – objektu vai vietu, kuru apmeklējusi vai apmeklēs, aptuveni 1/4 daļa nosaukusi divas izvēles un nedaudz vairāk par 1/10 daļu nosaukusi 3 izvēles – objektus apmeklējumam, kā tas ir lūgts anketēšanas laikā.

15.tabula Biežāk pieminētās atbildes, kādus apskates objektus jau apmeklējuši vai plāno apmeklēt

Objekts, vieta	Atbilžu skaits
Slokas ezers, taka un tornis	155
Ķemeri	123
Jūra un jūras piekraste, pludmale	122
Kaņiera ezers, putnu tornis un laivu bāze	74
Lielā Ķemeru tīreļa laipa	55
Dumbrāja taka	48
ĶNP un Ķirzacīņa	44
Jūrmala - arhitektūra, pludmale, AO	40
Sēravots	39
Veselības uzlabošana	38
Meža māja	29
Dunduru pļavas	25

Jaunķemeri	10
Melnezers	6

Taču kopumā nosaukti vairāk nekā 70 nosaukumu, starp kuriem pieminēti ne tikai ĶNP objekti, bet arī Rīga un citi populāri nosaukumi Latvijā.

Nosaucot divus svarīgākos iemeslus, kādēļ respondenti apmeklē ĶNP (2.1.jautājums), kā būtiskākie 1/3 respondentu atbildēs minēta iespēja atpūsties dabā (34.7%), savukārt 11.7% tā ir iespēja atpūsties arī pie jūras, bet 10.8% - laba iespēja pavadīt brīvdienas vai atvaļinājumu.

16.tabula Svarīgākie iemesli ĶNP apmeklējumam

Iemesls	Skaitis	%
Atpūta dabā	240	34,7
Jūra un pludmale	81	11,7
Brīvdienas, atvaļinājums	75	10,8
Draugu, radu apmeklējums	41	5,9
Interesē AO	39	5,6
Tuvu mājām	36	5,2
Maz cilvēku, klusums	33	4,8
Pirmo reizi atbraukts	29	4,2
Skaista vieta	24	3,5
Makšķerēt	22	3,2
Radu, draugu ieteikums	21	3,0
Atmiņas, nostalgija	20	2,9
Piestāj garāmbraucot	16	2,3
Citi iemesli	15	2,2
KOPĀ	692	100

Kopumā visi šie iemesli dominē arī, skatoties atsevišķi 1. un 2.iemesla uzskaitījumu.

Zināšanas par ĶNP

Uzdotot jautājumu, vai respondenti zina, ka ĶNP ir īpaši aizsargājamā teritorija (ĪADT) (2.2.jautājums), lielākā daļa – vairāk nekā 80% atbildēja pozitīvi.

17.tabula Vai zinājāt, ka ĶNP ir ĪADT?

Atbilde	Visi respondenti		Tūristi	
	Skaitis	%	Skaitis	%
Jā, zināju	959	87,7	545	85,2
Nē, nezināju	135	12,3	95	14,8
Kopā	1094	100	640	100

Visiem, kas atbildēja pozitīvi, ka zina, ka ĶNP ir ĪADT, tika uzdots jautājums, vai var noprecizēt, kāda ĪADT tā ir. Respondenti snieguši katrs vairāk nekā vienu atbildi – kopumā 1132 atbildes versijas no visiem respondentiem un 625 no tūristiem. Lielākā daļa zināja atbildēt, ka ĶNP ir nacionālais parks.

18.tabula Zināšanas par ĶNP kā par ĪADT

Atbilde	visi		tūristi	
	Skaitis	%	Skaitis	%
nacionālais parks	837	73,9	475	76,0
biosfēras rezervāts	208	18,4	101	16,2
dabas parks	62	5,5	34	5,4
dabas liegums	25	2,2	15	2,4
Kopā	1132	100	625	100

Tūristu uzturēšanās ilgums ceļojuma laikā

Plānotais uzturēšanās ilgums (3.1.jautājums) gandrīz pusē gadījumu ir tikai 1-2 naktis (attiecīgi 25% un 14.3%), kas sakrīt arī ar respondentos minēto atbildi par to, ar kādu mērķi tie ieradušies ĶNP, t.i., ka ĶNP apmeklē brīvdienās vai nedēļas nogalēs.

19.tabula Tūristu uzturēšanās ilgums ceļojuma laikā

Nakšu skaits	Skaitis	%
1 nakts	63	25,0
2 naktis	36	14,3
3 naktis	25	9,9
4 naktis	16	6,3
5 naktis	9	3,6
6 naktis	3	1,2
7 naktis	13	5,2
8 naktis	1	0,4
9 naktis	2	0,8
10 naktis	15	6,0
11 naktis	2	0,8
12 naktis	4	1,6
13 naktis	20	7,9
14 naktis	20	7,9
15 un vairāk naktis	23	9,1
Kopā	252	100

Nakšņošana

Tiešs jautājums par to, vai respondenti nakšņos sava ceļojuma laikā, vai nē, netika uzdots. Taču ņemot vērā nākamo uzdoto jautājumu atbildes par uzturēšanās vietām un ilgumu (3.1.jautājums), anketēšanas rezultātā nācās secināt, ka ceļojuma laikā nakšņot plānojuši nedaudz vairāk par pusi (51.6%) no ceļotājiem / tūristiem.

20.tabula Nakšņošanas izvēle

Atbilde	Tūristi	
	Skaitis	%
Jā, nakšņos ceļojuma laikā	330	51,6
Nē, nenakšņos	310	48,4
Kopā	640	100

Kā galvenā uzturēšanās vieta (3.1.jautājums) visbiežāk gadījumu minēta Jūrmala (50.2%) un Rīga (24.7%), bet ĶNP teritorija – 9.5% gadījumu.

21.tabula Tūristu uzturēšanās vieta ceļojuma laikā

Uzturēšanās vieta	Skaitis	%
Jūrmala	148	50,2
Rīga	73	24,7
ĶNP	28	9,5
Tukums	16	5,4
Engure, Roja	4	1,4
Citur	26	8,8
Kopā	295	100

Nakšņošanai izvēlēto naktsmītņu veids tiek minēts dažāds, taču no piedāvātajiem veidiem kā vispopulārākais nosaukts variants, ka nakšņos „privāti” (3.2.jautājums). Atbildi gan uz šo jautājumu sniegusi vien mazliet vairāk nekā puse respondentu (330 gab.).

22.tabula Izvēlētās naktsmītnes veids ceļojuma laikā

Naktsmītnes veids	Skaitis	%
Privāti	105	31,8
Viesnīca	57	17,3
Kempings / treileri	44	13,3
Viesu nams / lauku māja	18	5,5
Jauniešu mītne	8	2,4
Kotedža / brīvdienu māja	6	1,8
Cita veida	92	27,9
Kopā	330	100

Transports

Atbildot uz jautājumiem par transporta veidiem, kas izmantoti ceļojumu laikā, tad kā populārākais transporta veids, kas respondentiem-tūristiem norādīts kā izmantotais, lai atbrauktu uz ĶNP (3.3.jautājums, iespēja sniegt vairākus atbilžu variantus), minēts autotransports, t.i. 71.1%.

Lai arī daudz mazāks skaits, taču kā otrais svarīgākais transporta veids, kas tiek minēts atklūšanai uz ĶNP, tiek minēts sabiedriskais transports: vilcienu satiksme – 9% un satiksmes autobuss – 4.5% gadījumā.

23.tabula Izvēlētie transporta līdzekļi, lai atbrauktu uz ĶNP

Transporta līdzekļi	Skaitis	%
Auto	457	71,1
Vilciens	58	9,0
Satiksmes autobuss	29	4,5
Autobuss	28	4,4
Divritenis	25	3,9
Avio+transfērs	16	2,5
Dzīvojamais treileris	8	1,2
Taxi	6	0,9
Maxi taxi	5	0,8
Minibuss	5	0,8
Motocikls	3	0,5
Prāmis	3	0,5
Peldošā māja	0	0,0
Kopā	643	100

Autotransports ir arī iecienītākais transporta veids, kas tiek izmantots vai tiek plānots izmantot ĶNP apceļošanai (3.4.jautājums) - 70.9%.

24.tabula Izvēlētie transporta līdzekļi, lai apceļotu uz ĶNP

	Skaitis	%
Auto	439	70,9
Divritenis	55	8,9
Kājām	47	7,6
Satiksmes autobuss	26	4,2
Autobuss	21	3,4
Dzīvojamais treileris	9	1,5
Vilciens	8	1,3
Taxi	5	0,8
Motocikls	3	0,5
Minibuss	3	0,5
Maxi taxi	0	0,0
Prāmis	0	0,0
Peldošā māja	0	0,0
Cits	1	0,2
Neceļos	2	0,3

Kopā	619	100
-------------	------------	------------

Kā nākamais iecienītākais transporta līdzeklis ĶNP apceļošanai tiek minēts divritenis – 8.9% gadījumu, kas norāda, ka gan vides aizsardzības gan ilgtspējības nolūkos iespējams veidot piedāvājumus ceļošanai uz un pa ĶNP – „auto + velo” un „vilciens + velo”.

ĪADT faktora nozīmība ceļojuma izvēlē

Uzdodot respondentiem-tūristiem jautājumu „Vai esat atceļojis uz šo reģionu tādēļ, ka šeit atrodas šī aizsargājamā teritorija?” (3.5.jautājums), tika noskaidrots vai ĪADT statuss ir nozīmīgs ĶNP kā galamērķa izvēlē. Taču, kā aptaujas laikā noskaidrojās, ĪADT statusa esībai nozīme ir vien vienai trešdaļai respondentu – 33.4%, kas uz šo jautājumu bija atbildējuši apstipriņoši.

25.tabula Vai apceļojat šo reģionu, jo šeit atrodas ĪADT?

Atbilde	Skaitis	%
Jā	214	33,4
Nē	426	66,6
Kopā	640	200

Tiem, kas bija atbildējuši pozitīvi, ka viņiem ir svarīgi ceļojuma izvēlē un ceļošanā, ka ĶNP ir ĪADT, tika jautāts, cik tas viņiem ir svarīgi (3.6.jautājums). Lielākā daļa – 89.3% - atbildēja, ka tas ir svarīgi un 1/3 daļa no tiem pat atbildēja, ka ir ļoti svarīgi.

25.1.tabula Cik svarīgi apmeklējumam ir, ka ĶNP ir ĪADT?

Atbilde	Skaitis	%
Ļoti svarīga	62	29,0
Svarīga	129	60,3
Mazsvarīga	15	7,0
Nesvarīga	5	2,3
Nav atbildes	3	1,4
Kopā	214	100

Apmeklējuma biežums

Uzdodot jautājumu, vai respondenti šo teritoriju apmeklē pirmo reizi (3.7.jautājums), gandrīz 2/3 respondentu tūristu atbildēja, ka šī nav pirmā reize, kad apmeklē ĶNP. Šādas atbildes liecina, ka ĶNP esošais piedāvājums ir apmierinošs, pietiekams, kvalitatīvs.

26.tabula Vai apmeklē ĶNP pirmo reizi?

Atbilde	Skaitis	%
---------	---------	---

Jā, pirmo reizi	261	40,8
Nē, esmu jau šeit bijis	379	59,2
Kopā	640	100

Atbildot uz jautājumu, cik reizes jau ir būs ĶNP, aptuveni 1/3 daļa respondentu ĶNP bijusi jau 2-3 reizes, aptuveni 1/3 bijusi 4-6 reizes, bet pārējie - vairāk reizi.

27.tabula ĶNP apmeklējuma biežums

Atbilde	Skaitis	%
Vienu reizi	2	0,7
2 reizes	45	15,0
3 reizes	43	14,3
4 reizes	29	9,7
5 reizes	38	12,7
6 reizes	28	9,3
7 reizes	11	3,7
8 reizes	3	1,0
9 reizes	1	0,3
10 reizes	25	8,3
vairāk kā 10 reizes	53	17,7
vairākas reizes gadā	1	0,3
pāris reizes	21	7,0
Kopā	300	100

Informācija

Noskaidrojot atbildi uz jautājumu, kur respondenti-tūristi atrada informāciju par ĶNP (3.8.jautājums, ar iespēju minēt vairākus atbilžu variantus no iespējamajiem), kā galvenais informācijas avots minēti draugu un radu ieteikumi (42.5% atbilžu). Savukārt kā nākamie informācijas avoti minēti internets (25.3%) un brošūras par ĪADT (10.5%).

28.tabula Informācijas avots par ĶNP

Atbilde	Skaitis	%
Ģimene, draugi	299	42,5
Internets	178	25,3
Brošūra par ĪADT	74	10,5
zinu kopš bērnības, pieredze	28	4,0
ĪADT infocentrs	28	4,0
tūrisma brošūra	19	2,7
TV, radio	17	2,4
skolā	10	1,4
publicācija avīzē, žurnālā	10	1,4
garāmbraucot	9	1,3
ieraudzīja uz kartes	7	1,0
sekoja ceļazīmēm	6	0,9
naktsmītnē	4	0,6
mediķu ieteikums	3	0,4
no vietējiem	3	0,4
esmu gids / strādājis	3	0,4
eksperti / semināri	2	0,3
izlasīja info stendā	2	0,3
Rīgas TIC	1	0,1
nezināja, ka ir parks	1	0,1
Kopā	704	100

Savukārt, noskaidrojot informācijas pietiekamību visu respondentu vidū (3.9.jautājums), atkarībā no informācijas meklēšanas/sniegšanas avota, 44.4-71.5% respondentu nebija viedokļa par uzdoto jautājumu. Taču atbildējušajiem respondentiem lielākoties bija pozitīvas atbildes, ka informācija bijusi pietiekama.

29.tabula Informācijas pietiekamība ĪADT informācijas centrā – ĶNP „Meža mājā”

Atbilde	Skaitis	%
Jā, bija pietiekama	334	30,6
Nē, nebija pietiekama	36	3,3
Nav atbildes / viedokļa	724	66,1
Kopā	1094	100

30.tabula Informācijas pietiekamība ĪADT kartēs un brošūrās

Atbilde	Skaitis	%
Jā, bija pietiekama	451	41,3
Nē, nebija pietiekama	50	4,6

Nav atbildes / viedokļa	593	54,2
Kopā	1094	100

31.tabula Informācijas pietiekamība ĪADT mājas lapā

Atbilde	Skaitis	%
Jā, bija pietiekama	229	21,0
Nē, nebija pietiekama	82	7,5
Nav atbildes / viedokļa	783	71,5
Kopā	1094	100

32.tabula Informācijas pietiekamība norādēs pie takām

Atbilde	Skaitis	%
Jā, bija pietiekama	412	37,7
Nē, nebija pietiekama	196	17,9
Nav atbildes / viedokļa	486	44,4
Kopā	1094	100

33.tabula Informācijas pietiekamība novērošanas punktos (torņos)

Atbilde	Skaitis	%
Jā, bija pietiekama	394	36,0
Nē, nebija pietiekama	93	8,5
Nav atbildes / viedokļa	607	55,4
Kopā	1094	100

Viskritiskāk informācijas pieejamība novērtēta ĪADT mājas lapā un pie norādēm (un/vai stendiem) pie takām, kur 1/3 no atbildējušajiem ir novērtējuši to kā nepietiekamu.

Traucējumi apmeklējumam

Anketēšanas laikā respondentiem tika lūgts novērtēt, vai bija kādi apstākļi, kas traucēja viņu apmeklējumu ĶNP teritorijā (3.10.jautājums). Pieci faktori tika piedāvāti novērtēt 6 baļļu sistēmā, kā rezultātā iegūtās atbildes 4 kritērijos bija pietiekami pozitīvas:

- respondenti norādīja, ka apmeklētāju skaits nav tik liels ĶNP apmeklējuma laikā, lai traucētu viņu atpūtu, proti, vairāk nekā 90% atbildēja, ka ĶNP esošais apmeklētāju skaits nav pārāk liels un ka tie netraucē apmeklējumu;
- līdzīga ir arī respondentu atbilde par citu apmeklētāju uzvedību, proti, 91.3% respondentu atbildēja, ka citu apmeklētāju uzvedība viņus nemaz netraucē ceļojuma laikā;
- gandrīz tikpat daudz respondentu - 84.9% - atbildēja, ka attieksme pret dabīgo vidi arī nav traucēklis viņu ceļojuma laikā;
- tāpat arī augsnes erozija nav nosaukta kā traucēklis ceļojuma laikā (91.6% atbilžu).

Lielākajai respondentu daļai – 70.5% nesaskatīja kā traucēkli arī piegružotību, taču šī īpašība tika nosaukta gan kā traucēklis, minot citus iemeslus-traucējumus ceļojumu laikā (īpaši ārvalstu tūristu vidū), kā arī starp negatīvajām ĶNP īpašībām.

34.tabula Apstākļu-traucējumu novērtējums ceļojuma laikā ĶNP

	1 - nemaz netraucēja	2 - netraucēja	3 – ne īsti traucēja, ne netraucēja	4 - mazliet traucēja	5 - traucēja	6 – ļoti traucēja	KOPĀ %	Nezin / nav atbildes
pārāk daudz apmeklētāju	81,4	9,5	4,4	2,3	1,2	1,2	100	7
citu apmeklētāju uzvedība	81,4	9,9	4,5	1,9	1,5	0,8	100	8,3
piegružotība	54,5	16	12,8	7	4,1	5,6	100	6,7
attieksme pret dabisko vidi	72,2	12,7	6,5	3,7	2,6	2,3	100	15,8
augšnes erozija	85,2	6,4	4,8	1,5	1,2	0,9	100	26
	74,5	11,1	6,7	3,4	2,2	2,2	100	12,8

Kopumā, neviens no aptaujas laikā piedāvātajiem/minētajiem apstākļiem kā iespējamajiem traucējumiem netiek uzskatīts kā traucējums, jo vidējais to novērtējums ir 1 – 1.9 punkti, kur 1 ir atbildes variants „nemaz netraucēja” un 2 – „netraucēja”.

35.tabula Apstākļu-traucējumu novērtējums ceļojuma laikā ĶNP – vidējais novērtējums

Apstākļi	Vidējais novērtējums
pārāk daudz apmeklētāju	1,3
citu apmeklētāju uzvedība	1,2
piegružotība	1,9
attieksme pret dabisko vidi	1,3
augšnes erozija	1

Savukārt, dodot iespēju respondentiem minēt pašiem kādus apstākļus, kas ir traucējuši tiem ceļojumu laikā vai bijuši nepieņemami, atrodoties ĪADT, kā visbiežāk minētie ir:

- nesakoptība un netīrība, jo īpaši Ķemeru centrs,
- informācijas trūkums (gan internets, gan norādes un informācija stendos),
- dažādu infrastruktūras lietu neesamība (atkritumu konteineri, ēdināšanas uzņēmumi, veikali, tualetes, norādes, mantu glabātuves u. tml.).

36.tabula Respondentu nosauktie apstākļi, kas traucējuši ceļojuma laikā ĶNP

Atbildes	Skaitis	%
nesakoptība un netīrība	21	28,8
trūkst informācijas, vajag vairāk	10	13,7
viss aizaudzis	5	6,8
nav atkritumu konteineru	5	6,8
izpostīts veselības kūrorts	4	5,5
nav kino, veikalu, kafejnīcu	4	5,5
daudzas lietas bojātas	4	5,5
Ķemeru tīreļa laipa slēgta	4	5,5
netīrība pludmalē	3	4,1
nav mantu glabātuves	3	4,1
nav tualetšu	3	4,1
nav norāžu	3	4,1
daudz odu	3	4,1
mainīta dabiskā vide	1	1,4
sarežģīti nokļūt	1	1,4
nav noteikumu kā uzvesties dabā	1	1,4
grib kanoē laivošanu	1	1,4

nav aktīvās atpūtas iespējas	1	1,4
kultūras šoks	1	1,4
nav solu pludmalē	1	1,4
nav auto stāvvietas	1	1,4
	73	

Teritorijas novērtējums

Kopumā, novērtējot teritoriju 10 baļļu skalā (3.11.jautājums), ĶNP vidējais novērtējums ir 6.8 balles, t.sk. ar augstāko novērtējumu – 9 un 10 balles – ĶNP novērtējuši 32.6% respondentu, nākamo pozitīvo vērtējumu – 7 un 8 balles – snieguši 50.9% apmeklētāju, savukārt vidēju un apmierinošu novērtējumu – 5 un 6 balles – snieguši 13.2 apmeklētāju.

37.tabula Dabas teritorijas novērtējums

	1 - ļoti slikta	2	3	4	5	6	7	8	9	10 - ļoti laba
Novērtējums (%)	0,4	0,6	1	1,3	5,7	7,5	20,4	30,5	19,4	13,2
Vidējais novērtējums - 6,8										

Kopumā, atbildot uz jautājumu, vai respondenti ieteiktu citiem apmeklēt ĶNP (3.12.jautājums), 92% atbildējuši pozitīvi.

38.tabula Vai citiem ieteiktu apmeklēt ĶNP?

Atbilde	Skaits	%
Jā, ieteiktu	1007	92,0
Nē, neieteiktu	87	8,0
Kopā	1094	100

Piedāvājot respondentiem izteikt savu viedokli – pozitīvo un negatīvo par ĶNP (3.13.jautājums), starp pozitīvajām atbildēm visbiežāk pieminētās atbildes ir par parka vērtībām – skaista daba un tās elementi, patīkama vide, svaigs gaiss, klusi un mierīgi, nav daudz apmeklētāju, kvalitatīvi izveidotie torņi un takas, piekraste un atpūtas iespējas pie jūras, atpūta atpūsties no ikdienas un vides piemērotība atpūtai ģimenei. Atzinīgi novērtēts, ka parks piemērots velobraucējiem, kā arī pieejams bez maksas. Kā jauki un patīkami novērtēti ne tikai vietējie iedzīvotāji, bet arī parkā saimniekojošie – dabas aizsardzības speciālisti un vides kopēji.

39.tabula Pozitīvās atsauksmes par ĶNP

Viedoklis	Skaits	%
Daba, savvaļas daba	355	26,6

Mierīgi, klusi	160	12,0
Skaista vieta, daba, dzīvnieki, patīkama vide	114	8,6
Piekraste, tīra un jauka, jūras tuvums	84	6,3
Tīrs	79	5,9
Svaigs gaiss	65	4,9
Nav daudz apmeklētāju	54	4,1
Pastaigas takas, koka laipas	49	3,7
Atpūtas iespējas	36	2,7
Putnu vērošana, to dažādība	21	1,6
Piemērots ģimenes brīvdienām	20	1,5
Dabas aizsardzība, nacionālais parks	19	1,4
Meži	19	1,4
Veselīgs ūdens	16	1,2
Labā infrastruktūra	16	1,2
Daudz objektu, ko apmeklēt	15	1,1
Skatu platformas, torņi jauki	13	1,0
Purvi	13	1,0
Labi apsaimniekotāji teritorijā, cilvēki strādā	12	0,9
Nav sabojāta, ir aizsargāta vieta	12	0,9
Tuvu Rīgai	11	0,8
Jauki cilvēki, draudzīgi vietējie iedzīvotāji	11	0,8
Makšķerēšanas iespējas	10	0,8
Atļauts braukt ar velo parka teritorijā	9	0,7
Ķemeru viesnīca / Baltais gulbis un parks	8	0,6
Kultūras mantojums, slavena vēsture	8	0,6
Tuvu mājām	6	0,5
Atvērts visiem bez maksas	6	0,5
Priedes	5	0,4
Sēra smarža, sēra avoti	5	0,4
Veselīga vieta	5	0,4

Starp negatīvajām īpašībām respondentu atsauksmēs visvairāk minēts, ka teritorija ir netīra, Ķemeru pilsētiņa nolaista, pietrūkst infrastruktūras – ēdināšanas iestāžu, norāžu, stāvlaukumu, atkritumu urnu, piknika vietu, tualešu, informācijas, kā arī tūristiem domātas infrastruktūras – par maz apskates objektu, slēgti vai nepilnīgi populārākie objekti, pietrūkst informācija un soliņi, kā arī šobrīd teritorija nav draudzīga ģimenēm ar bērniem, kur bērni pārvietojas ratiņos, kā arī invalīdiem, kas pārvietojas ratiņkrēslos.

40.tabula Negatīvās atsauksmes par ĶNP

Viedoklis	Skaitis	%
netīrība	70	12,3
slikta infrastruktūra	42	7,4
vajag vairāk zīmju	30	5,3
nav WC	25	4,4
slēgta Lielā Ķemera tīreļa taka	22	3,9
vajag vairāk atkritumu urnu	18	3,2
par daudz odu	15	2,6
nav restorānu, kafejnīcu	14	2,5
takas un soliņus nepieciešams atjaunot	12	2,1
vajag vairāk stāvlaukumu	9	1,6

maksas stāvlaukumi	8	1,4
nesakārtoti meži	8	1,4
par maz atpūtas / piknika vietu	8	1,4
atkritumi	7	1,2
slikti ceļi	7	1,2
nejauj cirst kokus malkai	6	1,1
netīrs jūras krasts	6	1,1
izklaides par maz	5	0,9
maz pieejama informācija	5	0,9
stāvlaukumā liela peļķe, netīrība	5	0,9
vajag vairāk velosceļus	5	0,9

* Ar brūno krāsu iezīmētas biežāk nosauktās atbildes.

Ar dzelteno krāsu iezīmētas atsauksmes, kurām vērts pievērst uzmanību, plānojot aktivitātes tūrisma attīstībai.

3.8.7. Tūrisma piedāvājuma veidošana

Pēc 2010. gada apmeklētāju anketēšanas rezultātu izvērtēšanas ĶNP tūrisma foruma sanāsmē tika izvirzītas 11 galvenās apmeklētāju mērķgrupas. Katrai mērķgrupai ir izvēlēti galvenie, papildus un nākotnes tūrisma piedāvājumi, kas ir sakārtoti matricā (sk. attēlu).

3.8.7.1. Individuālie apmeklētāji no Latvijas ar auto vērot dabu

Nelielas draugu kompānijas un ģimenes ar mašīnu no Latvijas – Rīgas, Jūrmalas, Tukuma nedēļas nogalēs. Informāciju iegūst galvenokārt no draugiem, paziņām un interneta. Liela grupa, vēlams, lai viņi uzturētos ilgāk un vairāk apmeklēt parku nesezonā. Jāveicina, lai viņi vairāk izmanto vietējos pakalpojumus un produktus, pārvietojas pa nacionālā parka teritoriju ar velosipēdiem.

Galvenais piedāvājums

Dabas takas un apskates objekti

1. Ķemeru aktivitāšu centrs:

Galvenais piedāvājums:

Dumbrāja taka un Meža taka

Ķemeru centrs (arī ziemā)

Slokas ezera skatu tornis un dabas taka

„Meža māja” un purvu izstāde

Nepieciešamie uzlabojumi:

Atjaunot dabas taku Lielajā Ķemeru tīrelī

Izveidot taku uz Lūžņu grāvja sēravotu Ķemeros

Papildus piedāvājums:

Nepieciešams izveidot: Pastaigu/velotaka uz Zaļo Kāpu (arī staigāšanai un slēpošanai ziemā)

Velonoma (sk. piedāvājumus velotūristiem)

Veikali (arī ziemā)

2. Lapmežciema aktivitāšu centrs:

Galvenais piedāvājums:

Putnu vērošanas tornis pie Kaņiera ezera

Lapmežciema muzejs (arī ziemā)

Nepieciešamie uzlabojumi: atjaunot Kaņiera pilskalna taku.

Papildus piedāvājums:

Apskates objekti – Siliņupes akmens laikmeta apmetne, Dižpriede (dižkoks), Ragaciema bāka.

Kaņiera ezera laivu bāze (laivu noma, makšķerēšana)

Pastaigas pa pludmali (arī ziemā)

Ēdināšana, veikali (arī ziemā)

Naktsmītnes (arī ziemā)

3. Valguma aktivitāšu centrs

Galvenais piedāvājums:

Atpūtas centra “Valguma Pasaule” nūjotāju taka, aktivitātes “Valguma Pasaules” teritorijā (arī ziemā)

Papildus piedāvājums:

Atpūtas centra “Valguma Pasaule” labirints

Velosipēdu un nūju noma

Velomaršruti (arī ziemā slēpošanai)

Rotaļu laukums bērniem

Ēdināšana (arī ziemā)

Naktsmītnes (arī ziemā)

4. Slampes/ Lancenieku aktivitāšu centrs

Dunduru pļavas

Džūkstes muzejs (arī ziemā)

Dabas izglītības pasākumi

Kultūras pasākumi

Papildus piedāvājums

Atpūta pludmalē

Ekskursijas gida pavadībā (pieteikšanās uz iepriekš izziņotām ekskursijām)

Šai mērķgrupai paredzētā informācija par tūrisma piedāvājumu ir jāizvieto internetā, reģionālajos TIC un nacionālā parka teritorijā (ĶNP informācijas centrā, pie tūrisma pakalpojumu sniedzējiem)

3.8.7.2. Individuālie atpūtnieki no Latvijas ar auto atpūsties pludmalē

Nelielas draugu kompānijas un ģimenes no Tukuma, Jelgavas, Rīgas, Jūrmalas, kas ierodas galvenokārt nedēļas nogalēs. Informāciju iegūst no draugiem un paziņām. Liela apmeklētāju grupa, kuru būtu svarīgi novirzīt no piekrastes uz iekšzemi, lai samazinātu negatīvo ietekmi uz piekrastes biotopiem. Jāveicina, lai viņi vairāk izmanto vietējos pakalpojumus un produktus.

Galvenais piedāvājums

Atpūta pludmalē

Dabas takas un apskates objekti – tādi paši kā 3.8.5.1.

Dabas izglītības pasākumi

Kultūras pasākumi

Papildus piedāvājums

Ekskursijas gida pavadībā (pieteikšanās uz iepriekš izsludinātām ekskursijām)

Informāciju šai mērķgrupai ir nepieciešams sniegt piekrastē – auto stāvlaukumos un pie pakalpojumu sniedzējiem.

3.8.7.3. Individuālie apmeklētāji no Latvijas, kas ierodas ar sabiedrisko transportu baudīt dabu

Nelielas draugu kompānijas un ģimenes, galvenokārt no Jūrmalas, arī no Rīgas un Tukuma, ierodas nedēļas nogalēs. Informāciju iegūst no draugiem, paziņām un interneta. Neliela grupa, jāveicina, ka ierodas lielākā skaitā. Jāveicina, lai viņi vairāk izmanto vietējos pakalpojumus un produktus un ĶNP teritorijas apceļošanai izmanto velosipēdus.

Galvenais piedāvājums

Dabas takas un apskates objekti

Ķemeru aktivitāšu centrā (skat. 3.8.5.1.) tiem, kas brauc uz Ķemeriem

Dabas izglītības pasākumi

Kultūras pasākumi

Informāciju būtu svarīgi izvietot informācijā un Ķemeru dzelzceļa stacijā

Papildus piedāvājums

Atpūta pludmalē

Ekskursijas gida pavadībā (pieteikšanās uz iepriekš izziņotām ekskursijām)

3.8.7.4. Individuālie apmeklētāji no Latvijas ar velosipēdiem baudīt dabu

Nelielas draugu kompānijas un ģimenes, galvenokārt no Rīgas, Jūrmalas un Tukuma nedēļas nogalēs. Velosipēdus atved ar mašīnu vai atbrauc ar velosipēdiem no Jūrmalas. Galvenie informācijas avoti ir draugi, ģimenes locekļi un internets. Neliela grupa, kas turpina palielināties skaitā. Jāaicina vairāk, īpaši pavasaros un rudenos. Jāveicina, lai viņi vairāk izmanto vietējos pakalpojumus un produktus.

Galvenais piedāvājums

Dabas takas un apskates objekti

Ķemeru aktivitāšu centrs:

Tas pats piedāvājums, kas aprakstīts 3.8.5.1. nodaļā + visiem šiem objektiem ir nepieciešama infrastruktūra velosipēdu pieslēgšanai.

Savienojums (maršruts) ar Lapmežciemu (uz Lapmežciema aktivitāšu centra objektiem, kas aprakstīti 3.8.5.1. nodaļā)

Savienojums ar Kūdru (vienā virzienā)

Savienojums ar Jaunķemeriem un Sloku (lai turpinātu ceļu pēc Ķemeru/ Lapmežciema apmeklējuma)

Savienojums ar Valguma aktivitāšu centru vai Smārdi (pa Zaļo Kāpu vai Antiņciema ceļu).

vairāk kā kājāmgājējiem/citādāk sasniedzami nekā tiem, kas ar mašīnu

Valguma aktivitāšu centrs:

Velomaršruti

Velonoma

Ēdināšana

Nepieciešams izveidot vairākus maršrutu aprakstus "Nedēļas nogale "Ķemeru nacionālajā parkā ar velosipēdu" iekļaujot naktsmājas.

Dabas izglītības pasākumi

Papildus piedāvājums

Atpūta pludmalē

Ekskursijas gida pavadībā (pieteikšanās uz iepriekš izziņotām ekskursijām)

Kultūras pasākumi

3.8.7.5. Individuālie tūristi no Lietuvas ar auto atpūsties pludmalē

Nelielas draugu kompānijas un ģimenes no Lietuvas, ierodas ar auto nedēļas nogalēs vai atvaļinājuma laikā. Bieži viņi nevēlas tērēt pārāk daudz naudas naktsmājām un reizēm nakšņo teltīs neatļautās vietās. Informāciju galvenokārt iegūst no draugiem un paziņām, retāk no interneta. Diezgan liela un pieaugoša apmeklētāju grupa, kuru vajadzētu novirzīt vairāk iekšzemē, lai samazinātu negatīvo ietekmi uz piekrastes biotopiem. Vajadzētu veicināt, lai viņi vairāk izmanto vietējos produktus un pakalpojumus un pārvietojas pa parka teritoriju ar velosipēdiem. No apskates objektiem viņiem vispievilcīgākās bieži šķiet pilis un muižas.

Galvenais piedāvājums

Atpūta pludmalē

Papildus piedāvājums

Dabas takas un apskates objekti

1. Lapmežciema aktivitāšu centrs (kā aprakstīts 3.8.5.1. nodaļā)
2. Ķemeru aktivitāšu centrs un Valguma aktivitāšu centrs (kā aprakstīts 3.8.5.1. nodaļā)
3. Slampes/ Lancenieku aktivitāšu centrs (kā aprakstīts 3.8.5.1. nodaļā)

Citi piedāvājumi

Dabas izglītības pasākumi – pastāv valodas barjera

Kultūras pasākumi – pastāv valodas barjera

Ekskursijas gidu pavadībā (pieteikšanās uz iepriekš izsludinātām ekskursijām)

Informāciju ir nepieciešams izvietot piekrastes stāvlaukumos, tai ir jābūt krievu vai angļu valodā, ar laiku arī lietuviešu.

3.8.7.6. Individuālie apmeklētāji no ārvalstīm ar auto vērot dabu

Nelielas draugu kompānijas un ģimenes no Vācijas, Krievijas, Nīderlandes u.c. Valstīm. Ierodas nacionālā parka teritorijā ar auto. Pārsvārā ir apmetušies Rīgā vai Jūrmalā. Informāciju iegūst no interneta, ceļvežiem, TICiem ārpus ĶNP.

Galvenais piedāvājums

Dabas takas un apskates objekti (kā aprakstīts 3.8.5.1. nodaļā)

Papildus piedāvājums

Atpūta pludmalē

Citi piedāvājumi

Dabas izglītības pasākumi – pastāv valodas barjera

Kultūras pasākumi – pastāv valodas barjera

Ekskursijas gida pavadībā (pieteikšanās uz iepriekš izziņotām ekskursijām)

Informāciju angļu, krievu un vācu valodā šai mērķgrupai ir nepieciešams izvietot internetā, tūrisma informācijas centros Jūrmalā un Rīgā, kā arī nacionālā parka teritorijā.

3.8.7.7. Individuālie apmeklētāji no ārvalstīm ar sabiedrisko transportu vērot dabu

Nelielas draugu kompānijas un ģimenes no Vācijas, Krievijas, Nīderlandes u.c. Valstīm. Pārsvārā ir apmetušies Jūrmalā, retāk Rīgā. Informāciju iegūst no interneta, ceļvežiem, TIC iem ārpus ĶNP.

Galvenais piedāvājums

Dabas takas un apskates objekti (kā aprakstīts 3.8.5.3. nodaļā)

Papildus piedāvājums

Atpūta pludmalē

Citi piedāvājumi

Dabas izglītības pasākumi – pastāv valodas barjera

Kultūras pasākumi – pastāv valodas barjera

Ekskursijas gida pavadībā (pieteikšanās uz iepriekš izziņotām ekskursijām)

Informāciju angļu, krievu un vācu valodā šai mērķgrupai ir nepieciešams izvietot Ķemeru dzelzceļa stacijā, internetā, tūrisma informācijas centros Jūrmalā un Rīgā, kā arī nacionālā parka teritorijā.

3.8.7.8. Sanatoriju viesi no ārvalstīm (DE, RU)

Apmeklētāji, kas uzturas sanatorijās, kas ir izvietotas Çemeru nacionālā parka teritorijā. Pārsvarā krievu valodā runājoši cilvēki gados, galvenokārt no Krievijas, Vācijas, Izraēlas bez mašīnām. Informāciju par ÇNP pakalpojumiem iegūst sanatorijā.

Galvenais piedāvājums

Sanatoriju piedāvājums

Atpūta pludmalē

Papildus piedāvājums

Ekskursijas gida pavadībā grupai

Dabas takas un apskates objekti (kā aprakstīts 3.8.5.1. nodaļā)

Ekskursijas gida pavadībā (pieteikšanās uz iepriekš izziņotām ekskursijām)

Kultūras pasākumi – pastāv valodas barjera

3.8.7.9. Cilvēki ar īpašām vajadzībām

Cilvēki ar pārvietošanās traucējumiem un citām grūtībām.

Galvenais piedāvājums

Ekskursijas gida pavadībā grupām

Papildus piedāvājums

Dabas takas un apskates objekti

Çemeru aktivitāšu centrs

Melnalkšņu dumbrāja laipa un meža taka

Çemeru kūrorta vēsturiskais centrs

Dabas izglītības pasākumi

Kultūras pasākumi

Ekskursijas gida pavadībā (pieteikšanās uz iepriekš izziņotām ekskursijām)

Citi piedāvājumi

Atpūta pludmalē

3.8.7.10. Ģimenes ar maziem bērniem (līdz 7 g. v.)

Ģimenes ar maziem bērniem (līdz 7 g. v.) no Latvijas (Rīgas, Jūrmalas, Tukuma) ierodas ar auto atpūsties un vērot dabu, galvenokārt nedēļas nogalēs. Parasti uzturas īsāku laiku (pusi dienas) kā ģimenes ar lielākiem bērniem. Informāciju iegūst no radiem, draugiem un interneta.

Galvenais piedāvājums

Dabas izglītības pasākumi

Dabas takas un apskates objekti

Kā aprakstīti 3.8.5.1. nodaļā, bet tos būtu nepieciešams papildināt ar rotaļu elementiem, piemēram, lielām dzīvnieku skulptūrām no koka un citiem interaktīviem elementiem.

Atpūta pludmalē – tiem, kam tas ir mērķis

Papildus piedāvājums

Kultūras pasākumi

Citi piedāvājumi

Ekskursijas gida pavadībā (pieteikšanās uz iepriekš izziņotām ekskursijām) - varētu būt pārāk dārgi

3.8.7.11. Specializētie tūristi no ārvalstīm – putnu vērotāji, dabas fotogrāfi

Ceļo individuāli vai nelielās grupās. Interesējas par dabas vērtībām, liela iespēja, ka paliek nacionālā parka teritorijā pa nakti. Informāciju iegūst no interneta, citiem putnu vērotājiem un fotogrāfiem, specializētām mājas lapām un žurnāliem.

Galvenais piedāvājums

Putnu vērošana

Papildus piedāvājums

Dabas takas un apskates objekti

Ekskursijas gida pavadībā – varētu būt dārgi

Informāciju par putnu vērošanas iespējām angļu valodā ir nepieciešams izvietot internetā, Jūrmalas, Tukuma un Rīgas TIC un nacionālā parka teritorijā.

3.8.7.12. Skolēnu grupas

Ierodas lielās grupās – 35-50 bērni, ar autobusu pavasaros un rudenos.

Galvenais piedāvājums

Dabas skolas programmas

Papildus piedāvājums

Dabas takas un apskates objekti – paši vai ar gidu

Piedāvājumi, kurus vēl varētu izveidot:

Pavasara un rudens pārgājienu maršruti, ziemas piedāvājumi (ziemas diena mežā).

3.8.7.13. Ceļojumu aģentūras (organizētās grupas)

Galvenais piedāvājums

Lielā Ķemeru tīreļa taka (pēc rekonstrukcijas)

Papildus piedāvājums

Tūrisma produkti (sapakoti), ko varētu attīstīt.

Informācija par nepieciešamajiem infrastruktūras un informācijas aprites uzlabojumiem, lai šos piedāvājumus ieviestu dzīvē, ir iekļauta tabulās, kas ir pievienotas rīcības plānam.

3.8.8. Pastāvīga tūrisma piedāvājuma kvalitātes uzlabošana

Skat. Angļu versiju

3.8.9. Sadarbība ar tūrismā iesaistītajām pusēm

Līdzšinējā sadarbība

Skat. Angļu versiju

Sadarbības uzlabošana nākotnē

Skat. Angļu versiju

3.9. Apmeklētāju plūsmu virzīšana

3.9.1. Esošās apmeklētāju plūsmas

Skat. Angļu versiju

3.9.2. Apmeklētāju monitorings

3.9.2.1. Apmeklētāju uzskaites

Skat. Angļu versiju

3.9.2.2. Apmeklētāju anketēšana

Skat. Angļu versiju

3.9.2.3. Apmeklētāju ietekmes monitorings

Skat. Angļu versiju

3.9.3. Apmeklētāju plūsmu virzīšanas un ietekmes samazināšanas plāns

3.9.3.1. Apmeklētāji, kas ierodas piekrastē ar auto

Skat. Angļu versiju

3.9.3.2. Ogotāji un sēņotāji

Skat. Angļu versiju

3.9.3.3. Apmeklētāji, kas ierodas apskates objektos

Skat. Angļu versiju

3.9.3.4. Ilgtspējīgas pārvietošanās veicināšana

Apmeklētāju ietekmi var samazināt arī veicinot videi draudzīgu pārvietošanos.

- Popularizējot ceļošanu ar sabiedrisko transportu – Dabas aizsardzības pārvaldes mājas lapas www.daba.gov.lv tūrisma sadaļā ir ievietota detalizēta informācija par sabiedrisko transportu un saites uz kustības sarakstiem. Tukuma TIC strādā pie vairākiem tūrisma maršrutiem ar saukli „Ceļo ar vilcienu”, kuros ir iekļauts arī maršruts pa Ķemeru nacionālo parku. Dabas aizsardzības pārvaldes rīkotie pasākumi tiek pieskaņoti vilcienu pienākšanas laikam no Rīgas un Tukuma un pasākumu preses relīzēs tiek ieteikta ierašanās ar vilcienu. Ķemeru dzelzceļa stacijā atrodas informācijas stends, kurā ir ievietota informācija par tuvākajiem apskates objektiem un kā pie tiem nokļūt. Nākotnē varētu izstrādāt jaunus maršrutus un maršrutu aprakstus izvietot dzelzceļa stacijās un informācijas centrā. Sīkākus aprakstus skat. tūrisma sadaļā.
- Laiicinātu ceļošanu ar velosipēdiem, SIA “Ķemeru takas” un LLTA “Lauku ceļotājs” ir aprakstījuši vairākus velomaršrutus. Nākotnē varētu izveidot vēl vairākus velomaršrutu aprakstus, kas savienotu dažādus aktivitāšu centrus – tas veicinātu gan videi draudzīgu pārvietošanos, gan sniegtu ieguldījumu vietējā ekonomikā. Sīkākus aprakstus skat. tūrisma sadaļā.

3.9.3.5. Apmeklētāju plūsmas izlīdzināšana pa sezonām

Skat. Angļu versiju

3.10. Vides izglītība un interpretācija

Dabas interpretācijas mērķis Ķemeru nacionālajā parkā ir ar katrai mērķauditorijai īpaši piemērotu līdzekļu palīdzību pastāstīt par teritorijas dabas un kultūrvēstures vērtībām, veicinot izpratni par to nozīmi un aizsardzības nepieciešamību. Papildus nacionālā parka vērtību interpretācijai, ir nepieciešams apmeklētājiem darīt zināmu parka misiju, skaidrot dažādus jutīgus jautājumus (nokaltuši koki mežā, bebraines, degumi un vējlauzes, jūras kraukļu kolonija Kaņiera ezerā u.c.), skaidrot uzvedības noteikumus un izglītēt par ilgtspējīgas attīstības aspektiem. Ķemeru nacionālajā

parkā ar dabas vērtību interpretāciju līdz šim galvenokārt nodarbojās Dabas aizsardzības pārvaldes Pierīgas reģionālās administrācijas darbinieki, bet ar kultūras vērtību interpretāciju Lapmežciema muzejs, Džūkstes pasaku muzejs, un Ceļu muzejs Šlokenbekas muižā. Ar dziedniecisko vērtību interpretāciju – sanatorijas „Jantarnij Bereg” kūrorta muzejs.

3.10.1. Dabas izglītība

Dabas izglītība pēc būtības ir viens no interpretācijas veidiem. Dabas izglītības piedāvājumu veido divi galvenie aktivitāšu veidi:

- āra nodarbības un lekcijas
- izglītojošie pasākumi.

3.10.1.1. Āra nodarbības

Šādu nodarbību pirmsākumi meklējami 2000. gadā un iekļauti Ķemeru nacionālā parka dabas aizsardzības plānā. ĶNP administrācijas darbinieki sadarbībā ar Bērnu vides skolu izstrādāja vairākas speciālas dabas izglītības programmas skolēnu mērķauditorijai, apvienojot tās zem kopīga nosaukuma „Dabas skola” un izstrādājot arī logo un tēlu – ĶNP baltmugurdzeņa attēlus. Dabas skolu programmas tika izstrādātas dažādām skolēnu vecuma grupām un iekļāva trīs ekosistēmu iepazīšanu – augsto purvu, mežu un ūdeņus. Galvenās tēmas – ekosistēmu iemītnieki, daudzveidība un nozīme, vidusskolas klasēm arī biotopu (purvu) atjaunošana. Nodarbību veids un saturs – aptuveni 1,5 h ilga atrašanās dabā, attiecīgās ekosistēmas iepazīšanai izmantojot dažādu atbilstošu ekipējumu (binokļus, lupas, termometrus, pincetes, utt.), aizpildot darba lapas un ar īpašu aktivitāšu palīdzību liekot lietā visas maņas – redzi, dzirdi, ožu, tausti. Līdz 2009. gadam Dabas skolas nodarbības bija pieejamas par nelielu samaksu, tam bija atvēlēti atsevišķi cilvēkresursi – ĶNP administrācijas vides izglītības speciālists, aktīvākajā sezonā piesaistot palīgus.

2010. gadā, Igaunijas – Latvijas pārrobežu programmas projekta „Atpakaļ pie dabas” ietvaros esošās izglītības programmas par mežu tika papildinātas ar izziņas elementiem par mitro mežu, tika izveidota pilnīgi jauna programma piekrastei. Tāpat tika izstrādāti jauni dabas izglītības materiāli, ievērojami papildināts ekipējums. Tomēr, sākot ar 2010. gadu, ĶNP administrācijā vairs nav cilvēkresursu, kas nodarbotos atsevišķi tikai ar vides izglītību. Šobrīd nodarbības vada reindžeri papildus citiem darba pienākumiem. Ir sākta diskusija administrācijas līmenī par āra nodarbību turpmāku organizāciju un nodrošināšanu, lēmumu paredzēts pieņemt līdz 2011. gada rudens sezonas sākumam. Tāpat ir likti pamati diskusijai par dabas izglītību Dabas pārvaldes līmenī, uzsverot nepieciešamību izstrādāt visai organizācijai vienotu vides izglītības stratēģiju un izvērtējot, kuram no dabas izglītības veidiem būtu vislielākais efekts skolēnu zināšanu ieguvei par dabas aizsardzību un kā to vislabāk organizēt vislabāko rezultātu sasniegšanai. Ir uzsākta dabas nodarbību datu bāzes veidošana Pārvaldes līmenī. Dabas izglītības piedāvājuma pilnveidošana ir iekļauta Igaunijas – Latvijas – Krievijas pārrobežu sadarbības programmas projektu konkursā pieteiktajam projektam.

3.10.1.2. Lekcijas skolās

Lekcijas skolās ir viens no vides izglītības veidiem, kas vairāk aktivizēties pēc dabas aizsardzības sistēmas reformas Latvijā, vienotas Dabas aizsardzības pārvaldes izveidošanas un vides izglītošanas

iekļaušanas lielākās daļas darbinieku amata aprakstos. Šobrīd lekciju tēmas tiek izvēlētas divos veidos:

- atbilstoši skolas izteiktajām vēlmēm un/vai mācību programmas tematikai;
- DAP un citu dabas aizsardzības organizāciju rīkoto izglītojošo kampaņu ietvaros (gada dabas simboli, mitrāju diena, CITES konvencijas mēnesis utt.).

Esošais piedāvājums būtu jāturpina, tomēr Pārvaldes līmenī būtu nepieciešams rūpīgāk izvērtēt lekciju organizēšanas un tēmu izvēles principus (vides izglītības stratēģijas ietvaros).

Lekcijas par dažādām ar dabas aizsardzību saistītām tēmām tiek organizētas arī Administrācijas ēkā, pārsvarā sniedzot informāciju dažādu nozaru studentu un speciālistu grupām. To tēmas tiek izvēlētas atbilstoši katras konkrētās grupas vajadzībām, pārsvarā aptverot ĶNP dabas vērtības un Administrācijas darbību.

Nozīme ir arī sabiedriskā monitoringa programmai, kuras īstenošanas nozīmīgums Pārvaldes līmenī tiek ļoti uzsvērts. Arī Administrācijas darbinieki īsteno aktīvas darbības cilvēku iesaistīšanai regulāru dabas novērojumu veikšanā (monitoringā).

3.10.1.3. Pasākumi

Katru gadu Administrācija organizē pasākumus ĶNP dabas vērtību iepazīšanai, kas pārsvarā domāti plašai auditorijai, īpašu uzmanību pievēršot ģimenēm ar bērniem. Izglītojošo pasākumu temati atspoguļo Ķemeru nacionālā parka dabas vērtības. Ir pasākumi, kas veltīti atsevišķām dzīvnieku grupām, piemēram, putniem (pavasara un rudens putnu vērošanas dienas; putnu klausīšanās vakari), sikspārņiem (Sikspārņu nakts); ir pasākumi, kas ir veltīti noteiktām ekosistēmām (Pļavu diena); un ir tādi, kas aptver plašāku ar dabu un tās aizsardzību saistītu jautājumu loku (Bioloģiskās daudzveidības diena, Mitrāju diena, Ceļotāju diena, slēpošanas pārgājieni).

Tradīcijām bagātākie pasākumi ir pavasara un rudens putnu vērošanas dienas, kā arī Sikspārņu nakts, kas notiek gandrīz no ĶNP dibināšanas brīža. Tie ir pasākumi, kam gadu gaitā jau izveidojusies zināma kvalitātes zīme un kas vienmēr piesaista lielu publikas interesi. Kopš 2010. gada pasākumu klāstam pievienojušies arī Bioloģiskās daudzveidības dienas velobrauciens, putnu klausīšanās vakari, Pļavu diena, slēpošanas pārgājieni. Ir plānots par ikgadēju pasākumu veidot arī Ceļotāju dienu, kas pirmo reizi notika 2011. gada 7. maijā. Tādējādi, tiek aptvertas aizvien jaunas ĶNP dabas vērtības un jaunas mērķgrupas (velobraucēji, cilvēki ar redzes traucējumiem u.c.). Daži no pasākumiem – Pļavu diena, slēpošanas pārgājieni, Ceļotāju diena – tiek veidoti sadarbībā ar vietējiem uzņēmējiem.

Bez Administrācijas rīkotajiem pasākumiem ĶNP dažādus pasākumus rīko arī Pašvaldības un to padotības iestādes (kultūras nami, muzeji). Bez mūsdienu kultūras pasākumiem, notiek arī gadskārtu svinības – Lieldienas, Līgo svētki, Ziemassvētki, meteņi. Katru gadu Lapmežciemā tiek rīkotas vērienīgas Zvejnieku svētku svinības, kas piesaista tūkstošiem apmeklētāju.

Nākotnē Administrācijas rīkoto pasākumu klāstu vajadzētu paplašināt, izvērtējot ĶNP vērtības, par kurām trūkst interpretācijas. Dažas no tām ir ĶNP dziednieciskās vērtības, Padomju laika kultūrvēsturiskais mantojums, piekrastes zvejniekciemu kultūrvēsture, I un II Pasaules Kara pēdas Ķemeru NP, jutīgie jautājumi (dabas daudzveidība mirušā koksne, degumos, vējlauzēs un bebrainēs, jūras kraukļu kolonija Kaņiera ezerā), ilgtspējīgas attīstības aspekti. Vairāk vajadzētu iesaistīt vietējos

uzņēmējus, uzsvāru liekot uz piedāvājumiem ārpus aktīvās tūrisma sezonas un veidojot piedāvājumus, kuri veicinātu cilvēku ilgāku uzskaites teritorijā. Pasākumus nelielām cilvēku grupām varētu veikt Administrācijai nepieciešamu pētījumu ietvaros (griežu, zosu uzskaites, zvēru pēdu un ekskrementu kaudzīšu uzskaites u.c.), kā arī sabiedriskā monitoringa programmas atbalsta veicināšanai. Pasākumu īstenošanā vairāk varētu iesaistīt pašvaldības un to sniegtās papildu finansējuma iespējas, kas ļautu bagātināt katra pasākuma norisi, radot pozitīvas emocijas un attieksmi pret dabas aizsardzības jautājumiem. Tāpat pasākumu organizēšanā vairāk būtu jāiesaista un īpaši piedāvājumi jāveido vietējiem, lai veicinātu izpratni par viņu dzīvesvietu kā izredzētu, neatkārtojamu teritoriju. Jāapsver kultūrvēstures elementu iekļaušana dabas izglītības pasākumos, uzsverot dabas un kultūrvēstures ciešo mijiedarbību un sakarības. Taču, iespējams, jāsāk ar dabas vērtību plašāku atspoguļojumu ar kultūrvēsturi un tradīcijām saistītos pasākumos, piemēram, zvejnieku svētkos, gadskārtu svētkos u.c.

3.10.2. Informācijas materiāli

Lielākā daļa materiālu par ĶNP dabas un kultūrvēstures vērtībām ir pieejama internetā, mājas lapā www.daba.gov.lv. ES Baltijas jūras reģiona finansētā projekta „Parki un ieguvumi” ietvaros šai mājas lapai ir izstrādāta tūrisma sadaļa, kurā pieejama detalizēta informācija par tūrisma piedāvājumu Ķemeru nacionālajā parkā, iekļaujot gan aprakstus par dabas un kultūrvēstures vērtībām, gan objektu karti, gan informāciju par tūrisma pakalpojumiem.

Nākotnē būtu nepieciešams pastāvīgi uzturēt esošo tūrisma sadaļu, pārbaudot un atjaunojot aktuālo informāciju. Vajadzētu padarīt tūrisma sadaļu vienkāršāk atrodamu. Iespējams, varētu veidot atsevišķu mājas lapu Ķemeru nacionālā parka fondam ar apmeklētājiem atpazīstamāku un vieglāk atrodamu nosaukumu, kurā būtu ievietota detalizēta informācija par ĶNP dabas, kultūrvēstures un dziedniecības vērtībām un no šīs mājas lapas ielikt saiti uz DAP tūrisma sadaļu.

No drukātajiem materiāliem šobrīd pieejami divi – 2005. gadā izdotais buklets „Dabiskie meži – dumbrāji” latviešu valodā un 2007. gadā izdotais „Pa Ķemeru kūrorta pēdām” latviešu, angļu un krievu valodās.

Bukleti par dažādām dabas vērtībām un apskates objektiem ir pieejami arī PDF formātā un tos var lejuplādēt mājas lapā www.daba.gov.lv latviešu, angļu un krievu valodās (Slokas ezera dabas taka, Dunduru pļavas, Melnalkšņu dumbrāja laipa). LTAA “Laku ceļotājs” mājas lapā www.celotjs.lv ir iespējams lejuplādēt tūrisma piedāvājumus četrās valodās dažādām mērķgrupām – kājām gājējiem, velosipēdistiem u.c.

Projekts “Parki un ieguvumi” ievērojami palielinās tūrisma informācijas materiālu klāstu par ĶNP, līdz ar to padarot informāciju par parku daudz pieejamāku. Projekta ietvaros 2012. gada sākumā tiks izdota tūrisma karte četrās valodās, kurā tiks iekļauti visi tūrisma objekti un pakalpojumi ĶNP un tā tuvākajā apkārtnē. Tāpat ir plānots izdot vairākus informācijas materiālus par tūrisma maršrutiem un populārākajiem apskates objektiem.

Šie un vairāki citi informācijas materiāli ir/būs pieejami bez maksas internetā, PDF formātā. Ir nepieciešams atrast finansējumu parka prezentācijas brošūras izdošanai vairākās valodās.

3.10.3. Infrastruktūra un stendi

3.10.3.1. Infrastruktūra

Administrācijas apsaimniekošanā šobrīd atrodas šādi dabas infrastruktūras objekti:

Melnalkšņu dumbrāja laipa – cilvēkiem ar ratiņkrēsliem pielāgota 500 m gara laipa dumbrājā, kas aprīkota ar vienu lielo un vairākiem katedras tipa stendiem laipas garumā.

Meža aplis – savienots ar Dumbrāja laipu, ar stendu palīdzību piedāvā iegūt informāciju par dabisku mežu, sugām, elementiem.

Slokas ezera putnu tornis ar pastaigu taku – takas garumā ir izvietoti vairāki nelieli katedras veida stendi par takā redzamajām dabas vērtībām un takas beigu daļā ir ievietoti sporta elementi bērniem.

Nākotnē plānots īstenot Kohēzijas projektu, kura ietvaros tiks atjaunots ĶNP top objekts – laipa Lielajā tīrelī, kā arī veidots velomaršruts Ķemeri – Valgums, atjaunota Kaņiera pilskalna laipa un veidoti stāvlaukumi pie Valguma ezera. Savlaicīgi jādomā par objektu apsaimniekošanas iespējām, ņemot vērā ES finansējuma izmantošanas noteiktos ierobežojumus. Pilnīgākai dabas vērtību interpretācijai ĶNP teritorijā lielāka uzmanība jāpievērš esošajiem infrastruktūras objektiem un jāizvērtē to esošais izmantojums dabas vērtību interpretācijā – vairākos no tiem pagaidām netiek interpretētas visas tuvumā esošās dabas vērtības, taču tā būtu lieliska iespēja gan objekta pielāgošanai dažādu mērķauditoriju vajadzībām, gan antropogēnās slodzes samazināšanā uz citām teritorijām.

3.10.3.2. Stendi

Pie visiem Dabas aizsardzības pārvaldes uzturētajiem ĶNP apskates objektiem un takām izvietoti stendi ar informāciju par apkārtnē esošajām vērtībām. Divi stendi izvietoti Ķmeros un satur informāciju par kultūrvēsturi. Taku sākuma punktos un pie torņiem parasti izvietoti lieli stendi ar vispārēju informāciju par apskates objektu, ietverot arī norādes par atļautajām un aizliegtajām darbībām, savukārt pārējā takas/maršruta daļā atrodami katedras tipa stendi ar jau sīkākām aprakstiem par konkrētām dabas vērtībām. Katedras tipa stendi parasti izvietoti aprakstīto dabas vērtību tiešā tuvumā, kur par lasīto uzreiz iespējams pārliecināties arī dabā. Kaņiera putnu tornī izvietota arī informatīva plāksne ar biežāk novēroto putnu sugu attēliem un aprakstiem.

Papildus, ĶNP teritorijā izvietoti divi vispārējie stendi ar informāciju par ĶNP apskates objektiem un kontaktinformāciju.

Stendu veidošana un uzstādīšana pārsvarā notikusi dažādu projektu ietvaros, piesaistot finansējumu no ārpusē (fondi, privātie uzņēmēji, Jūrmalas pašvaldība). Uzturēšanu nodrošina Dabas aizsardzības pārvaldes Pierīgas reģionālā administrācija, Jūrmalas pašvaldības teritorijā finansiāli atbalsta arī Jūrmalas dome.

Nākotnē vispārējo stendu skaitu vajadzētu palielināt līdz aptuveni 10, izvietojot tos visu lielo šoseju un stāvlaukumu tuvumā (stāvlaukumi piekrastē pie Talsu šosejas - Gausajā jūdzē un Jaunķemos; stāvlaukums uz Kalnciema šosejas pie Liliju ezera, stāvlaukums pie Liepājas šosejas, stāvlaukumi pie Ventspils šosejas – Kūdrā un, iespējams, pie „Kuršu” benzīntanka). Vispārējos stendus varētu

papildināt ar praktisko tūrisma informāciju par ēdināšanas, naktsmītņu un citu tūrisma pakalpojumu iespējām ĶNP.

Jāturpina katedras tipa stendu izvietošana pie dabas takām (Slokas ezera takas, Lielā Ķemeru tīreļa takas un Kaņiera pilskalna takas) un, ņemot vērā jaunāko informāciju par mērķauditorijām, tie būtu jāpapildina ar īpaši sagatavotiem/noformētiem informācijas elementiem bērniem. Iespējams, par atsevišķām dabas vērtībām varētu pavēstīt ar vēl mazāka izmēra stendiem, taču ir jāņem vērā Dabas aizsardzības pārvaldes vienotā stila prasības.

Stendu veidošanā vairāk jāiesaista pašvaldības.

3.10.4. Izstādes

Par ĶNP dabas vērtībām šobrīd izveidotas divas ceļojošas izstādes un viena pastāvīga ekspozīcija. Abas ceļojošās izstādes stāsta par ĶNP dabas vērtībām – ekosistēmām, biotopiem un to iemītniekiem - ar skaistu fotoattēlu un īsas skaidrojošas informācijas palīdzību. Viena no izstādēm pēc formāta vairāk ir piemērota bibliotēkām (14 nelielas, viegli pārvadājamās un uzstādāmas cieta materiāla plāksnes – 3 par mežiem, 3 par purviem, 3 par ūdeņiem, 3 par pļavām); otrai nepieciešamas lielākas telpas un īpašs aprīkojums (30 uz atsevišķām saplāksņa plāksnēm uzlīmētas fotogrāfijas, kas jāpiestiprina ar iekāršanu), tādēļ tā izstādīta kultūras namos un muzeju izstāžu zālēs.

Stacionārā ekspozīcija stāsta par vienu no ĶNP lielākajām vērtībām – augsto purvu un tā nenovērtējamo lomu cilvēka veselībā. Liela uzmanība pievērsta dziedniecisko resursu veidošanās procesiem.

Nākotnē ekspozīciju varētu papildināt ar izdales materiāliem svešvalodās (angļu, krievu, varbūt arī vācu un lietuviešu u.c.), lai padarītu to pieejamu plašākai mērķauditorijai.

Nepieciešams arī paplašināt stacionāro ekspozīciju klāstu Administrācijas telpās, interpretējot gan „Meža mājas” un kūrorta vēsturi, gan ĶNP dabas vērtības.

3.10.5. Gidi

2005. - 2007. gadā INTERRER III B projekta ietvaros ĶNP teritorijai tika piesaistīti, apmācīti un akreditēti gidi. Bija plānots, ka katru gadu gidi iziet nelielu apmācības kursu, kura noslēgumā kārtu eksāmenu un saņem atļauju strādāt Ķemeru nacionālajā parkā uz vienu gadu. Šī izveidotā sistēma nesakrita ar valsts likumdošanā noteikto gidu akreditācijas sistēmu. Diemžēl cilvēkresursu un finansējuma trūkuma dēļ gidu apmācības process uz vairākiem gadiem ir bijis pārtraukts. Šobrīd Ķemeru nacionālā parka teritorijā savu darbību turpina pieci no apmācītajiem gidiem un informācija par viņu piedāvājumu ir ievietota DAP mājas lapas Ķemeru nacionālā parka tūrisma sadaļā. Diemžēl visi gidi ir no Rīgas vai Jūrmalas (nav vietējie) Lai nākotnē veicinātu gidu pakalpojumu izmantošanu, varētu iepriekš izziņot ekskursiju tēmas un laikus, lai individuālie tūristi uz tām varētu pieteikties. Perspektīvā būtu nepieciešams atrast finansējumu, lai gidu darba pamatiemaņās apmācītu vietējo tūrisma uzņēmumu īpašniekus vai darbiniekus, kas to gribētu veidot kā papildus piedāvājumu saviem viesiem un vietējos iedzīvotājus, kas gribētu strādāt par gidiem tūrisma sezonas laikā.

3.11. Ilgtspējīga tūrisma attīstība Ķemeru nacionālajā parkā – SVID analīze

Skat. Angļu versiju

4. Tūrisma vīzija

4.1. Tūrisma piedāvājums

Çemeru nacionālajā parkā tiek piedāvāti kvalitatīvi tūrisma produkti, plašā klāstā dažādām mērķgrupām. Liela daļa no piedāvātajiem tūrisma produktiem ir balstīta uz teritorijas dabas, kultūrvēstures un dziednieciskajām vērtībām, nekaitē tām un veicina to aizsardzību. Lielākoties tiek veidoti piedāvājumi aktīvās atpūtas cienītājiem, ģimenēm.

Uz dabas vērtībām balstīts piedāvājums ir, piemēram, pastaigu takas (īpaši piekrastē, tur arī mazāk odu) un velomaršruti, Laivu braucieni pa jūru, tajā skaitā uz Rīgu, ziemā – slēpošana pāri purvam.

Uz kultūras vērtībām balstīts tūrisma piedāvājums – tiek saglabāti un attīstīti senie arodi un tradīcijas, piemēram, zvejniecība. Piedāvājums - Zvejošana jūrā kopā ar zvejniekiem. Tiek piedāvāti ēdieni, kas gatavoti pēc vietējām (arī vēsturiskām) receptēm, piemēram, kūpinātas zivis. Tiek piedāvāta bioloģiskā pārtika – „Ražots Çemeru nacionālajā parkā”. Tiek piedāvāti piedzīvojumi dabā un kultūrā – dzīvā vēsture – 1. un 2. pasaules karš šova veidā, Padomju laiki Çemeru nacionālajā parkā u.c.

Uz dziedniecības resursiem balstīts piedāvājums - Çemeru nacionālajā parkā ir attīstīts veselības tūrisms – gan izmantojot dziedniecības resursus, gan klimatu un citus dabas aspektus. Çemeru viesnīca atjaunojusi savu darbību un Çemeru tiek izmantotas kūrorta vērtības, izveidots SPA un dziedniecības centrs.

Tūrisma piedāvājums ir pieejams visa gada garumā.

Tūrisma piedāvājums pastāvīgi attīstās - tūrisma uzņēmēji rada jaunus tūrisma produktus.

Çemeru nacionālajā parkā ir labi pārdomāts, vienots informācijas tīkls.

4.2. Tūristi (mērķgrupas)

Pēc iespējas lielāka tūristu daļa ierodas nelielās grupās un paliek uz ilgāku laiku.

4.3. Infrastruktūra

Parka teritorija ir publiski pieejama, sakopta, bez atkritumiem. Sakārtota infrastruktūra – sakārtoti ceļi – īpaši tie, kas ved uz tūrisma objektiem. Stāvlaukumi – labā kvalitātē, pietiekoši plaši visur, kur nepieciešams. Labi attīstīts sabiedriskā transporta tīkls. Notiek satiksmes plānošana ar sabiedriskā transporta palīdzību. Gar ÇNP teritoriju kursē kuģītis Jelgava – Jūrmala.

Çemeru kūrorta grausti tiek izmantoti vai nojaukti (sakārtoti).

Pludmale ir brīvi pieejama. Tajā ir izvietoti atkritumu konteineri un tualetes, ir pieejamas arī ģērbtuves, ir glābšanas stacija, ir izveidotas laipas nokļūšanai uz pludmali.

ÇNP teritorijā ir pieejami rotaļu laukumi bērniem.

4.4. Sadarbība

Ir izveidots sadarbības tīkls – Çemeru nacionālā parka tūrisma forums. Tūrisma uzņēmēji ir apvienojušies, notiek produktīva sadarbība ar pašvaldībām. Visas iesaistītās puses izglītojas par parka dabas un kultūrvēstures vērtībām un ilgtspējīgas attīstības principiem.

4.5. Ieguldījums vietējā ekonomikā

Tūrisms dod nozīmīgu ieguldījumu vietējā ekonomikā, tūrisms atbalsta labai draudzīgas, un kultūras mantojumu saglabājošas ekonomiskās aktivitātes, palīdz radīt jaunas darba vietas – pārsvarā kā papildpakalpojums jau esošajos uzņēmumos.

4.6. Vietējo iedzīvotāju dzīves kvalitāte

No tūrisma iegūst arī vietējie iedzīvotāji, tūrisms netraucē vietējo iedzīvotāju dzīvei.

4.7. Apmeklētāju ietekmes monitorings

Ķemeru nacionālajā parkā notiek apmeklētāju skaita un plūsmu monitorings un tiek novērstas negatīvās ietekmes.

4.8. Vides izglītība

Tūristi un apmeklētāji tiek izglītoti par ĶNP dabas un kultūrvēstures vērtībām un ceļu uz ilgtspējīgu attīstību. Skolēniem tiek veidotas īpašas, interaktīvas izglītība programmas.

5. Ilgtspējīga tūrisma attīstības mērķi

Ķemeru nacionālā parka reģiona (Hartas) teritorijā:

5.1. Saglabāt un uzlabot dabas, kultūrvēstures un dziednieciskās vērtības, saskaņā ar dabas aizsardzības plānu.

5.2. Turpināt un paplašināt tūrisma foruma darbību, izmantojot regulāras sanāksmes, pastāvīgu komunikāciju, individuālas vizītes tūrisma uzņēmumos, informācijas sniegšanu par teritorijas dabas un kultūras vērtībām.

5.3. Uzlabot tūrisma piedāvājumu – uzlabojot tūrisma infrastruktūru ar ES finansējuma palīdzību, samazinot atkritumu daudzumu, veidojot informācijas materiālus, palielinot *online* marketingu, pielāgojot tūrisma piedāvājumu dažādām mērķgrupām, veidojot autentiskākus un uz ilgtspējības principiem balstītus tūrisma produktus, vairāk iekļaujot tūrisma piedāvājumā kultūras vērtības un vietējos ražotājus.

5.4. Palielināt tūrisma ieguldījumu reģiona ekonomikā, palielinot uzturēšanās ilgumu, piedāvājot aktivitātes nesezonā, sniedzot vairāk informācijas par vietējiem pakalpojumiem un ražotājiem, veidojot komerciālus tūrisma piedāvājumus.

5.5. Uzlabot saziņu ar vietējiem iedzīvotājiem, risināt konfliktus, iesaistīt tūrisma plānošanā, informēt par atpūtas iespējām, ko piedāvā nacionālais parks.

5.6. Pilnveidot apmeklētāju monitoringu – apmeklētāju skaitīšanu, apmeklētāju ietekmes foto monitoringu un apmeklētāju datu izvērtēšanu.

5.7. Pilnveidot vides izglītību, nodrošinot interpretāciju dabas takās, interpretējot jutīgus dabas aizsardzības jautājumus, ilgtspējīgas attīstības principus un kultūras mantojumu.

6. Stratēģijas un rīcības plāna atjaunošana

Katru gadu tūrisma foruma rudens sanāksmē notiek stratēģijas un rīcības plāna ieviešanas izvērtēšana izmantojot indikatorus, kas ir iekļauti šajā nodaļā un rīcības plānā, un, ja nepieciešams, tiek ieviestas izmaiņas. Konkrētu problēmu risināšanai, foruma ietvaros ir izveidotas mazākas darba

grupas. Pastāvīgai stratēģijas realizēšanas koordinēšanai DAP Pierīgas reģionālā administrācija veido un uztur sekojošas datu bāzes:

- tūrisma uzņēmumu datu bāze
- DAP uzturētās tūrisma infrastruktūras datu bāze
- apskates objektu datu bāze
- interpretācijas datu bāze
- tūrisma produktu ideju datu bāze
- apmeklētāju datu bāze – uzskaites un anketēšanas dati
- izdoto informācijas materiālu datu bāze
- Tūrismā veikto pētījumu datu bāze (ekspertu un studentu darbi)

Tie rīcības plāna pasākumi, par kuru realizēšanu ir atbildīga DAP Pierīgas reģionālā administrācija, tiek iekļauti ikgadējā darba plānā.

2016. gadā stratēģija tiek izvērtēta un atjaunota ņemot vērā notikušās izmaiņas un jaunāko informāciju un tiek sastādīts darbības plāns 2017.-2021. gadam. Ja tiek atrasti nepieciešamie līdzekļi, tiek iesniegts pieteikums Eiropas ilgtspējīga tūrisma hartas sertifikāta pagarināšanai.

6.1. Stratēģijas ieviešanas indikatori

Indikatori ir izvēlēti atbilstoši stratēģijas mērķiem.

6.1.1. Saglabāt un uzlabot dabas, kultūrvēstures un dziednieciskās vērtības, saskaņā ar dabas aizsardzības plānu

Skat. Angļu versiju

6.1.2. Turpināt un paplašināt tūrisma foruma darbību, izmantojot regulāras sanāksmes, pastāvīgu komunikāciju, individuālas vizītes tūrisma uzņēmumos, informācijas sniegšanu par teritorijas dabas un kultūras vērtībām

Skat. Angļu versiju

6.1.3. Uzlabot tūrisma piedāvājumu – uzlabojot tūrisma infrastruktūru ar ES finansējuma palīdzību, samazinot atkritumu daudzumu, veidojot informācijas materiālus, palielinot *online* marketingu, pielāgojot tūrisma piedāvājumu dažādām mērķgrupām, veidojot autentiskākus un uz ilgtspējības principiem balstītus tūrisma produktus, vairāk iekļaujot tūrisma piedāvājumā kultūras vērtības un vietējos ražotājus

Skat. Angļu versiju

6.1.4. Palielināt tūrisma ieguldījumu reģiona ekonomikā, palielinot uzturēšanās ilgumu, piedāvājot aktivitātes nesezonā, sniedzot vairāk informācijas par vietējiem pakalpojumiem un ražotājiem, veidojot komerciālus tūrisma piedāvājumus

Skat. Angļu versiju

6.1.5. Uzlabot saziņu ar vietējiem iedzīvotājiem, risināt konfliktus, iesaistīt tūrisma plānošanā, informēt par atpūtas iespējām, ko piedāvā nacionālais parks

Skat. Angļu versiju

6.1.6. Pilnveidot apmeklētāju monitoringu – apmeklētāju skaitīšanu, apmeklētāju ietekmes foto monitoringu un apmeklētāju datu izvērtēšanu

Skat. Angļu versiju

6.1.7. Pilnveidot vides izglītību, nodrošinot interpretāciju dabas takās, interpretējot jutīgus dabas aizsardzības jautājumus, ilgtspējīgas attīstības principus un kultūras mantojumu

Skat. Angļu versiju